

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

A Megváltó megszületett.

Komor karácsonyok sorát szenvedtük át. Egyik év ment a másik után s ilyentájt, mi, magyarok, keserű szívvel térdeltünk a betlehemi jászol előtt. Hitünk a trianoni kezdettől mindvégig töretlen maradt, de a szegény és szenvedés nyomot hagyott az arcunkon, egyre mélyebbek lettek a barázdák rajta. Imádkoztunk úgy, hogy a könny patakban futott le ezeken a barázdákon, bele a megfeszített magyar földbe. Volt idő, hogy nem hittünk már emberekben és népekben, tisztességben és jószágban. Nem hittünk semmiben, ami földi és emberi, csak abban lehetett hinnünk, hogy a Megváltó egyszer megszületik. Valután vásárolt karácsonyfánk alá a nyomorúság ajándékait tettük, de az egyetlen gyertyaszál, amire tellett s ami oly halványan, halódón pislogott, mégis Isten igazságát és szeretetét világította a lelkünkbe.

Nehéz karácsonyok voltak. Mindent megpróbáltak velünk és ellenünk az emberek, hogy azt is elvegyék tőlünk, ami utolsó szalmaszálunk volt a társtalanság viharában: a hitet. Hányszor szorult ökölbe a kezünk s hányszor csikordult meg a fogunk a kintől és indulattól, — senki más nemzet-fia azt nem tudhatja. Háborgott bennünk minden érzés, sokszor eljuttattak bennünket addig a pontig, ahol az ember már csak ütni és rombolni akar. Mindegy, mi az ára, de rombolni. Mindent, ami az emberre emlékeztet, mert bennünket minden megcsalt, ami emberi.

A hit volt az, ami lefogta mindig a kezünket. A hit adta az erőt a reményhez a reménytelenségben is. A hit táplálta ezt a reményt s ez a remény teremtette meg bennünk azt a szeretetet, amivel magyar a magyart a legkomolyabb években támogatni tudta magyarabb és emberibb szívvel, mint a kánaáni bőségek idején. A hit teremtette meg bennünk az új önérzetet, új életakaratot. Az a hit, hogy a Megváltó egyszer mégis megszületik.

Mi kijártuk a hit iskoláját, pedig három évvel ezelőtt még nagyot nevettek a határainkon túl, ha mi, magyarok, a Kárpátokat csak kiejteni mertük a szánon. Börtönnél szilárdabbnak látszó vasrács zárt bennünket körül s mi mégis hinni tudtunk. Nem jóslgattuk az elkövetkezendő évek számát a megváltásig, hanem egyszerűen csak hittünk a megváltásban.

És a Megváltónk megszületett. A Kárpátokon áll a magyar megint. Talán hamarabb is, mint hittük. Egyszerre csak felgyúlt felettünk a fekete égbolt s a szemünk még káprázik a fény-

től. Tapogatjuk magunkat: igaz-e, ami történt s mivel igaz, valóban méltók voltunk-e a hitünkben ehhez a megváltáshoz?

Ugy érezzük, hogy igen. A jövőt pedig má könnyebb hittel nézünk. Nem csalódtunk; a magunk szemével látjuk, hogy a Megváltó megszületik mindenki számára, aki hinni tud benne és várni tud rá. Vártuk és elértük együtt magyarok, várjuk és elérjük emberként, mint emberek. A nemzet hite sziklát mozdított meg, a magunk emberi hite megmozdítja a porszemeket, amik utunkba vetődnek, emberi utunkba.

Csak hinni kell, mert hinni szép és hinni a megváltással egy. Legyen ez a mostani magyar karácsony biztatás azoknak, akik talán fáradni kezdenek a maguk emberi sorsának a hitében. Nincs reménytelen emberi élet, amíg élni tud a hit. Ellenségből barát, gondból öröm lesz, csak hittel kell hinni és várni. A hit maga az élet. Ezt tanítja nemcsak a betlehemi karácsony, hanem a magyar karácsonyok története is.

Hiszen tudjuk, hogy ami a nemzet sorsában a Megváltó születését jelenti, az nekünk, ma élő magyaroknak, a szívünk örömein túli minden-napokban inkább áldozat, munka és lemondás, de nem ezt kell nézni. Ami a mai karácsonyon történik, az már az élet terhe és munkája s jobb a halódás nyugalmanál. Ha érdemes volt küzdeni a pusztá hitért, még érdemesebb küzdeni a megindult valóságért.

Meleg szívvel gondolunk azokra a bajtársakra, akiket ez a küzdelem ezen a karácsonyon elszakít a családi otthontól. Ne érezék magukat egyedül a távoli őrsön, az ő karácsonyfájuk a nemzet karácsonyfája s ajándékuk a nemzet megbecsülése és hálája. Ha szeretik a haza földjét és bizonyos, hogy szeretik, akkor öröm számukra ez az áldozat. Öröm számukra az, hogy az alföldi őrs egykori trianoni csendjéből most kiszakadtak és valamelyik székelly őrskörletben várják az éjfélt misét. Ők a magyar megváltás, az új honfoglalás úttörői, legelső katonái. Ők az új őrsök megalapítói, ők takarítják ki a körletekből az évtizedes bünt és szemetet. Munkájuk küldetés, minden portyázásuk hivatás a szó legnemesebb értelmében. Kinőttek a szürke trianoni keretből, mert alkotó, újból magyar világot teremtő munkát végeznek. Jutalmuk bennük él, de benne fog élni nemzetünk egész jövő sorsában is. És jutalmuk lehet az a tudat, hogy cselekedtek valamit, ami nem mindennapos. Ami felemeli s nemcsak csendőri, hanem emberi értékben is gazdagítja őket.

Érdekes közúti balesetek.

Irta: KONTRA KÁLMÁN őrnagy.

A *Csendőrségi Lapok* szeptember 15-i számában, dr. Beöthy Konrád egyetemi tanár úrtól közölt cikket igen nagy érdeklődéssel olvastam; egyformán érdekelt mint a közlekedési alakulatok ideiglenes parancsnokát, mint gépkocsizót és mint embert is.

Egyrészt azért, hogy a közúti balesetek ott ismeretett okát, az alkoholt néhány megtörtént esetből én is kimutassam, másrészt, hogy — szintén előfordult esetek elmondása révén — olvasóimat a mind gyakoribb balesetekre, okaira, körülményeire figyelmeztessék, őrsbeli bajtársaim tájékozottságát pedig e kérdésben növeljem, jónak látom elvinni olvasóimat — az utakra.

Üljünk hát egy úgynevezett „vadvezető” kocsijára s figyeljünk, mit csinál. (Gondom lesz, hogy ne történjék bajunk...)

Felbúg a motor, jól belezökkenünk az ülésbe, mert nagy irammal indul a kocs — hisz sürgős (!) az út, illetve: azért gépkocsi, hogy ne cammogjon... A kapunál meggyorsul a kocs, hogy a következő pillanatban nagy zökkenővel és nyikorgással megálljon. Sikerült megállni s a két nő a gyalogjárón sápadtabban igyekeznek tova. A mi derék vezetőnk már felizgulva magyarázza a kocsiban ülőknek, hogy ilyen „disznók” a gyalogosok, — nem figyelnek, mi-

kor pedig ő siet és tudhatná, hogy a kapun gépkocsi jön ki.

Még két ilyen gyors megállás következik, amiben csak annyira van igaza a vezetőnek, mint az első esetben — vagyis egyáltalán nincs igaza — s a kocsiban utazók már legtöbb esetben együtt éreznek a vezetővel. Ha bajt csinál, igen gyakori, hogy hajlandók már mellette is vallani, mert mindnyájan a vezető szemüvegén át néznek.

Vegyük figyelembe ezt, ha az utasokat, mint tanukat kérdezzük ki.

Kijutottunk az útra. Felszökik a sebességmérő mutatója már a 90 km-es sebesség felé, s a „vezető” a visszapillantó tükörből győződik meg az utasokon mutatkozó hatásról. Az egyik elsápad a szokatlan rohanástól, a másik nekipirul s biztatni kezdi a gyorsabb hajtásra. Most vadul csak meg a „vezető”. Megy, hajt. A sebességet érzékelni nehéz annak, aki maga is vele rohan... Enyhe forduló következik, benne egy szekér. Lassítás nélkül, nagy dudálással előz vezetőnk s a következő pillanatban szemben találja magát egy másik gépkocsival. Nehéz pillanatok. Lassításról szó sem lehet a fordulóban, marad a kitérés. Egy mozdítás balra a kormányon, alig fele annyi mint rendesen... de a száguldó jármű kilendül balra az árok felé, a vezető ösztönszerűleg visszkapja a kormányt s a gép a következő pillanatban már a másik árokparton táncol. A kérdés csak az, hogy megmarad-e az árokparton a kocs, vagy valamelyik ároknak rohan, hogy abban, vagy azon túl, temesse maga alá utasait. Ha szerencsésük volt nem ütköztek össze. Ha az úton maradtak, szerencsésük volt! Mert ilyen helyzetben, ilyen sebesség mellett — szerencse megmaradni, ha még oly biztoskezü is a vezető. Nem olyan könnyű ám a sebes mozgásba hozott súlyos tömeget megfékezni, mely mozgási irányát és sebességét meg akarja tartani a fizika törvényei szerint.

Nézzük csak a jól kilendített kugligolyót: elüti a fákat s még felszalad a dobba is, pedig talán csak félkilogramm súlyú. Egy kis gépkocsi 750—800 kg. súlyú, még benne ülnek négyen, úgyhogy 11—12 métermázsa súly az, ami lendületbe jön és lendületben van! Ez a nagy súly csak négy, tenyérynyi nagyságú gummifelületen érintkezik az úttal és futásban sokszorta nagyobb súllyal kell számolnunk, mint amit a kocs a mázsán nyomna. Egész röviden: nem lehet egy ilyen nagy, rohanó súlyt büntetlenül ideoda rángatni, vagy elrántani haladási irányából.

A gépkocsi utasai? Aki rosszul érezte magát a száguldó kocsiban, az ismerte a veszélyeket és ha mégse tiltakozott a rohanás ellen, az vessen magára. Aki pedig lelkesedett a sebességért, az nem tudta, hogy milyen veszélyt idéz fel magatartásával mindannyiukra.

Az előbbi — igen helytelenül — azért nem szólt közbe, mert úgy van azzal a legtöbb ember, hogy nem szeret, illetőleg nem mer az oktalan vakmerős-kedés ellen tiltakozni és hogy gyávának ne tartsák. inkább ostobán tűr.

Hány szerencsétlenséget lehetett volna megakadályozni egy-két határozottan kiejtett józan szóval — ha nem volna álszemérem az embereken.

Karácsonyi pásztorének.

— Hová mentek, pásztorok,
Ebbe a nagy éjbe? ...
Csillag nem kél álmatok
Borongós egére! ...
... — Dehogyan nem kél! Látod ott
Azt a fényes csillagot:
Udvözítőnk fénye!

Az a fényes csillag ott
Minden évben följön,
Minden évben fölragyog
Szent tüze a földön,
Hogy szomorú magyarok
Szívébe új holnapok
Reménye költözzön!

Az a fényes csillag ott
Krisztus Jézus mécse,
Arra menjünk, pásztorok,
Szemünk el ne véstse;
Új világ látása fog
Minket össze majd ma
Fény tűzkévéjébe.

Boruljunk le, pásztorok,
Zendüljön az ének,
Mondjon hálát ajkatok
O dicsőségének;
O a fényes napotok,
Éjtszakán világotok:
Ut, Igazság, Élet!

Egy igen szomorú eset jut eszembe a nagyon sok közül, amivel eddig foglalkoztam. Egy idősebb és régen kivándorolt magyar anya jött haza látogatóba a fiával Amerikából. Jól ment sorsuk odakint, saját pompás gépkocsijukat hozták magukkal a hajón s Európán át azzal utaztak. Étkezési időben értek a határállomásra, a fiú enni akart. Az anya azt mondta, hogy ő már nem eszik, csak a régi otthonban, annyira erőt vett rajta a hazajutás izgalma. A fiú sem evett erre, hanem felültek a kocsi, elvégre mi az a pár száz kilométer — amerikai viszonylatban, ottani utakon. Amerikában jobboldalt hajtának és balra előznek. A magyar határ közelében táblák figyelmeztetik az idegent a balra hajtásra. Nagy sebességgel (100 km. óránkénti sebesség felett) vág neki az útnak a mi fiatal amerikai magyarunk, hogy mentől hamarabb elérje az óhazában a régi otthon, melyet még nem is látott. Eperfás beton út, enyhe lejtő, enyhe kanyar s messziről feltűnik a bécsi autóbusz, szemben az úton. Bizonyára mindkettő az üres út közepén hajtott. Az autóbusz balra húzódik s lassít, a gépkocsi lassítás nélkül a megszokott útrészre jobbra tart. Az autóbusz tapasztalt vezetője gyorsan kicsapja a bal iránymutatóját s egészen az árokpartra húzódik baloldalt. Pár pillanat s az amerikai gépkocsi utasaival együtt az autóbusz elején törik össze, azt is erősen megrongálva.

Joggal kérdezheti valaki, hogy mi az érdekes ebben a szomorú történetben. Érthetetlen, hogy miért rohant neki a gépkocsi az autóbushoz. Mindjárt megértjük azonban, ha arra gondolunk, hogy a szerencsétlen áldozat a jobboldalon való hajtáshoz volt szokva. A nagy sebességben pillanatok alatt fogyott a táv a két járómu között. A bajt bizonyára mindkét vezető felismerte s szigorúan ragaszkodott ahhoz az útdalhoz, amelyiken hajtani szokott. Nem volt ideje arra gondolni a gépkocsivezetőnek, hogy pár perc óta Magyarországon utazik s itt balra kell hajtani, hanem ösztönyszerűen (tudat alatt) a megszokott jobboldalra húzott. Nem értette, hogy az autóbusz miért nem megy el előle s mire talán megértette volna, már késő volt. Csak az utolsó pillanatban kezdte fékezni kocsiját, annyira meglepte az autóbuszvezető helyes, tapasztalatra és lélekjelenlétre valló, de előtte szokatlan magatartása. Elképzelhető, hogy szinte megdermedt az utolsó pillanatokban, mert meg sem kísérelte száguldó kocsiját elkormányozni, amivel — talán — segíteni tudott volna. Az ellen bizonyára ösztöne tiltakozott (mert hozzá volt szokva a gyorsajtáshoz és szinte a vértelen volt), hogy abban a sebességben nem lehet hirtelen félrekormányozni a kocsit, mert az biztos bajt okoz.

A gépkocsi két utasa meghalt. Mielőtt megállhattak volna a húsz éve nem látott régi ablakok, régi kapu előtt, otthon...

A sebesség a balesetek melegágya.

Katonai menetoszlopot előz egy gépkocsi, mérsekelt sebességgel. Az egyik tiszt az útpadkán előre vágta a lovon. Térképtáskája leesik s a következő pillanatban három honvéd is ugrik utána. A legügyesebbet, aki legelőbb ugrott ki a sorból, egy gépkocsi, mely az oszlopot előzte, halálra gázolta.

Szomorú eset, de nincs mentség a vezető számára. Több hangjelzéssel, lassabban kellett volna előznie az oszlopot, mert a véletlen is gyakran teremt előre nem látható helyzeteket.

Egy gépkocsi-oszlop halad egyik főútvonalon. Új, nagy, társasgépkocsik, kipróbált vezetőkkel, mérnöki felügyelet mellett, egytorma menetütemben, kb. 60 m távkozra egymástól. A társasgépkocsik üresek, csak az él- és végkocsin van műszaki személyzet, különben csak egy-egy vezető ül rajtuk. Az egyik faluvégén libalegelő. Egy falka liba az oszlop között az útra téved. Az egyik vezető nem akar libát gázolni, hirtelen megfékezi kocsiját. Az utána haladó vezető figyelme elernyed a hosszú út egyhangú, együtemű vezetésében s nem érzékeli azonnal az előtte felvillanó féklámpát, illetve előtte megállását. Fékútja már nincs elég a megálláshoz, a másikba futni nem akar, ösztönösen kikormányozza járóművét a másik mögül s ott talál az úton egy szembejövő kocsit. Az árok nem mély, neki vezetni nehéz járóművét, mely azon átugorva meg is áll. Az árkon túl szétugranak a libapásztorok, de egy közülük — 70 éves — nem tud elugrani. Vékony már az öreg koponya és törékeny, kis ütés is elég neki. Ott leli halálát az öreg pásztor a kocsi mellett.

Az egyik nem akart libát gázolni s a másik, pásztorot gázolt helyette.

A vezető figyelmének a pillanatnyi kiesése okozta a bajt. Magyarázata a hosszú, egyhangú, oszlopban való menetelés, amikor az oszlopba beszártak kevésbé érzik át az egyéni felelősséget, mert főfeladatuknak csak azt látják, hogy a másik után haladjanak.

Érdekes megfigyelni a gyalogosok viselkedését, ha hátulról gépkocsi-oszlop halad el mellettük. Az első, sőt sokszor a második kocsi után is visszalépnek az útpályára, ha onnan mentek le az első gépkocsi hangjelzésére, rendszerint a harmadik kocsi elhaladtakor néznek hátra, hogy jön-e még több is. Ezt jó tudni a vezetőknek.

Ismételten előfordult már az is, hogy két, nagy sebességgel egymásután haladó gépkocsi közül a második gázolt embert, aki az elől suhanó gépkocsi után nézve s annak porától és légörvényeitől megzavarva, az utána robogó gép oldalának ment vagy éppen az elé lépett. Persze, ilyen esetekben a leg súlyosabb következményekkel kell számolni.

Már tudjuk, hogy a gyorsan robogó gépkocsi nem lehet csak úgy egyszerűen elfordítani, mert annak a fizika kéréseivel törvénye szerint fel kell borulnia. De, ha „kerülni“ akarna is az ilyen gyorsan robogó kocsit, gondoljunk csak arra, hogy milyen irányítási munkát kellene végeznie a vezetőnek, amikor a „csak“ 60 km. óránkénti sebességgel haladó gépkocsi másodpercenként 16.7 m utat tesz meg, a 80 km-rel haladó 22.2, a 100 kilométerrel haladó pedig 27.8 métert. Könnyen kiszámíthatja mindenki magának, hogy egy 6 m széles útról milyen gyorsan ugrana le az ilyen robogó gépkocsi, ha hirtelen félrekormányozná.

Nem kell mindig félrekormányozni a gépkocsit ahhoz, hogy félre menjen. Gondoljuk csak meg, hogy az a 8—10—16 vagy 20 métermázsa súlyú gépkocsi úgy támaszkodik a négy kerék gummiára, mint mondjuk a szék, vagy az asztal a négy lábára.

Ha az asztal egyik lába kitörik, az asztal mindjárt arra bukik, amerről nincsen többé alátámasztva, pedig az nem nyom mázsákat és egyhelyben áll. Gondoljunk most már arra, hogyha a rohanó gépkocsi egyik első kereke kipukkad, az egész gép a nagy súlyával arra billen. A kilyukadt kerék 10—15—20 cm.-el alacsonyabb lesz, mint az épek. Hogy rántja át ez a billenés a sebesen haladó gépkocsit az út másik oldalára, vagy az árokba, vagy azon túl is! Vezető legyen aztán az, aki ilyenkor egyenesben tudja tartani a kocsit! Hátha még ijedtében hirtelen meg is fékezi a „sánta“ kocsit, akkor van ám csak nagy baj!

Ez igen gyakori oka a baleseteknek.

Egy gépkocsi rohan nagy tempóban éjjel az aszfalt-úton. Szemben egy másik jön fényszóróval, ami a vezető szemét elkápráztatja. Tapasztalt vezető ilyenkor azonnal lassít és kisebb fényre kapcsol, hogy a szembejövő is váltsa át fényszórói fényét. Megtörténik s a két vezető elhalad egymásmellett, de egyik sem lassít. Egyik útja szabad — szerencséje van. A másik előtt az utolsó pillanatokban valami sötét akadály ködlik. Fékezésre nincs idő, megpróbálja félre húzni kocsiját az út közepére, jobb felé. A kocsit bal kerekein rohan pár métert, azután egy szörnyű csattanás. Egy halott, három súlyos sebesült, egy gépkocsi roncs és egy másik erősen megrongálva. Mi történt itt?

A rövidre vetett fényszórófényben nem látszott egy terepszínűre festett katonai vontató, mely üzemi zavar miatt állt meg. Ahogy megállt, lámpái elaludtak, színe belemosódott a háttérbe, a személykocsi sebesen haladt, s a többi már magától jött pillanatok alatt. A baleset oka a sebesség — a leggyakoribb baleseti ok!

Sértett: néhai M. K. Hajnalban indul a siófoki halásztelep tehergépkocsija, viszi a friss halat a fonyódi fürdővendégeknek. Mielőtt kiér a főútvonalra, a vezető balra tekint, onnan két kerékpáros közeledik. Jobbra is néz, de nem lát semmit, mert az utat szép koronájú, lombos fák szegélyezik, tehát hajt és jobbra fordul nagy ívben. Amikor éppen elzárja a főutat a rajta keresztbe forduló teherkocsi, két emberfej villan jobbról a vezető szemébe s abban a pillanatban egy csattanás, egy rándulás a nagy kocsin... egy ember úszik a levegőben... mindenki megdermed egy pillanatra, azután a vezető gyorsan hátra kapcsol és visszafordul, míg meg nem állítják a dermedtségükből felocsudó kerékpárosok, akik szemtanúi voltak a szörnyű esetnek.

Ami történt, az adott viszonyok között elkerülhetetlen volt. Balatonzamárdi felől Budapest felé száguldott egy kétkerekű motorkerékpár két utassal. A tehergépkocsi vezető nem látta őket, elzárta az útjukat a főútra kihajtással, a motoros meg sem próbált fékezni, gondolván, hogy el tud még hajtani a

tehergépkocsi előtt — s már nem tudott elszállni. Egy ember és géproncs s az utas (a hátul ülő) — szerencséjére — nem ütközött, hanem kirepült a nyeregéből s nem zuhant a földre, hanem csúszva esett, így életben maradt.

Ne keressük azt most, hogy ki volt a hibás, de nem is kell keresnünk, mert tiszta, hogy mindkét vezető mulasztott. Van azonban itt más baleseti ok is.

A tehergépkocsi vezetője nem látott jobbra a fák lombjától. Figyeljük csak meg, hogy hány fa, bokor, kerítés, házsarka, földtöltés, hirdetőtábla, stb. veszi el a kilátást egy-egy útkereszteződésnél. Hiába büntetik meg a gondatlan vezetőket, aki ráhajtott a főútra, ha ott marad a fa az útszélen, melynek lombja tavasztól őszig eltakarja a kilátást a főútra térni akaró elöl. A közigazgatási hatóságok figyelmét erre fel kell hívni, mert a csendőr kötelessége a veszélyeket és károkat — ha teheti — megelőzni.

Sértett... „a járőr által nem volt kikérdezhető, mert a helyszínen nyomban meghalt“.

Két magyar indul hazafelé a fővárosból valahova Tolnába a balatoni műúton. Csak úgy gyalogszerrel menedélnék, bár hosszú az út, de húzza őket hazafelé az otthoni föld, melytől még nem szakadtak el egészen. Utóléri őket egy tejes kocsisok sok üres kannával.

Egy kis ajánkozás, pár megértett szó s a mi gyalogságaink már a tejes kannák tetejéről lógtatják lábukat boldogan a semmibe, legalább a majorig nem kell gyalogniuk. Az egyik fiatal, gyorseszű, inkább érzi, mint látja a közelgő bajt. Hátról nagy, pót-kocsis tehergépkocsi közeledik, mely láthatólag hamar utóléri a tejeskocsit. Előzni is kezdi már, de hirtelen kapkod a vezető, csikorog a fék s a következő pillanatban „a gépkocsi bal eleje megérintette a tejeskocsi jobb hátulsó részét“. Perdül egyet a tejeskocsi ettől az „érintés“-től, repülnek a kannák s velük a mi két utasunk is. Az egyik szerencsésen esik, nincs is komolyabb baja, a másik hanyatt zuhan az aszfaltra és odavágja a koponyáját. Őt már nem lehet kikérdezni ezen a földön, helyette a nyomozás adatai fognak beszélni.

Mindjárt megértjük az esetet. Amikor a tehergépkocsi vezető előzni kezdett, nem vette észre, hogy szembe vele egy személygépkocsi közeledik. Mire észrevette, már késő volt. Nem tudott „visszabújni“ a tejeskocsi mögé az út baloldalára, de megpróbálta, mert semmiképp sem akart összeütközni a személygépkocsival.

Gyakran fordul elő baleset az ilyen gondatlanul megkezdett előzés miatt. Figyeljünk csak a szabályra, amely szerint nem szabad előzni akkor, ha az előző avval mások forgalmát akadályozza. Az előzés csak másodlagos jog.

„A budafoki mentők a budapesti T. szanatóriumba szállították“. Mindjárt folytathatnám: „...mert elfelejtette jelezni az irányváltást“.

Sértett Budapestről akart egyik közeli faluba menni oldal-kocsis motorkerékpárján. A faluba két út vezet be a főútról. Mikor az elsőt elhagyta, eszébe

jutott, hogy jobb lesz azon bemenni. Lassít, balra tér, majd hirtelen vissza akar fordulni járóművével. Mikor a fordulót már félig megcsinálva, az út közepén van, dudahang, majd vészes fékesikorgás s a következő pillanatban már recseg a motor és recsegnek a esontok.

Csak annyi történt, hogy a motoros nem jelezte fordulási szándékát, a gépkocsivezető meg későn jelezte előzési szándékát.

Mennyivel egyszerűbb az előírt kis jelzést végrehajtani, mint — egészen szerencsés kimenetelt véve — kifeküdni egy comb- és kartörést — még hozzá nyári hőségben.

Sok gépjárművezető van — sajnos, — aki megváltoztatja a maga módján a motalkó (benzinszesz) keverési arányát olymódon, hogy a szesztöbbletet nem a benzínbe keveri, hanem a torkát locsolja vele. Márpedig ha az ilyen szesz „keveredik” meg a benzinnel, abból jó még ritkán származott! (Így van azonban ez nemcsak a gépjárművezetőknél. Gyalogos kerékpáros vagy kocsis, ha ivott, a forgalomban csak bajt csinál.) A részeg gépjárművezetőt a szakirodalomban — találóan — „úton garázdálkodó fenevad”-nak is joggal lehet nevezni.

A számtalan eset közül most csak „egy pohár sör” történetét mondom el. A motorkerékpáros szomjazott meg, ki szíve hölgyét szállította hazafelé a kirándulásról. Megitta s rákapcsolt az ilyenkor már szokásos nagyobb sebességre. Azután nem is történt más mint az, hogy egy álló kocsit „finoman” előzött. A finomságot ebben az esetben úgy kell érteni, hogy éppen csak az oldalkocsija kerekével érintkezett az előzött kocsitengelyének a végével. Persze, az oldalkocsi felesapódott, az utas kirepült és súlyosan megsérült. Sörös barátunk pedig talán még most sem érti, hogy miről van szó. Semmiesetre sem hajlandó hinni, hogy az az „egy” pohár sör tette, sőt erről meg van győződve; inkább elhiszi, hogy az álló kocsit ugrott neki.

Egy földműves házaspár megy hazafelé a szőlőből. A férfi a műút padkáján, felesége mellette az útpályán, teljesen annak a bal szélén. Hátuk mögött a lejtőn lefelé közeledik egy gépkocsi, teljesen az út balszélén, sőt vagy 30 m-en át a bal kerekek az útpadkán haladnak. A vezető csak az utolsó pillanatban viszi vissza az útpályára a gépkocsit, de már későn. Az egyik ajtókilincs beleakad az asszony ruhájába s azt oly szerencsétlenül löki előre a 2 m-es árokba, hogy holtan ottmarad.

Az eset teljességgel érthetetlen. Az útpálya szabad volt, miért gázolta hát el a vezető a gyanútlan és szabályosan haladó gyalogost?

A baleset okát abban látom, hogy a gépkocsivezető mellett egy háztartási alkalmazott foglalt helyet, aki nyilván csinos, vagy legalább is érdekes valaki lehetett, mert még a nyomozó járőr is kicsinyítő képzővel írta a keresztnevét.

Figyeljünk hát a balesetnél arra, hogy ki ült a vezető mellett s ha nő az illető és a körülmények nem zárják ki a feltevést, igyekezzünk megállapítani, hogy nem volt-e a vezető az útítársával a kellelénél jobban elfoglalva.

Egyenes, sük úton zavartalanul gurul a kocsim a pompás reggelen. De miféle csoport lehet az ott a műút szélén? Közeledem, kirajzolódik a kép. Egy nagy pótkocsis tehergépkocsi fekszik az út jobboldali árkában, körülötte hatalmas boroshordók és egy csomó ember. Megállok, körülnézem a helyszínt, mint érdeklődő. Látom, hogy a kocsimban nem nagy a kár, de annál több a szállítmányban. Vagy négy-öt, többhektós hordó széttört s néhány megrongálódott. Bortól sáros a környék. A baleset „oka”: a vezető kísérői körül is borszagot érzek, mindjárt ez az első benyomásom. Meghallgatom a rövid történetet. Este indultak, későig rakodtak — bort. Hajnal felé értek a helyszín közelébe. Akkor egy luxuskocsi jött és szembe fényszórózott. Ettől a vezető elvesztette a látását és a jobboldali árokba hajtott. A vezető a baleset után megszökött.

Így hangzik a mese és mi a valóság? Az úton jól látható a nehéz gépkocsi nyoma. Az út bal szélétől, ahol szabályosan hajtott a vezető, szépen egyenletesen húz át egyenes vonalban a jobboldali árokig. Nem ütközött kerékvetőbe, tehát az árokba ment.

Nem boncolgatom sokáig az esetet, nem is kell. A hozzáértő mindjárt látja, hogy a vezető elalvásának az esete áll fent. Nem fényszórózott itt „luxus”-kocsi, hisz akkor összeütköztek volna, mert a jobboldali árokba borult a teherkocsi, így útja keresztelte volna a szembejövő gépkocsiét. Egyszerűen az történt, hogy a vezető az üres, egyenes úton „csak egy pillanatra” lehajtotta bortól elnehezdedt fejét s közben szorította a kormánykereket, hogy a kocsi ki ne térjen irányából. A pillanattól több pillanat lett s a kocsi valóban meg is tartotta az egyenes irányt, mely azonban nem volt párhuzamos az út bal szegélyével. Csak egy kicsit tért jobbra attól s így biztosan a jobboldali árokba jutott. Ha kerékvetőbe ütközött volna a kocsi, akkor biztosan felébredt volna a vezető, de így csak az árokban ébredt fel. Bizonyíték is volt bőven: a borszállítmány, a hajnali szürkület, az egyenes út, a kocsi egyenes, fékezés nélküli nyoma, valamint és nem utolsósorban a vezető megszökése.

Nyáron legtöbbszörre a hajnali derengésben, télen az esthajnali ólmos, ködös szürkületben találkozunk ilyen elalvási esetekkel, de mindig egyenes útrészen, ahol a vezető nem lát maga előtt feladatot.

Egy kis csokrot szedtem össze a sok közúti balesetből. Nem rendszeres összefoglalást akartam adni, mert az minden csendőrnek rendelkezésére áll a vitéz Ridegh-féle Közúti közlekedési balesetek nyomozása című értékes és egyedülálló szakkönyvben. Csak úgy könnyedén, szórakoztatva igyekeztem bemutatni pár esetet, hogy közelebb hozzam azokat — amint a bevezető szavaimban mondtam — kötelességeink egyik köréhez.

Ki tudta?

Az utolsó Árpád, III. András király 1291-ben hívta össze Gyulafehérváron Erdély első törvényhozó országgyűlését, melyen képviselteti magát a magyar, a székely, a szász és román nép.

Az új felülvizsgálati osztályozásokról.

Írta: nemes medzihradnei

MEDZIHRADSZKY ALADÁR g. százados.

A Csendőrségi Közlöny 1940. évi 22. számában megjelent 75.985/eln. 20.—1940. számú H. M. körrendelet mellékletét képező táblázatos kimutatásban a csendőrlégénység felülvizsgálatánál alkalmazandó osztályozásoknál az eddigiektől lényegesen eltérő különbségeket látunk. Az osztályozások megváltoztatását az a körülmény tette szükségessé, hogy az 1939. évi II. t.-c. szerint „népfelkelési szolgálat” már nincsen, az erre való alkalmatlanság fokára nézve tehát a csendőregyéneket sem kell már osztályozni.

A *Csendőrségi Lapok* 1939. évi 2. számában megjelent: „A csendőrlégénység egészségi okokból történt fogyatékba jutására... vonatkozó eljárás ismeretése” című cikkünkben azt mondtuk, hogy a légénységi állományú csendőr egyének felülvizsgálatánál a felülvizsgáló bizottság a következő indítványokat teheti:

a) csendőrségi szolgálatra alkalmas,

b) csendőrségi szolgálatra jelenleg alkalmatlan, 3 óra teljes illetményekkel szabadságolandó,

c) csendőrségi szolgálatra jelenleg alkalmatlan, 6 vagy 12 óra várakozási illetményekkel szabadságolandó,

d) mint „rokkant”, nyugállományba helyezendő.

Ezzel szemben a most említett H. M. rendelethez tartozó táblázatos kimutatás a fenti b) és c) alatti esetekben a „csendőrségi szolgálatra” szavak elhagyásával, csak „jelenleg alkalmatlan” osztályozást ír elő, —

a d) alatti esetben pedig újabban három osztályozási fokozat van, és pedig:

1. „segédszolgálatra alkalmas”,

2. „fegyvernélküli szolgálatra alkalmas” és végül

3. „minden csendőrségi (katonai) szolgálatra alkalmatlan”.

Első olvasásra feltűnik, hogy miért maradt el a „rokkant” megjelölés az olyan osztályozásoknál, amelyek alapján nyugállományba helyezésnek van helye.

A felülvizsgálati osztályozások megváltoztatása előtt a csendőr légénységi egyének szolgálatképességi osztályozásánál az 1912. évi H—1. (Egészségügyi) Utasítás A., B., C. és D. jegyzék adatai voltak mérvadók, most azonban már az 1939. évi H—1.—a. jelzésű (Egészségügyi) Utasítás azonos jelzésű jegyzékei veendő figyelembe, az A. jegyzék szerinti „Arvonalbeli szolgálatra alkalmas” osztályozásnak a csendőrségre nézve megfelelően módosított „Csendőrségi szolgálatra alkalmas” eltéréssel. Míg tehát az említett régebbi utasítás C. és D. jegyzéke azelőtt „rokkant” megjelölésével kezdődött, addig ezt a szót az új (H—1.—a.) utasítás a megfelelő jegyzékeknél már nem alkalmazza.

Ha tekintetbe vesszük, hogy ennek a változásnak anyagi kihatása is van, talán nem érdektelen, ha a módosítás okát keressük.

Amióta az 1933. évi VII. t.-c. a hadirokkantak és hadigondozottak ellátásáról intézkedett, gyakran előfordult, hogy olyan nyugállományú csendőr egyének, akik mint „rokkant”-ak helyezettek nyugállományba, olyan kedvezményeket kértek, amely ked-

vezményeket a törvényhozás csupán a *hadirokkantak* részére nyújtott, illetve biztosított. Előfordult, hogy özvegyek vagy árvák kérték a hadiözvegyeket és hadiárvákat megillető kedvezményekben való részesítésüket, hivatkozva arra, hogy az elhalt férj, illetve apa nyugdíjokmánya szerint mint „rokkant” volt nyugállományba helyezve. Volt arra is eset, hogy polgári hatóságok a nyugdíjokmány felmutatása esetén, — tájékoztatlanságból — a hadirokkantakat megillető kedvezményben részesítettek olyan „rokkant”-ként nyugállományba helyezett csendőr egyént, aki még harcéri szolgálattal sem rendelkezett, nemhogy hadiszolgálatban vált volna rokkanttá. Pedig az 1933:VII. t.-c. bevezetése így szól: „A magyar törvényhozás megemlékezvén fainak a világháború során teljesített önfeláldozó szolgálatairól, a hősi halált halt vagy hadiszolgálat következtében megrokkant katonákkal s ezek hátrahagyottaival szemben az ország mai súlyos gazdasági helyzetében is háláját az alábbi törvény megalkotásával kívánja leróni.” Az 1. §-ban továbbá úgy intézkedik, hogy a fentemlítetteknek, — ha nem tartoznak a katonai ellátási törvény hatálya alá, — hadigondozásra van igényük.

Már csak az a tény is, hogy a csendőrségi egyének és hátrahagyottaik részére a nyugdíjtörvény (1921:XXXII. t.-c.) ellátást biztosít, kizárja annak lehetőségét, hogy ezek az 1933:VII. t.-c. szerinti hadigondozásra igényt támaszthassanak. Nem illetheti meg tehát a „rokkant” jelző azt, aki nem tartozik a hadirokkantakra vonatkozó törvény hatálya alá. Már pedig „rokkant” alatt általában hadirokkantat szoktunk érteni. A különbségtétel érdekében mellőzte tehát az 1939. évi H—1.—a. Utasítás a nyugállományba helyezésekre vonatkozó osztályozásnál a „rokkant” jelzőt.

Mint mondtuk, új osztályozás a „Segédszolgálatra alkalmas”. A táblázatos kimutatás megjegyzésének 3. száma alattiak szerint, ha az ilyen osztályozást nyert csendőr egyén irodai, vagy ennek megfelelő más, könnyebb beosztásban való alkalmazásra a csendőrségnél tekintetbe jöhet, akkor megmarad a csendőrség tényleges állományában, ha pedig ilyen alkalmazása nincs tervbe véve, akkor nyugállományba helyezendő. Mit von maga után ez a két eshetőség?

Eddig a Cs—1. jelzésű Szervezeti és szolgálati utasítás 63. pontja tette lehetővé azt, hogy irodai szolgálatra csak akkor oszthatók be altisztek — a számvivő altisztek kivételével —, ha az ugyanazon utasítás 20. pontjában megemlített toborzó bizottság őket testi törődöttségük miatt külső közbiztonsági szolgálatra nem, — vagy csak kevésbé alkalmasnak találta. Ennek eredményeképpen sok olyan csendőr egyén talált módot arra, hogy a külső közbiztonsági szolgálattól huzamosabb időre mentesüljön, akinek törődöttsége korántsem volt oly fokú, hogy hivatásszerű szolgálatban — rövidebb-hosszabb ideig tartó könnyebb beosztás után — nem lett volna alkalmazható. Kimondottan az irodákba való törekvés volt tapasztalható egyeseknél, akik tetszetős írásuk, vagy a gépirásban elért gyakorlatuk alapján irodai szolgálatban való alkalmazásra képeseknek bizonyultak. Ezek közül később azok, akik külső közbiztonsági szolgálatra egvszersmindenkorra alkalmatlanná váltak (ezt is a toborzó bizottság határozta meg), a honvédelmi miniszter által irodai szak-

szolgáltatossá minősítették át s így végleg elvesztek a külső közbiztonsági szolgálat számára.

Az új felülvizsgálati osztályozás megnehezíti a közbiztonsági szolgálatban még használható egyéneknek irodai beosztásba való törekvését. Ezután ugyanis csak azok minősíthetők át szakszolgáltatossá, akiknek irodai, vagy egyéb könnyebb beosztásra való alkalmasságát a honvédelmi miniszter — a megejtett szabályszerű felülvizsgálat eredménye alapján — mondja ki. Ehhez a közvetlen tisztí elöljáró azon megállapítása szükséges, hogy az érdekelt törődöttsége alapján segédszolgálatra alkalmasnak való osztályozása esetén irodai, vagy ennek megfelelő más beosztásban megfelel, — de nem utolsó sorban szükséges, hogy rendszeresített hely is álljon rendelkezésre abban a szakszolgáltatás csoportban, amelyben alkalmazásra tekintetbe jöhetne. Ha ugyanis a parancsnoki vélemény (nyilatkozat) szerint az érdekelt irodai szolgálatban nem használható, vagy ha rendszeresített hely nincs számára, ezzel az osztályozással nyugállományba kerül.

A „segédszolgálatra“ és a „fegyvernélküli szolgálatra“ alkalmasság kimondásával nyugállományba helyezetteket az eddig „rokkant“-ként nyugállományba helyezettekkel szemben az a hátrány éri, hogy nyugellátásuk megállapításánál csendőrségi pótdíjuk nem lesz figyelembe véve.

A csendőrségi pótdíj rendszeresítésére vonatkozó 1930. évi XVI. t.-c. 2. §-a ugyanis úgy intézkedik, hogy ez a pótdíj csak azoknál képez nyugdíjba beszámítható javadalmazást, akiket

a) a szolgálatban valósággal eltöltött negyven év után,

b) életük hatvanadik évének betöltése után, vagy

c) mint mindennemű szolgálatra alkalmatlankat, felülvizsgálat útján nyugalomba helyeztek.“ Ha tehát a csendőraltszolgálat nem „minden csendőrségi (katonai) szolgálatra alkalmatlan“-ként vonják szabályszerű elbánás alá, ezidőszent a csendőrségi pótdíjat nem veszik figyelembe nyugdíjának megállapításánál. Ha figyelembe vesszük, hogy a havi csendőrségi pótdíj az alhadnagyoknál 70, a tiszthelyetteseknél 40—45, a törzsőrmeistereknél 40, az őrmestereknek 35 pengőt tesz ki és hogy ilyen esetben ezen csendőrségi pótdíj helyett csak 20 P 40 fill. élelmezési pénzátalány hányad számít be a nyugdíj kiszámításánál, igen szembetűnő az anyagi veszteség.

Nagyon meg kell hát gondolnia magát a csendőrnek, hogy törekedjék-e felülvizsgálatra, mert nem tudhatja, nem csendőrségi pótdíjának elvesztését eredményezi-e a hivatásszerű szolgálatból való eltörekvése.

Jelen ismertetésünk második bekezdésében hivatkozott cikkünkben a próbacsendőrök elbánás alá vonásával is foglalkoztunk. Azóta ezeknek helyzete is megváltozott.

A próbacsendőrök ugyanis nem tartoznak az 1921. XXXII. t.-c. (katonai nyugdíjtörvény) hatálya alá, mert még nem hivatásos altisztek, velük szemben azonban az 1939. évi II. t.-c. 223. §-a szerinti gondozás sem alkalmazható, mert szolgálatukat nem az 1939. évi II. t.-c. (Honvédelmi törvény) alapján teljesítik. Ezek csak abban az esetben jöhetnek figyelembe kedvezményes nyugdíjban való részesítésre, ha teljes szolgálatképtelenségük a megejtett kivizsgálás eredménye szerint „minden kétséget kizárólag az ellenszegülőkkel folytatott harcban, vagy

más, a szolgálat teljesítése közben előállott viadalban, illetőleg szolgálat közben vagy amiatt ért orvátadás folytán szerzett sérülés...“ következtében keletkezett, vagy ha „teljes munka- és keresetképtelenségüket minden kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben ért oly baleset, vagy más rendkívüli esemény idézte elő, amely az eset körülményeinél fogva rendkívüli méltánylásra érdemes“.

A próbacsendőrök közül csak azok kerülnek szabályszerű felülvizsgáló bizottság elé, akik az előző bekezdés szerinti feltételek valamelyikének megfelelnek. A többiek, ha csendőrségi szolgálatra akár tesztileg, akár egyéb tekintetben alkalmatlanok, a csendőrség kötelékéből a csendőrkerületi parancsnokság által *ellátás nélkül* elbocsáttatnak.

Eletkintve attól, hogy különösen ma, minden magyarnak a legvégsőkig ott kell helytállania, ahová őt a sorsa rendelte, a kifejtettekre tekintettel, öreg napjait a csendőr csak úgy biztosíthatja, ha addig szolgál, ameddig életkora vagy egészségi állapota azt megengedi. Nem vezet hát jóra, ha olyan törődöttséggel, erőbeli legyengüléssel, vagy lelki zökkenéssel, amelyek csak átmenetileg csökkentik a csendőr szolgálatképességét, máris nyugdíjba törekszik.

Karácsonyi emlék.

Írta: LAKATOS ISTVÁN törzsőrmeester.

Ő is olyan volt, mint a többi csendőr. Józanéletű, kevésbeszédű. Szolgálatának élt. Valahol az Alföldön látta meg a jó Isten napját s mégis a sors a végekre sodorta.

Szerettük, mert odaadó, jó előjárónk volt. Sokszor mondta, hogy amikor ő Erdélyben a székelyekkel együtt, a gergyóalfalusi Maroshídnál harcolt, nem gondolta ezt. De tovább nem folytatta. Portyázás közben keveset beszélt. De amit mondott, azt is magának mondta. Emlégette a Koppen-hegyet, 1916. szeptember 29-ét, Lankó Mór járásőrmeester urat, a Tolvajos-tetőt, Mezei János és Tiboldi Lajos csendőröket, a kolozsvári csendőriskolát, de mégse szólt ezekről tovább, csak kezével vágott a levegőbe.

Néha egy mosoly is elhagyta ajkát, de ezt járásparancsnokhelyettes urunk érkezésének tulajdonítottuk. Mert első szava az volt:

— No, Bajor, megyünk-e újból az ozsdolai őrsre?

Bajor ekkor hol mosolygott, hol pedig elkomolyodva csak annyit felelt:

— Isten tudja.

Próbáltam szolgálat közben felmelegíteni. De hiába. Csak annyit mondott, hogyha én is ott szolgáltam volna, ahol ő, nem is kérdezném. Így hát nem is kérdeztem. Gondoltam, majd beszél magától.

Egyszer csak elmaradt járásparancsnokhelyettes urunk is. Azt mondták, nyugdíjba készül. El is ment. Bajor ezután még szomorúbb lett. Alig lehetett vele beszélni. Próbáltuk megvigasztalni. De hiába. Ő a régi maradt.

Bele is törődtünk a változatlanba. Bajor egy napon eltávozást kért. Ez, a vele töltött 2 évi szolgálat után bennünket furcsán ért. Mert szabadságot és eltávozást soha nem kért. El is ment és egész estig nem tudtuk, hova ment. Találgattuk, míg aztán este megtudtuk mindent. A járásparancsnokhelyettes úr gyászjelentése megérkezett. Meghalt. Oda ment.

Visszajövele után még kevesebbet beszélt. Így ért bennünket a december 23-iki este. Öten ültünk az asztalnál a téli korai sötétségben, szótlánul. Talán mi beszéltünk volna, de ő nem szólt semmit, így mi sem mertünk társalogni. Talán valamenynyien arra gondoltunk, hogy holnap szent este lesz. Otthoniaknál jártunk, ha csak gondolatban is.

A csendet őrsparancsnokunk törte meg, ki a kezében az elmaradhatatlan őrzési lapot és egy csomó ügyszeret tartott. Nem váratott magára sokáig: Bajor és én, reggel négy órakor indulunk a III. számú határszéli őrzésbe. (Akkor ilyen is volt.) Felálltunk és némán tudomásul vettük azt, hogyha valami közbe nem jön, a szent Karácsony estében nekünk is részünk lesz.

Ködös, átláthatatlan reggelen indultunk ki a laktanyából. Utunk egyenesen a határra vezetett. Talán valami húzott minket. Egyszer csak a határkövek mellett voltunk. Törtem a havat én is és nem törődtem mással, csak arra vigyáztam, hogy valami gödörbe bele ne essek. Egyszer csak Bajor megállt. Karját kinyújtotta kelet felé.

— Ez ott a Kárpátok fenyőkoszorúza bércé. Ott van a Hargita. Amott vannak a gyergyói havasok, — arra van a mi őrzésünk. Arra fekszik Gyergyóalfalu és benne Kárpáti Jóska.

Mutatta a hegyeket, városokat, az őrskörleteket, de én semmit sem láttam. A köd előlem mindent eltakart. Csupán a behavazott fenyőket láttam, azon túl semmit. De ő csak mondta.

Mondta és én hallgattam.

— Ott szolgáltam én. Gyergyóalfalun. Ott értek a románok is. Ott maradt mindenem. Menyasszonyom. Legjobb bajtársam. Őrsparancsnokom és mindenem. Aranka! Kárpáti Jóska! Őrsparancsnokom! Szép hazám! Erdély!

...Én csak néztem, míg el nem fordult és két könnyecpet le nem törölt szeméről.

Aztán így folytatta:

— 1913-at írtak, amikor a gyergyóalfalusi őrsre kerültem. Próbacsendőr voltam. Akkor Nagymagyarország volt. Öten voltunk az őrsön. Alföldiek és dunántúliak. Szerettük egymást. Testvérek voltunk. De az az átkozott Szarajevó... s mindennek vége lett. Pótesendőrök jöttek és vitték a ténylegeseket. Mi maradtunk: Kárpáti Jóska, az őrsparancsnokom és én. Aztán jött 1916. A gyergyóalfalusi csatában őrsparancsnokom vére összekeveredett a román vérral. Magam maradtam. Küzdöttem tovább. Jött az új őrsparancsnokom és jött a többi új bajtársam. Friss virágot tettünk bajtársaink sírjára egész addig, míg ide nem kerültem. De most is van rajta virág, mert Aranka gondozza a sírokat.

Hallgattam szótlánul, megilletődve a régi világ történetét. El is felejtettem, hogy fádom. Ebben a pillanatban két csúcsos sapkás katona jött felénk.

A két idegen katona összevágta a bokáját, mintha csak magyarok lettek volna és boldog karácsonyi ünnepeket kívántak. Jobbat, mint nekik lesz.

Bajor arcán az öröm és az elkeseredés színváltatai jelentek meg és megszólalt:

— Ti magyarok vagytok! Székelyek vagytok! Hová valók vagytok? Ismeritek-e Gyergyóalfalut? A Maros-hidat? Kárpáti Jóska sírját? Arankát?

Az idegenek szóhoz sem jutottak, csak a fiata-

labbi. Járőrvezetóm nyakába ugrott és csak annyit tudott mondani:

— Bajor bácsi!

Sírt mindkettő!

— Te vagy a Kovács esküdt fia, te vagy a kis Karesi! De megnőttél. Mit csinál apád, testvéreid, a többi székelyek? Mi van a magyar csendőrlaktanyával? Zsuzsi néni, a jó öreg őrsfőzőnő hova lett?

A köd betakart bennünket, mint anya a gyermekeit és a két különböző egyenruha egybeolvadt. Nem voltunk más, mint Magyarok. Nagymagyarország katonái.

... Bajor mosolygott, amit még soha nem láttam...

Mire visszaértünk a községbe, már sok helyen beköszöntött a Kis Jézuska.

Bajor azt mondta a laktanya felé közeledve:

— Ilyen szép, csendes Karácsony-est utoljára 1913-ban volt. De a legszebb majd akkor lesz, ha visszatérünk Gyergyóalfaluba, a Csiki havasokra!

... De kár, hogy nem érthette meg. Elment ő is nemrégien régi őrsparancsnoka után. Sajnálom szívemből. Most majd elmegyek és friss virágot teszek azokra a sírokra — én.

Csendőr-karácsony.

Írta: FARKAS PÁL II. tiszthelyettes
(Szombathely).

A falu a karácsony ihlete alatt csendesen készül a szent estére. Mindenki tesz-vesz, hogy mire a szent este lesz, a meleg szobában, a karácsonyfa körül, imádkozva és szórakozva várhassa az éjféli misére hívogató harang szavát.

A gyermeksereg a betlehemi jászolokkal az utcán csoportosul és várja az esti harangszót, hogy amint az véget ér, házról-házra járva köszönthesse a születendő Jézuskát.

Az őrs sem kivétel. Itt is nagy a sürgés-forgás. A szobákban már kifogástalan rend van. Két bajtárs a karácsonyfa helyébe a talpába, hogy felrakhassák rá azt a sok mindent, aminek láttára gyermekszemeinkbe könny szökött.

A gazdálkodásvezető is intézkedik. Mari néniel — az őrsfőzőnővel — a konyhába hozatja a diót és az almát a Jézuskát köszöntő gyermekek részére, a vacsorát pedig 19 órára rendeli. A többi bajtárs a karácsonyfa feldíszítésén fáradozik.

Igy telik el az őrsön a szent estét megelőző idő. És amikor a szent este az őrsre köszönt, a feldíszített karácsonyfa már a légénységi szoba legjobb helyén áll, rajta a meggyújtott gyertyák hirdetik a „születés” örök tényét.

Tizenkilenc órakor együtt vannak a bajtársak és elfogyasztják a szentesti vacsorát.

Ma este vacsora után nem kerülnek elő az utasítások, az író-, számoló- és rajzfüzetek a hosszú, közös asztalra és e szent estén feljelentés sem készül. Minden bajtársat megszállja az ünnepi hangulat és annak hatása alatt a gyermekkori emlékekről indul meg a társalgás.

— Nálunk az a szokás — mondja az egyik bajtárs —, hogy a szent estén a karácsonyfa alá kalácsot és sót tesznek. Egyik karácsony estéjén a torok macskánk észrevétlenül felugrott a karácsonyfa alá az asztalra, de szerencsétlenül, mert az egyik égő

gyertya a farkát megperzselte. A megrémült macska fájalmában egészen szokatlan hangon olyant nyikantott, hogy az egész családunk megijedt. Mikor azután édesatyám a macska rosszul végződő kalandjára rájött, valamennyien jót neveltünk.

Egyik bajtárs pedig azt beszélte el, hogy szülei minden karácsony estén elmondták, hogy miért tesznek a karácsonyfára angyalt és csillagot. Ez minden bajtársat érdekelt és kérték, hogy most is mondja el. El is beszélte. Az angyalt azért teszik fel, mert az adta tudtára a pásztoroknak a Megváltó születését. A Megváltó születése helyén ugyanis karácsonykor is enyhe időjárás uralkodott és a pásztorok a nyájukat éjjel is a szabadban őrizték. Ezek a szerencsés pásztorok voltak az elsők, akik közvetlenül az angyaloktól hallották az isteni üzenetet.

A csillagot pedig azért helyezik el a karácsonyfán, mert a csillag mutatta meg Jézus születésének helyét a pásztoroknak és a napkeleti bölcseknek.

Igy telik az őrson a szent este, bajtársi körben.

A társalgást az őrsv távbeszélőjének berregése szakítja félbe. A szomszéd község jegyzője távbeszélőn közli az őrssel, hogy tűz van náluk és járört kér. A naposcsendőr jelentésére az őrsparancsnok négy csendőrnek parancsot ad a felszerelésre és az indulásra. Eligazítás, töltés és szuronyfeltűzés után a járőrvezető vezényszava hallatszik: „Utánam! In-dulj!”

Az ünnepi hangulatot otthagyo négy csendőr gyors ütemben siet a tűz színhelyére. Embert, állatot, életet és vagyont menteni, a tűz keletkezésének okát felderíteni, megállapítani a tettest, vagy gondatlant, röviden pedig legyőzni a gonoszt. És amikor a templomokban felhangzik a „Krisztus Jézus született...” szövegű karácsonyi ének, a négy csendőr verejtékezve teljesíti munkáját és munkájával köszönti a mindenek Urát: „Dicsőség mennyben Istennek, békeség földön a jóakarató embereknek.”

Megy a járőr.

Tűzet szór a nap az égről, Már itt is van! Két tajtékos.
Megy két csendőr, ballag Tüzes csikó száguld,
Fejük búbján lassan-lassan Utánuk egy szekér zörög
Elolvad a kalpag. Rajta kislány — ájult.

Éjjél óta portyáznak már, Egy mozdulat, csak pillanat
A lábuk elfárad, A két ló megállott,
Nyári csizmájuk nyomában Kezében a gyepőlőszárral
Porból felhő árad. A törzs úr már áll ott.

A járőrvezető idős, A tajtékos tüzes két ló
Komoly törzsőrmester, Szép lassan megnyugszik,
Folyik róla a verejték, Az eszméletlen kisleányt is
Zubbonyán is átver. Eletre ébresztik.

Próbacsendőr a járőrtárs Köszöni a leány szépen,
Alig viszi lába, A kocsit elindul,
Nem csoda, mert vagy öt kiló Nyugton marad a két ló is,
Két nyári csizmája. Most már nem bolondul.

Most az úton, velük szemben A próbacsendőr csak bámul,
Porfelhő kavargó Végül már nem állja,
Zörög, csattog, benne tán' az Megkérdezte: „Törzs úr kérem,
Ördög anyja forog. Hát ezt hogy csinálja?”

Megy tovább a járőr, ballag
Es a forró délbén
Tán' az égből, de friss szél jön
S leng tolluk a szélben.

Kürti Tibor csendőr.

Karácsony este...

Irta: NEMES BALINT tiszthelyettes. (Kunhegyes.)

A félméters hó teteje jéggé fagyott. Minden lépésnél roppan egyet. Mintha tiltakozni akarna ezzel, hogy valaki vakító fehér színét megtörje.

Emiatt sok panasza nem is lehet, mert az egész látóhatáron a tanyai dülökön egyetlen lélek sincs, nem járja most a két csendőrön kívül senki.

A hold majdnem nappali fényvel árasztja el a hóóceánt és sárga fénye glóriát fon a két csendőr feje körül.

A csendet nem zavarja más, csak a fagyott hó ropogása. Olyon most a határ, mintha a szentestére Isten keze — a béke és szeretet jeléül — egy nagy végnélküli fehér lepedővel takarta volna le. Csak ott török meg ez a vakító fehérség, ahol egy-egy bogárhátú tanya macskaszemnyi ablaka sárgára festi a havat. Távolról minden tanya olyan, mintha többcsúcsú hóhegy volna, amelynek tetején egy-egy tűzhányó működik, mert minden kémény füstöl.

Tóth tiszthelyettes és Kiss csendőr, ma már harminc kilométeren át taposták a havat és kicsi, öt kilométer út után haza érnek. Gondolatban már ők is ünnepelnek. Ünnepi hangulat járja át bensőjüket. Nemsokára ki-ki családja körében töltheti majd a szentestét. Jól fog esni majd a meleg szoba és lelkiekben is felfrissülve, átadhatják magukat az ünnepi áhítatnak.

Merengésükből Nagy Pálék tanyájából kihalatszó gyermekzsivaj ébreszti fel őket. Óvatosan az ablak alá mennek és az ablakon át látják, hogy öt apró gyermek állja körül az asztalra tett karácsonyfát és az apa éppen csendre inti az örömtől hangoskodókat. Orgonasípszerűen állítja sorba őket és mély basszus-hangján felzendül a karácsonyi ének: Krisztus Urunknak áldott születésén... Az öt apró gyermek cérnahangon követi.

A puskaszíjat szorító öklök elhagyják helyüket és a csendőrök már lábhoz tett puskával állnak az ablak alatt. Mihelyt az éneknek vége, újra kitér a gyermekzsivaj. Tóth tiszthelyettes, mintha övét látna és bajusza alatt elmosolyodik arra a gondolatra, ha egy órával később, a padláson feldíszített karácsonyfát — Jézuska nevében — majd belopja a szobába...

Úgy indulnak el az ablak alól, ahogyan jöttek. Csendben, zajtalanul, hogy ne zavarják meg senki ünnepét.

Kiérnek a dülőútra és ropogtatják tovább, de vigabban a fagyos havat. Már-már a falu széléhez érnek, de hirtelen megállnak. Csak egy pillanatra, mert a Csetéék tanyája fala mellett, egy imbolygó ember árnyéka és egy lángesóva látszik.

Mindketten látják és tudják, mi van készülöben. Nem kell ilyenkor sem parancs, sem vezényszó. Egy-két ugrás és a közeli kiserdő visszhangja már is visszaveri Tóth tiszthelyettes hangját: „Törvény nevében foglyom!” A következő pillanatban bilincslánc csörög az ünneprontó kezén, aki bünbánóan halad a két csendőr előtt, a faluból odahallatszik a kántáló gyermekesereg hangja:

„Az Istennek szent angyala, Mennyekből, hogy alá szálla...”

Erdélyből írják bajtársaink...

IX.

Túl a hegyeken.

Leesett az első hó; az egész tájat szüzies, fehér takaró vonta be. Ameddig a szem ellát, minden fehér.

Előretolt tábori őrsön állunk. Néhány lépésre tőlem fázósan bujnak össze a fiúk, halkán tárgyalva a nap eseményeit. A fák közt, mint valami sötét árnyék, áll fegyverére támaszkodva az őrszem. Az egész környéken ünnepies csend honol. Jómagam elgondolkozva szívom cigarettámat s tekintetem elkalandozik a messzeségben. S ahová már nem ér el: oda eljut a csapongó képzelet. Száll... száll a visszaemlékezés szárnyain s csak azon veszem magamat észre, hogy ott vagyok a Valea Reában...

Túl hegyeken, országutakon, beton határjelzőkön...

Elem még egyszer, ahogyan „akkor” volt...

A vágáson át vezető úton állok, előttem néhány apró cserje s mintegy 20 lépésre emelkedik a magas szálerdő, melynek fái elzárják a további kilátást. Lábaiknál „Pajtás” ül, bozontos fejét néha kérdőleg fordítja felém.

A távolból már idehallik a hajtók lármája, amint a fák törzseit kongatva törtetnek előre. Egy lövés is esik a hajtó vonalon, durranását sokszorososan adják vissza a hegyek. Valami agyafurt, vén róka akarta elvinni irháját hátrafelé. Gyakorlatból tudja már az öreg, hogy ahol nagy a láрма, ott kicsi a veszély.

Itt-ott lövések dördülnek el. Hirtelen nagy csörtetés támad. A bokrok felett szinte repülve, egy szürke test ugrik az útra. Öreg őzbak, melyet rövidesen két suta követ. Puskámat gyorsan átváltom golyóra s az egyik suta tűzben rogy össze. A másik kettő óriási szökésekkel tűnik el a sűrűben. Kalapommal búcsút intek utánuk.

Kis szünet után ismét csörtetés, de ez sokkal halkabb az előbbinél. Pajtás minden ízében reszketve figyel előre. Őt is elfogta a vadászláz.

A havon teljesen lelapulva nyul csúszik előre. A puska durranására magasra ugrik, majd élettelelenül terül el a havon.

A lövések egyre sűrűbbek lesznek, a hajtók lármája mindjobban közeledik.

„Nu lassze vulpe!” hangzik egyszerre s a kiáltás pokoli lármává nő. A puskások vonalán valóságos sortűz dördül el; de Csalavér, a vén rókakoma, régi szokásához híven, ismét csak végigdefilírozott a vadászvonal előtt, anélkül, hogy komolyabb baja történt volna.

A fák felett hangtalanul suhan át egy gyönyörűen fejlett fácánkakas. Mire felkapom a puskát: már eltűnt.

A szálerdőből kilépnek a hajtók; egyik felveszi a nyulamat, előbb azonban kétszer behasítja fülét s vigyorogva teszi hozzá: „Nem akarom, hogy a Domnu kadett nyulját elcseserljék”.

A puskások is gyülekezni kezdenek, kettes, hármas csoportokban beszélnek meg élményeiket. Egyik csoport hangosan, nevetve ugratja a kövér járásbíró, aki ismét elszalasztotta a „kommenciós” rókát,

dacára annak, hogy egyenesen beleszaladt a puskája csövébe...

— Állj! Ki vagy?

— Járőr!

— Parancsnok előre!

Álmodásaimból visszatérek a sivár valóságba.

Keserőséggel és ádáz gyűlölettel szívemben a rablók iránt, akik urai lettek a Valea Reának és sítérei a vadnak, dobom el kialudt cigarettámat s megyek a járőrt eligazítani...

Fekete Pál százados.

X.

A román községi bíró.

A nap már lefelé hajlott, tüzes koronája vörösén támaszkodott a távoli hegyekre. Kavargott a por, sűrű, lomha felhőkben emelkedett a levegőbe. Csillogtak a fegyverek a gyengülő napfényben. Feketék voltak a katonák. Fáradtan, szótlanul taposták az utat. Gépkocsik, kerékpáros osztagok száguldoztak a menetelő oszlop mellett. Zúgtak a motorok, zörögtek a szekerek, menetelt a baka, vastagodott a por izzadt arcán.

Estére elértük a falut. A szálláscsinálók ott álltak a kőkeresztnél, várták a csapatot. Felvidultak az arcok, halk morgás húzódott végig a sorok között. Röpködtek a kérdések: Milyen falu, mi a neve, magyar, román, van-e jó szállás? Azok állták az ostromot, röviden, egykedvűen válaszoltak: „Tűrhető”.

M. román falu volt. Először láttak közléről magyar katonát. Félénken, bizonytalanul fogadtak. Apró kézi-lámpákkal világították az utat, hogy megtalálhassuk szállásainkat. Három napja léptük át a trianoni határt, azóta tart az erőltetett menet. Nem kellett sok biztatás, igyekeztünk lepihenni, erőt gyűjteni, hogy kora hajnalban tovább vigyük az erdélyi bércék közt a szabadságot. A kis lámpák, mint óriás János-bogarak villogtak a zsongó éjszakában. Egymásután nyelte el fényüket a sötétség, csűrők, istálló szállástnyujtó belsejében. Az eltűnő lámpák jelezték, hogy itt egy szakasz, ott egy raj, vagy két ember és hat ló nyugovóra tért. Kényesen nyikorog még a távolban egy gémeskút, valahol felnyerít egy ló, azután csend. A zajtalan falut már csak az örök lépteinek kopogása zavarja.

Fáradt voltam, de nem tudtam aludni. Foglalkoztattak a napi események. A felszabadult Erdély mámoros ölelése, a viszontlátott testvérek boldogsága, az elmúlt huszonkét év szomorú emléke. Nyugtalanul nevettem, amikor vad iutkosás, kétségbeesett kiáltások riasztottak fel. A tűzriadó hangja hasított a levegőbe. Kiugrottam az ágyból, rohantam az ablakhoz. Hatalmas lángoszlop nyaldosta a fekete eget, millió szikra seregeve pattogott a lángnyelvek körül. A segítségére sietők árnyékai kísértetiesen ugráltak a megvilágított éjszakában.

— Ég a román bíró háza! — kiáltották a megremült emberek.

„Tűz van, tűz van, siess honvéd tü-zet ol-tani!” — harsogták a kürtök.

Sietett is a honvéd gondolkodás nélkül. Magam is felkapkodtam egy-két ruhadarabot, mire odaértem, már javában folyt a munka. Nem égett még a ház, csak a mögötte lévő hatalmas szalmakazlak lángoltak. Katonáink rudakkal, homokkal fojtották

a terjedő izzást. Bontották a tetőt, hordták a vizet, igyekeztek elszigetelni a tüzet. Serényen folyt a munka. Pillanatok alatt ott volt a zászlóalj. Recsegett a zsindegy, csörömpöltek a vödörök, szaporán zuhogtak a petrencerudak. Suppant a homok, tröcsceszt a víz és nyomában fekete koromszemecskék úszkáltak a kékes-sárga füstben.

Dolgoztak a legények, nem látszott, hogy napi ötven kilométer van a talpukban. A gyengélkedők is ott voltak, bekötött lábukat maguk után húzták, igyekeztek a többi segítségére.

Csak a falu nem dolgozott.

Kis csoportokba verődve bámultak. Egykedvűen nézték a rendkívüli látványt. Rá se hederítettek a jajveszékkelő bíróra. Kiabálhatott segítségért, átkozhatta a tétlenül ácsorgókat, nem mozdultak.

Valaki mégis megmozdult.

Utat engednek a csodálkozók. Nagykalapú oláh legény lökdösődik elő a tömegből. Rövid zekében, kilógó ingben, bőrvőn a derekán, házi szövésű szürke harisnya, bocsró a lábán. Odaballag az égő kazalhoz. Immel-ámmal kotorászni kezd az inge alatt. Rancos zacskót húz elő, cigarettát sodor. Majd legnagyobb lelkingyugalommal lép a lángok közelébe, odahajol és rágyújt.

— Legalább ennyi hasznom van a bíróból —, mormogta és visszahúzódott a sötétbe.

Nem értették. Miért ez a nagy részvégtlenség? Miért haragusznak ezek a bírójukra, hiszen a saját fajtájukból való. Pillére a volt kormány. A közgazgatás támasza, megbízható első embere a falunak.

Katonáink is csodálkoznak. Miért nem segítenek ezek az emberek? Csak néznek, bámulnak, helyettük is ők dolgoznak. Ez nem szokás az otthoni falvakban. Lankadt a munka, csökkent az igyekezet. Szerencsére a tűz már nem volt veszélyes.

Odamentem az egyik helybelihez.

— Mondja öregem, a falujabeliek miért nem segítenek?

— Azért domnule, mert nem érdemi meg. Ellesége volt ez a falunak. Meggazdagodott a bőrünkön, zsarolt mindnyájunkat. Hazudozott, árulkodott, hogy kihúzhassa a földet is alólunk. Azt hiszi domnule, hogy ez a tűz véletlen? Ő gyújtotta meg a saját szalmáját, hogy a katonáktól megkaphassa az árát. Eladja mindenét, hogy vihesse az írháját. Jól is teszi, mert ha nem megy el, agyonveri a nép.

Igaza volt az öregnek. A nyomozás kiderítette, hogy a bíró valóban maga gyújtotta fel a szalmáját, azt akarta, hogy a háza is leégjen. Azért várta meg a katonákat, hogy őket vádolja a tűz keletkezésével és kártérítést követelhesse.

Hajnaltalant indultunk. Már csak a hamuja sötétlett a tűznek. Csend volt a bíró házában. Megtört arccal ült az elfogott bíró. Összedült az elmúlt rendszer. Hiába gyujtogattak csalárd gyujtogatók, csak szalmaláng volt és hamuvá lett.

Gépkocsi állt meg a község háza előtt. Csendőrök érkeztek. Piros-arcú, egészséges, jókedvű legények. Fodrozta a szél a kakastollat sapkájukon. Mosolygott a felkelő nap. M. községben helyreállt a nyugalom. Ott van a magyar csendőr, hogy a rozoga pillérek helyére a ledönthetetlen erkölcs oszlopát építse fel.

Kálnoki Kis Tibor főhadnagy.

XI.

Az etédi őrön.

1940. szeptember 8-án indultunk el autobuszokkal Szolnokról a felszabadult Székelyföld felé. Csergernél léptük át a volt trianoni határt. Sok falun és városon mentünk keresztül, mindenütt nagy lelkesedéssel fogadtak bennünket. A magyarlakta községekben meg kellett az autobuszoknak állniuk, mert a lelkes tömeg az útvonalat elállta. Díszkapuk alatt vonultunk el, több helyen zenészóval fogadott a lakosság. Állott minden munka, örömkönnyek között ünnepelt a sokat szenvedett magyarság. Érintettünk részben románlakta vidékeket is, ezeken csak néhány zászlót lengetett a szél, mert a románok úgylátszik elfelejtették, hogy a régi hazába kerültek ők is vissza, ha jó pár száz évvel kevesebbet töltöttek is itt, mint az őket befogadó magyarok. Na de azóta ők is sok mindent látnak másként.

Az utazás alatt látottak és tapasztaltak leírhatatlan nyomokat hagytak lelkünkben. Megható volt az a szeretet, mellyel felszabadult testvéreink a csendőrséget fogadták.

Szeptember 12-én érkezünk meg Székelyudvarhelyre, ahonnan másnap indultunk tovább a kijelölt őrzállomások elfoglalására. 15 órakor érkezünk meg Etéd községbe autobusszal s egyenesen a csendőrlaktanyába mentünk. A laktanyát a községbeli székelyek gyönyörűen kitakarították és a régi címtáblát kiakasztották. Két évtizeden át rejtgették, mert tudták, hogy szükség lesz még rá. Amint a laktanyába érkezünk, megjelent Miklós Elek rk. plébános, Olajos Lajos ref. lelkész s a község lakosságának öregje és fiatalja. Süteménnyel, juhsajttal és székelyturóval vendégeltek meg bennünket s határtalan volt az örömük. Boldogok voltunk mi is és soha nem éreztem ennyire, hogy mit jelent a magyar testvériség. Különösen megható volt, hogy a laktanyában megjelent Kelemen Ferenc és Simon András volt magyar csendőr járásörmester is. Mindketten nyugdíj nélkül tengették életüket 22 éven át, mert a román hatalom egy filéért sem adott magyar csendőrnek. Kitartottak így is az ősi földön hozzájuk hasonló sorsú 500 volt magyar csendőrrel, mert drágább volt nekik száraz kenyérrel is az ősök veszélyeztetett földje, mint a nyugdíj. Az Isten áldja meg őket, a mi legnagyobb hőseinket. Simon András járásörmester a régi dol-

mányban, kalapban, jelsípzsínórral és karddal jelent meg. 22 éven át rejtegette ezeket a drága dolgokat. Ott állott közöttünk 70 évével, keményen, boldogan és büszkén, de volt mire.

Az elfoglalt laktanyában a régi esendőrségi butorzatból 1 íróasztalt, 1 íromány- és ruhaszekrényt, 1 hosszú közös asztalt, 2 hosszú közös padot és 1 konyhai szekrényt találtunk.

A laktanya udvarán Simon András volt járásermesterrel lefényképeztettük magunkat. 22 évet várt erre Simon András öreg bajtársunk s az Isten megengedte érni neki is, nekünk is.

Rákos János tiszthelyettes (Etéd).

XII.

Bevonulásunk Szatmárnémetibe.

Sokkal szebben, jobban és százszor is megírták már csapataink bevonulását a felszabadult erdélyi részekbe. Mint résztvevő szemtanu mégis tollat fogok én is, hogy felújítsam azt a nagy boldogságot, amiben a bevonulóknak és felszabadulóknak egyaránt részük volt.

1940 szeptember 3-án este tizedmagammal fel szálltam a Budapestről Szolnokra induló gyorsvonatra. A gyorsvonaton sok csendőr bajtárson kívül igen sok vasutas is utazott, mind örömtől kipirult arccal. A beszélgetés persze arról folyt, hogy ki mióta nem látta szűkebb erdélyi hazáját, szüleit...

Az éjjelt Szolnokon töltötte vonatunk. 4-én reggel tovább indultunk Nyíregyházára. Utazásunk már az anyaországban, Püspökladánytól virágosó között vezetett és diadalmenet volt. Debrecenben felzárlózták és virágozták vonatunkat. Nyíregyházáról 5-én hajnalban indultunk Szatmárnémeti felé, de indulásunkkor az egész Nyíregyháza talpon volt már, Erdély egy részének visszatérése feletti örömeiben. Gépkocsinkat virágokkal, rózsacsokrokkal dobálták tele s akadt olyan ember, aki sirt örömeiben, mikor látta kivirágzott gépkocsinkat kifelé menni a városból. Ez így ment végig azokon a falvakon, amelyeken gépkocsink áthaladt.

Amikor a gyalázatos trianoni határt elértük, mindjárt az ellenséges pusztítás képe fogadott. A telefonszlopokról a drótot leszedték, a szigetelő porcellánok a földön heverték összezúzva. A határörbódé ablakait és ajtóit leszedték és elvitték. Igaz, hogy erre a bódéra többé soha sem lesz szükség, mert mit keresne az ország szívében a határörbódé?

A határon diadalkapu várt bennünket „Isten hozott“ felírással. Attól kezdve a 22 évi rabságból szabadult magyar testvéreink szüntelen ünneplése kezdődött és tartott éjjel-nappal.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága ünnepélyes bevonulásánál nem lehetünk ugyan jelen, de a díszszemlénél már igen. 12 óra 30 perckor megkezdődött a csapatok felvonulása és 15 óráig tartott. Többen sirtak örömeinkben, a boldog lelkesedést és csodálatot pedig kiválóan felszerelt és fegyelmezett csapataink láttán leírni nem lehet. Igazi ünnep volt. Az üzleteket egész nap zárva tartották, a férfiak fekete ünneplőbe, a nők magyar ruhába öltöztek, mindenki ünnepelt. A házak mindegyikén a magyar nemzeti zászló lengett s ha mégis hiányzott valamelyikről, arról tudni lehetett, hogy volt román gazdája örök búcsút mondott Szatmárnémetinek.

A díszszemle után az emberek ezrei az utcán tárgyalták a bevonulást, a magyar csapatok nagyszerű felszerelését, fegyelmeztségét, megjelenését. Ilyent még nem láttak. Este minden ablakban gyertya égett s az emberek mulattak, ünnepeltek a felszabadulás örömeire.

Meg kell emlékezzem a régi esendőrlaktanyáról, melyet a románok mozinak építettek át, a román csendőröknek pedig a város nyugati részén építettek laktanyát. Ennek még a kilinenseit is magukkal vették a távozó román csendőrök.

A parancs kiadása után kimentem a városba, ahol még véletlenül sem hallottam román szót. Elgondolkoztam azon a rövidlátáson és hihetetlen tudatlanságon, mely Erdélyt Romániához csatolta. Mit csinált az a sok szerencsétlen idegen politikai Magyarországból és a világból. No de ez most már az ő bajuk, sirjanak ők rajta, itt mindenki boldog.

A városban sok ember megszólított. Hangoztatták, hogy nem tudják, valóság-e, ami szemük előtt lepergett, vagy csak álom.

Bennünket csendőröket a lakosság valósággal dédelgetett s a szeretet minden jelével elhalmozott. Egyik polgáriruhás nyomozó bajtárs meg is jegyezte, hogy mégis csak jobb az egyenruhás csendőröknek, mert a polgári ruhát a nők nem veszik semmibe. Hát bizony ilyenformán volt akkor.

Pálincás János tiszthelyettes
(Szatmárnémeti).

Portyázás.

Megbecsüli minden magyar a vitéz, bátor és erős jugoszláv népet, — mondotta Belgrádban a magyar külügyminiszter. Ugyanakkor és ugyanott a jugoszláv külügyminiszter a vitéz magyar nép nagyságára mondott köszöntőt.

Nem véletlen, hogy egyik külügyminiszter sem a kereskedői szellemet hangsúlyozta a másikban, hanem a katonát. Nem is kell tovább visszamenni a történelemben a világháborúnál, hogy a két nép katonai értékét egybevegyük és az eredmény nem lehet más, mint a kölcsönös tisztelet. A magyar katonai tetteit mindenki ismeri itthon, de ismerik a határon túl is. Nemcsak illendő, hanem célszerű, hogy mi is értékeljük a másik népnek ezt a nagyszerű tulajdonságát.

A délszláv nép éppen úgy vérzett a törökidőben, mint mi, de vérzett azután is bőségesen. A világháborúba két hadjárat veresége után indultak a szerbek, mégis csodálatos harcokat vívtak. A szerb katonát csak szuronnyal lehetett legyőzni. A nélkülözésbe csak akkor fáradt bele, amikor már éhenhalt, vagy megfagyott. A haza és a katonai becsület a délszlávok szemében is több az életnél.

Ezért van becsületük világszerte s bennünk is egyedül ezt az értéket tartották tiszteletben a leg-sötétebb trianoni időkön át is. Akkoriban az ellenséges propaganda azt is elhitette a világgal, hogy sátorlakó barbárok vagyunk, de olyan állítást még Benes, meg Titulescu sem kockáztatott meg, hogy a magyar katona valahol és valaha is nem állotta meg a helyét. Ezt az egyet soha sem hitte rólunk senki s szerencsére éppen ez az egy a legfontosabb. Ha a magyar nem világhírű katona, hanem elsőrendű kereskedő és kiváló vajköpülő lenne, ebben a vihar-sarokban már régen nem beszélne senki magyarul.

Kizárólag a katona-mivoltunknak köszönhetjük, hogy élünk és kizárólag ennek köszönhetjük azt is, hogy most baráti jobbot nyujt nekünk egy olyan főváros, amely nemrég a kisantant egyedüli komoly pillére és ereje volt.

Trianon, kisantant! Olyan súlytalan, cirkuszízü szerepet játszadozott mindkettő a történelem színpadán, hogy komoly búcsúszót egyik sem érdemel. Belgrád régebben sem udvarolt Prágának és Bukarestnek, mert a politikai kötéltáncnál a puskát mindig többre becsülte, most pedig megtalálta a rangjához méltó társat, mert katonának katona mellett a helye.

Szép dolog a népszerűség, de a lokálok népszerűségéből nem kérünk. Nem szeretjük ugyanis a jazz-bandák hazafiaskodását. Amikor Kolozsvárnak saxofon ígérte a kikeletet, mindig a hideg lett bennünket és mérgeket nyeltünk, ha az irredentát néger-nagydobra verték. Most meg már foxtrottot táncolnak az erdélyi indulóra, hát ehhez mit szólunk?

Sikít a saxofon a lokálban, hogy édes Erdély itt vagyunk, érted élünk és halunk... és a neon-félhomályban táncolnak rá a néha hevenyészve verbuvált párok. Ugynevezett előkelő, finom lokálban, nem pedig holmi csapszékben, ahol a bundapalinka mámore mindent elfogad táncalagnak, ami a ritmussal valami távoli rokonságban áll.

Édes Erdély itt vagyunk, érted élünk és halunk... Hát, inkább élünk! Kivilágos kivirradtig, már amennyire az új záróra engedi. Élünk és táncolunk...

Izléstelenség az erdélyi indulóból foxtrotthangulatot csíholni. Ez a vérpezsdítő ritmus nem a lokálokhoz tartozik, hanem katonáknak. Akkoriban még nem tudhattuk: Bécs dönti el az erdélyi kérdést, vagy a fegyver? Ez az induló éppen úgy lehetett volna véres csaták dala, mint ahogyan békebevonulás örömdala lett. Milliók énekelték a lelkükből. Évtizedek megaláztatására és nyomorgására ez az induló hozta az örömmámor balzsamát. Összeforrt az erdélyi napokkal. Mindez nem elég ahhoz, hogy egyesek foxtrottot ne csináljanak belőle?

Egyáltalában nem vagyunk a jókedvnek ellenségei, de vannak dolgok, amikben nem lehet alkudni. A nemzeti érzés tisztaságán épül most a világ új rendje. Nálunk ezen a téren akad tisztogatnivaló elég. Nemcsak a lebujokban, hanem a lokálokban is. Senki sem tudja, milyen idők jönnek még. Életmódunkat spártai egyszerűsége és edzettségre kell szorítanunk, kidobva belőle mindent, ami puhít és lazít. Ezért nem szeretjük azokat az embereket, akik mindentől csak az egyéni jólétet és szórakozást halász-

szak ki. Számos apróbb-nagyobb dologban megnyilvánul ez, sokan maguk sem tudják, hogy mikor mivel vétenek a mai idők követelményei ellen. Célszerű hát a nevelést idejében, minden téren megkezdeni, mert sokan vannak léhaságrahajlók s ha a holnap komoly gondokat hozna, ezek csak terhelik majd a nemzetet, nem emelik.

Idetartozik például az egytálétel kérdése. Mi hozzászoktunk a húszfogásos étlapokhoz, de az sem volt elég, mert mindig azt a huszonegyediket akartuk rendelni, ami éppen nem volt étlapon. Most meg kell elégedni azzal az eggyel, amihez a húszat hiába keressük. Az újságok beszámoltak róla, hogyan fogadja a közönség az új rendet s egyöntetűen közlik, hogy nincs semmi hiba. Az Ujházi-levesbe ugyanis belepakol a konyhaművészet annyi mindent, hogy felér az három tállal.

Gratulálunk szakácsainknak, de főleg pestiek-ről lévén szó, megbiztatjuk őket jó pestiesen: ne strapáldják magukat. Nincsen abban semmi szégyen, ha az egytál igazi egytál. Még az sem feltétlenül szükséges, hogy Ujházi-leves legyen, remek étel a gulyás, de hovatovább megnyaljuk az ujjunkat a krumplipaprikásra is, csak azt adjon az Isten napoként egyszer minden magyar asztalára.

De idetartozik az is, hogy karácsonykor ne fedkezünk meg azokról, akik nélkülöznek. Emlékszünk a nyolc-kilenc év előtti telekre, amikor az őrök csendőre sok éhes és fáradt embernek szerzett örömet. Kellett az akkor nagyon s amit bajtársaink ezen a téren névtelenségben maradvra tettek, hatalmas summára rúgna megszámlálva.

Most nem tartunk olyan mélyen, de a rossz termés, meg egyéb gondok újra megnehezítették a téli napokat. Ha kicsi is, amit adhatunk, adjuk oda. Nemcsak éhséget szüntetünk meg és felruházunk embereket, hanem szilárdítjuk a hitet is a lelkekben.

Üdvözljük a fenyőket, amelyek karácsonyra elindulnak a hegyekről és útleveél nélkül utazhatnak az ország szívéig. Eljönnek megköszönni, hogy a Kárpátok hosszú vonalán megint magyar lett a fenyő.

Talán nem is tudjuk kellően átérezni és átélni, mit jelent ez számunkra. Este fáradtan keressük az alvást már régóta s a napi munkán túl agyunk inkább csak sejti, mint tudatosan látja, ami történt és történik. Tekintetünk előre néz s nem az eddig megtett utat veszi számba, hanem a további utat fürkészi s a további eredményeket követeli. A kárpáti fenyőket is majd csak akkor tudjuk igazán magunkhoz ölelni, amikor megállhatunk egy szusszanásra. Most még csak megismogatjuk felcsillanó szemmel a felszabadult magyar karácsonyfát, de aztán feszítünk egyet a puskaszíjon és megyünk hóban-fagyban, világrengésben tovább a kötelesség útján.

A villamosban egy törődött öreg munkásember felajánlotta a helyét egy hölgynek. Régi világ gavalléremberének gavallériája, amit sem a kor, sem

a nehéz munka nem tudott megölni. Akik látták a jelenetet, derüsen mosolyogtak s pillanatra a tiszta emberség és barátság levegője suhant át a kocsin.

A hölgy azonban azt mondotta az öregnek, hogy bizonyára sokkal fáradtabb nála, üldögéljen csak szépen. Ez a folytatás még derüesebbé tette a kocsi.

Nem nagy dolog. Sokkal többet is megtesz egyik ember a másikért. Beugrik utána a Dunába, életét is kockára teszi érte. Igen, mert ezt már az ösztön irányítja. Igazán jók és önfeláldozók csak az ösztön határáig tudunk lenni, de tudatosan már inkább borsot törünk a másik orra alá, mint mosolyt fakasztunk. Ha a villamoson összeesik valaki, az egész kocsi rohan rendőrért, mentőért, balesetnél tömegeket vonz az emberi együttérzés, de ha valaki a tyűk-szemünkre lép, csak a törvénytől való félelem tart vissza, hogy bicskát ne döfjünk az oldalába.

Pedig az apróságokon mulik, hogy egymás életét szebbé, barátságosabbá tegyük. Nem kerülne semmiféle áldozatba, csak azt a gonosz manót kellene magunkban elhallgattatni, amely abban leli legigazibb örömét, ha két ember semmiség miatt egymás torkának esik.

Csendőrvér.

Írta: CSORDÁS ANDRÁS alhadnagy.

Két erdélyi származású próbacsendőr utazott Salgótarjánból Miskolcra orvosi vizsgára. Az iskola-parancsnokság november 20-ára virradó éjjel indította őket útba. Egyik Főgel István, a másik Matuska György.

November 20-án reggel 6 óra tájban érkeztek Hatvanba, ahonnan csak 8 óra után indult vonatuk Miskolc felé. Letelepettek tehát a III. osztályú váróterembe. Úgy 7 óra tájban bőröndjeiket két ugyanott várakozó idősebb utasnőre bízva, bementek a vasúti étterembe reggelizni. Reggelizés után Matuska próbacsendőr tért előbb vissza és nagy meglepetéssel vette észre, hogy bőröndjeik hiányoznak. Kérdezte a két asszonyt, hogy mi történt? Ezek elmondták, hogy nemsokára azután, hogy ők elméntek, egy jól megtermett fiatalember jött a bőröndökért és azt mondva, hogy a csendőr urak küldték, elvitte azokat. Meglehetősen jó személyleírást is adtak a fiataleberről. Ekkorra már oda-jött Főgel próbacsendőr is. Értesülve a dolgokról, felírta azonnal a kapott személyleírást, az asszonyok nevét, lakhelyét és azután az állomáson levő rendőrszobára futottak megtenni a feljelentést.

Ott mindjárt felajánlották részvételüket a nyomozásban. Gyors tervet is készítettek. Eszerint az egyik próbacsendőr a község felé megy, benéz a kocsmákba, üzletkebe, érdeklődik a járókelőktől. A másik ugyanezzel a feladattal az állomás másik oldalán fekvő Újtelep felé megy.

Matuska próbacsendőr ment a község felé, ő még egy rendőrt is kapott maga mellé. Hogy gyorsabban haladhassanak, bérkocsit fogadott. Így fogott hozzá az üldözéshez.

Főgel próbacsendőr a másik irányba ment. Az állomás vágányai felett egy magasívű híd van, amelyről igen jó kilátás van az egész környékre, amellelt minden gyalogforgalom, amely az Újtelepről és a környékről Hatvan felé irányul, ezen bonyolódik le. Ide futott fel Főgel próbacsendőr.

Abban nem is csalódott, hogy sok emberrel fog találkozni, mert éppen ez volt az az időpont, amikor a környékbeli árusok és az újtelepi lakosok a községbe mennek piacra. Érdeklődött is mindenkitől, különösen a távolabbról jövőktől a fiatalember után, de bizony mindenkitől nemleges választ kapott. Erre így okoskodott:

— Ha az a fiatalember erre menekült volna, valakinek, aki messzebről jön, okvetlenül találkoznia kellett volna vele. Ha senki sem látta, bizonyára nem is mehetett erre.

Szétnézett hát a jó kilátóhelyről, hogy van-e még más út is, amerre a tolvaj zsákmányával menekülhetett. Ekkor vette észre, hogy a vasúti sínek mentén is vezet egy út, amely a pályaudvar végén az Újtelepre vezet. Ha egyáltalán ebbe az irányba menekült, akkor csak arra mehetett. Idővesztés nélkül ő is erre indult tehát, mégpedig futva. Úgy a sínek mentén, mint később az Újtelepen mindenkitől kérdezősködött az ember után. Kb. 20 perce haladhatott már, amikor egy kerékpáros suhantól azt a választ kapta, hogy az látott a leirhoz hasonló fiatalembert, éppen abban az irányban haladt, amerre a próbacsendőr tart, csak hogy az is nagyon sietett és mivel lehet egy jó negyedórája, hogy ő találkozott vele, az már bizony jó messze járhat.

Főgel próbacsendőr nem adta fel a reményt, hanem még nagyobb iramba fogott, nem mulasztotta el azonban a közbeeső kocsmákba sem benézni. A legutolsó kocsmába betekintve, az első szobában — a söntésben — 3 iparosforma embert látott állani a belső szoba üvegajtaja előtt. Kérdezősködött ezektől is, de azok azt mondták, hogy csak most jöttek, nem láttak senkit. Nem elégedve meg az elutasító válasszal, benézett a belső szobába. Nem kis meglepetésére és a legnagyobb öröme egy fiatalembert talált ott, akire a kapott személyleírás teljesen ráillett. Előtte egy kis üveg pálinka és éppen azzal volt elfoglalva, hogy a két nyitott bőröndből a holmit egybe pakolta. Főgel a bőröndöket és a holmit az első pillantásra felismerte, rögtön tisztában volt vele, hogy a keresett tolvajt találta meg. Kardot rántott és harsány hangon „Fel a kezekkel!”-t vezényelt. Aztán bekiabálta a másik szobában tartózkodó 3 embert. Röviden elmondta nekik a történeteket és kérte, legyenek segítségére a tolvaj elfogásában, illetve megkötözésében. Ezek vállalkoztak is rá. Erre kijelentve neki, hogy őrizetbe veszi, elővett a zsebéből egy 2 méter hosszú cukorspárgát és azzal alaposan összekötözte a megtermett, erős fiatalembert, azután megmotozta. Elvette tőle a zsebkését, igazolványát és iratait, azokról jegyzéket készített és mikor mindezekkel kész volt, megköszönve a 3 embernek a segítségét, a bőröndöket nadrágszíjával összekötve, a fiatalember vállára adta és elindult vele be a rendőrszobára, ahova rövid idő múlva szerencsésen meg is érkeztek. Társa már ott várt rá nagy elkeseredve, hogy neki nem sikerült az üldözés. Rögtön kiderült azonban annak is az aca, mikor látta, hogy a bőröndök megvannak. De nem volt csekély az öröm a rendőrségen sem, mert hamarosan kiderült, hogy egy régebbi idő óta garázdálkodó vasúti tolvajt fogtak, akire ott igen hamarosan 6 hasonló lopási eset derült rá.

A két próbacsendőr már lekéste a vonatot, de a hatvani rendőrség az eset rövid vázлата mellett szívesen igazolta késésük okát.

Röviden összefoglalva az esetet, mi történt?

Két próbacsendőr, akik mindössze 10 napja voltak még ekkor iskolában, mert hiszen csak 20 napja voltak csendőrök is, amikor észreveszi holmijának ellopását, személyleírást vesz a tolvajról, felírja a tanuk nevét, tervet készít az üldözésre, maga is részt kérve ebből és megsejtve a gyors cselekvésnek a siker érdekében való hasznát, egyik bérkocsit vesz igénybe a saját költségén, a másik futva indul az üldözésre. Mikor megtalálja az egyedül levő próbacsendőr a tolvajt, kardot ránt, erélyesen felszólítja a kezei feltartására, elfogja, megkötözi, megmotozza, az elvett tárgyakról jegyzéket készít tanuk előtt és bekíséri az elfogott tettet.

Ki mondhatja, hogy ez az ember az iskolában tanulta ezeket, amikor 10 nap alatt ilyenekre még ott nem kerülhet sor? Nem is, hanem benne volt a vérében, a veleszületett természetes esze vezette rá, hogy mit kell csinálnia.

Egyébként nem érdektelen az sem, hogy lett Főgel Istvánból csendőr. Ezt maga mesélte el a következőkben:

Odahaza, Erdélyben, amikor bármilyen vonatkozásban szó esett csendőrökről, az öregek, akik még ismerték a magyar csendőröket, sohasem mulasztották el összehasonlítást tenni a magyar és román csendőrök között. Hogy ez az összehasonlítás egyben dicsérete és magasztalása is volt a magyar csendőrnek, azt később már szinte természetesnek vette olyannyira, hogy lassan-lassan a magyar csendőr alakja az ő szemeiben a férfi és katona ideáljává magasztosult.

Mikor felnőtt, megfogadta, hogyha még egyszer az Isten megengedi, hogy ők újra magyarok lehetnek, ő is csendőr lesz. Mikor eljöttek a dicsőséges szeptemberi napok, nekik ezek még talán az eddiginél is nagyobb bánatot hoztak, mert falujuk odamaradt a románoknál. Ő azonban már nem bírta tovább türelemmel, elszökött hazulról és jelentkezett katonáinknál már azzal, hogy csendőr szeretne lenni. Előbb elvitték katonai átképzésre, Jutasra, majd onnan november 1-én végre valóra válthatta a gyermekkorá óta kísértő álmát és csendőr lett.

De története van annak is, hogyan került hozzá az a spárta, ami olyan jó szolgálatot tett a tolvaj összekötözésénél. Ezt így mondta el:

— Alighogy mi, erdélyiek, bevonultunk Salgótarjánba, mindjárt másnap 2 honfitársunk megszökött közülünk. Ezt annyira szégyellettük, hogy szinte a magunk bűnének tudtuk és éreztük. Ahogy megtudtam, hogy utaznunk kell, az villant az eszembe, hátha találkozni fogunk valahol a szökevényekkel. Meg is fogadtam, hogyha az életem árán is, de elfogom őket, összekötözöm és úgy kísérem vissza az iskolához. Erre kellett a spárta, amelyet útbaindulás előtt dugtam a zsebembe.

Egyszer egy Vas Gereben regényt olvastam: egyik fejezetnek ez volt a címe: „Hamar meglátszik, melyik tejből lesz jó túró“. Igaz is, hamar meglátszik az, hogy kiből mit lehet várni. Főgel István próbacsendőr bajtársunk is, ha csak valami rossz környezetbe nem kerül és ott nem lesz elég lelkiereje ellentállni, egész bizonyosan olyan csendőr lesz, amelyből minél többet kell kívánnunk.

EMLÉKEZZÜNK!

Szöke János I. oszt. őrmester, a nagysajói őrs parancsnoka, a román nemzetőrrel Szamosújvárott vívott harcban 1918 december 16-án elesett.

Sándor József hadnagy, a csíkszeredai szakasz parancsnoka, az oroszokkal Tarnównál vívott harcban 1914 december 18-án Podgoruki mellett elesett.

Kovács Lajos budapesti kerületbeli, a képviselőházi őrséghez vezényelt csendőr címz. őrmester a 4. Isonzó-csatában 1915 december 12-én kapott sebesülésében 1915 december 18-án meghalt.

Bazsika Pál valkói őrsbeli csendőr, mint a szolvai őrs felderítő járőrének parancsnoka, nagy orosz túlerővel vívott harcban 1914 december 19-én Zányka és Almamező között többszörös sebesülés után elesett.

Zauberer Jeremiás őrsvezető címz. őrmestert, a petrovai őrs parancsnokát, 1906 december 22-én Petrovabisztra közelében postafedezeti szolgálatban rablók megölték.

Kosztea Kandid zajzoni őrsbeli csendőr, címz. őrmester az oroszokkal vívott harcban 1914 december 22-én Fenyevölgnél elesett.

Krämer Miklós vajszlói őrsbeli főtörzsőrmestert a torjánci határban jugoszláv pénzügyőrök a határon áthívták, elfogták és 1922 december 23-án agyonlőtték.

Ürögi György nádudvari őrsbeli alőrmester szerb komitácsi bandával vívott harcban 1917 december 24-én Ivanjica mellett elesett.

Pavesó János trsztenai őrsbeli csendőr az oroszokkal vívott harcban 1914 december 25-én Bochniánál elesett.

Békési Sándor csornai őrsbeli csendőrt egy éjjeli csendháróító, akivel szemben szolgálatilag fellépett, 1925 december 25-én Csornán megölte.

Péter András ny. őrsvezető, volt felsőlapugyi őrsparancsnok, mint a csendőrőrsbe beosztott népfelkelő és Simon Benjámint dévai szárnybeli csendőr a románokkal 1916 december 26-án vívott ütközetben Csehirléanka mellett elesett.

Fodor István 2. oszt. őrmestert, a jászárokszállási őrs parancsnokát, garázdálkodó katonák megfélekezése közben az egyik katona 1918 december 26-án hátulról agyonlőtte.

Varga Márton címz. őrsvezetőt, a kanaki őrs parancsnokát, fegyveres gonosztevők 1905 december 23-án meglőtték. 1905 december 27-én Nagybecskereken meghalt.

Derecskey Simon őrsvezető, címz. őrmester, a tolcsvai őrs parancsnoka, nyomozó szolgálatban erdei vasút kisiklása következtében 1910 december 27-én Háromhuta határában meghalt.

Nagy Ferenc hajdunánási őrsbeli alőrmester Romániában szenvedett sebesülése folytán 1917 december 27-én Turnu-Severinben meghalt.

Susik Géza galgóci őrsbeli alőrmester, mint przemysli hadifogoly, három sikertelen szökési kísérlete után, a penzai fogolytáborban 1917-ben meghalt.

Stadler Ferenc zászlós, nagyszőlősi szakaszparancsnok, az oroszokkal Krosno körül vívott harcokban 1914 decemberében eltűnt.

Veron néni tévedése.

Irtá: KOVÁCS LAJOS tiszthelyettes (Andornak-tálya).

Őszi este volt, foglalkozási idő után. Ott ültek még mind a csendőrök a legénységi szoba hosszú közös asztalánál s ki-ki végezte a maga dolgát, ami bizony rendszerint túlnyúlik a foglalkozási időn. A munka fogytával megindult a beszélgetés, folyt a szó paragrafusokról, bűncselekményekről, tennivalókról. Családi tanácsnak hívja ezt a csendőr s hogy mennyi hasznát veszi, maga is alig tudja. Itt válik vérré a tudás, kedvteléssé a muszáj, igazi csendőrré a legény. Észre sem veszik, amikor bepöndörödik az ajtón Veron néni, az öreg őrsfőzőnő, ami a vacsora elérkeztét jelenti. Nagy megnyugvással fogadja ezt az éhes csendőrgyomor. Veron néni ma siet, nem várja be a takarót, korán nyugovóra tér, mert másnap nagymosás. Felér ez egy őrjárattal!

Vacsora után szerény kopogtatás zavarta meg a beszélgetést, majd nagy csörömpöléssel egy próbacsendőr lépett be a szobába. Szemével végigpásztázott mindenkit, azt figyelte, hogy ki a legmagasabb rendfokozatú, akinél jelentkeznie kell. Jó szeme volt, nem nézdelődött soká, gyorsan az őrsparancsnok elé lépett és jelentette: „Tiszthelyettes úr, Pásztor József próbacsendőr alázatosan jelentem, szolgálat-tételre bevonultam az őrsre.“ Karhatalmi próbacsendőr volt. Napokkal ezelőtt még gyalogos volt, golyószórával a vállán vonult ki gyakorlatra, most pedig megilletődve állt meg az őrsparancsnok előtt, várta a további parancsot.

Az őrsparancsnok kissé gondolkozóba esett. Váratlanul érkezett a fiatal bajtárs, a legénységi szoba minden ágya foglalt volt.

Igaz, egy tartalék ágy volt a padlason, de mert este volt, az őrsparancsnok úgy határozott, hogy azt nem hozatja le, befekteti erre az éjjelre a próbacsendőrt az irodába.

Az őrsparancsnok odaszólt a próbacsendőrnek: „Jöjjön utánam!“ és elindult a folyosón az őrsiroda felé. A próbacsendőr pontosan feltakart az őrsparancsnokra, azonnal lépést váltott, vigyázott, hogy az első bemutatkozás jól sikerüljön.

Az őrsirodában az őrsparancsnok megmutatta a próbacsendőrnek az ágyat, melyen az első éjjelét tölti s azzal távozott, hogy majd holnap intézkedni fog. A próbacsendőr lefeküdt, és órákon át mozdulatlanul hanyatt fekve gondolkozott, hogy mi is lesz holnap.

Az őrsparancsnok hálósobájának ablaka az őrsiroda ajtajára nézett. Reggel, amikor felébredt, első tekintete az őrsiroda ajtajára esett, figyelte Veron néni, hogy az irodát rendbe hozta-e, mert helyettese nem volt és korán hozzá kellett látni a munkához. Egyszer csak látja, hogy Veron néni lábujjhegyen közeledik a folyosón, óvatosan az irodaajtóhoz megy, hallgatódzik, majd benyit az irodába, az ajtót be sem teszi maga után. Néhány másodperc, Veron néni már jön is ki az irodából és az őrsparancsnok legnagyobb esodálkozására a próbacsendőr sáros nyári csizmáját, gyűrött zubbonyát és nadrágját hozza ki kezében és karján és rohan a konyha felé. Kis idő múlva égő vasalóval a kezében siet ki az udvarra, lógatja a vasalót, majd befordul, bemegy a konyhába és nekilát a próbacsendőr ruháját va-

salni. Nem volt könnyű dolog. Selejt nadrág volt, azon a vasalásnak még a nyoma sem látszott és bizony spekulálni kellett, hogy a vasalás pontosan a nadrágszár közepére jusson. Amidőn a vasalást befejezte, nekilátott a sáros csizma megtisztításához, késsel kapargatta, majd amidőn sárkefével is átdörzsölte, bekente boxal és nekilátott a fényesítéshez. Folyt róla az izzadság a kefélestől, főleg pedig az izgalomtól, mert hiába kefélte, nem fényesedett a zsírosbőr csizma.

Amikor mindennel rendbejött, fejesóváltatva kezébe vette a csizmát, a zubbonyt a nadrággal együtt óvatosan a karjára fektette és mint hímes tojást, vitte az irodába.

Közben felébredt a próbacsendőr is és észre vette, hogy a sáros csizmája és a székre rakott ruhája hiányzik. Gondolkozott, hogy mi is történhetett. Elhült benne a vér, úgy érezte, hogy itt valami nagy baj történt. Nem esukta be este az iroda ajtaját és valaki ellopta a ruháját. Amint így töri a fejét, belép az irodába Veron néni, aki midőn látta, hogy az irodában fekvő valaki ébren van, hangosan köszöntötte, hogy: „Szebb jövőt!“ Majd a székre tette a kivasalt ruhát és a padlóra helyezte a megtakarított csizmát, ezután kiment. A próbacsendőr a köszönést nem is fogadta a nagy meglepetéstől, nem tudta hirtelen, hogy mi történt itt. Nem akarta hinni, hogy az őrsön a félnapos ujone is ily előkelő kiszolgálásban részesüljön.

Közben felkelt az őrsparancsnok is s amikor Veron néni az udvaron meglátta, elébe futott és lihegve közölte, hogy nagy baj van, szemle lesz, tiszt úr fekszik az irodában. Az őrsparancsnok meglepődést színlelt.

Veron néni csak 1 éve hogy őrsfőzőnő és csak ezen az egy őrsön szolgált. Bánkódott, hogy ily váratlanul érte a szemle. Arra még csak gondolni sem mert volna, hogy próbacsendőr merészkedett az irodába, mert amióta ő itt van, csak tiszt úr vagy a szakaszparancsnok úr szokott ott aludni és csak akkor, amidőn szemlére érkeztek. Máskor az iroda mindig üres volt éjjel.

Amint a konyha ablakán kémlelődik, látja, hogy nyílik az irodaajtó. Szemei kimeredtek, annyira figyelt. Legnagyobb meglepetésére az irodából kijövő és általa tiszt úrnak vélt egyén az udvaron sepregető Molnár esendőr előtt a vasalt nadrágban és tiszta csizmában úgy vigyázba vágta magát, hogy a nagy koppanásra az ablak is megzörrent. Molnár esendőr azonnal a próbacsendőr kezébe nyomta a vesszőseprűt és kemény hangon parancsolta, hogy: „A mai naptól fogva ez lesz a maga reszortja, de nehogy megfélemedkezzék róla, mert akkor irtó nagy baj lesz!“ A próbacsendőr hangos „igenis“ után nagy ívben kinyújtotta maga előtt a seprűt és hozzálátott a sepregetéshez.

Veron néni ekkor döbbsen rá, hogy itt egy nagy tévedés történt, szégyelte az esetet. Nem mert a csendőrökkel találkozni hirtelenében, mert úgy érezte, pirul a ráncos öreg arca, de amidőn látta, hogy az udvaron összegyűltek a csendőrök és tárgyalják az eseményt, nagy sietve kijött a konyhából és nevetve előállott a kalandjával.

A próbacsendőr pedig azóta ott fekszik a legénységi szobában a többi bajtárssal, nem teszi már a sáros csizmáját lefekvéskor a szék mellé. Hanem ki-

fényesítve, tiszta kapcával letakarva az ágy lábrészéhez helyezi és reggelenként ő az első, aki felkel és lábujjhegyen jár-ke, nehogy idősebb bajtársait ébresztő előtt zavarja. Korán kivasalja a ruháját, Veron néni pedig csak annyiban segítkezik neki, hogy tüzet gyújt a vasalóban, de nem olyan izgalmak között, mint amikor megérkezett az őrre.

„Derüs“ első szolgálata.

Irtá: FENYŐVÁRY KÁROLY tiszthelyettes. (Budapest.)

Régen volt. Gödöllőn akkor kutyatelepünk volt. Az egyik bajtársam, mint nagy kutyabarát, 1925-ben egy német juhászkutyát vállalt a kincstártól. Az őrön nagy izgalommal vártuk a jövevényt; milyen lesz és mennyit fog segíteni a nyomozásban.

Meg is jött. Szegény alig állt a lábán, olyan fiatal volt. Csodálkozva nézett körül az új otthonában. Mi is csodálkoztunk és reményeink kezdtek szerte foszlani; a nyomozásban való segítségben több biztató valószínűséget akartunk, szeretünk volna látni. Kissé kócosabb s kopottabb, izmosabb és okosabb kutyát. Olyant, amelyikből mindjárt kilátszott volna, hogy tevékenységi naplója van... Ez, szegényke, még kamasznak se volt nevezhető. Inkább kölyök volt. Legyintettünk és az állatszeretettől indítatva, suttymban dugtuk neki a falatokat, mert ha a gazdája látta, nem engedte, hogy elfogadjá. Közös szavazással a Bodri név mellett döntöttünk. De mit tesz a hivatalos végzet. Megjött a parancs, hogy a Bodri ezután már nem Bodri, hanem „Derüs“ lesz, mert így törzskönyvezték. Mit tehattünk egyebet, mint mi is Derüsnek kezdtük nevezni. Először nem akart reá hallgatni, de látta, hogy hiába minden, hát megbarátkozott ezzel is.

Jött azután a nagy nap. Bevonult Gödöllőre iskolába, hogy a nyomozás magas tudományát elsajátítsa. Teltek a hónapok. Egyszer azután megérkezett ismét közénk. Főlényes farkesóválással üdvözölt bennünket. Mutatta, hogy ő már nem olyan közönséges kutya, mint a többiek. Alig vártuk, hogy mikor mutatja be tudományát. A gazdája gyakran gyakorló órát tartott vele. Mi csak a távolból figyelhettük. Pattogtak a vezényszavak, a szegény Derüs engedelmeskedett. Néha-néha oldalt pislantott ránk, mintha azt mondta volna: Látjátok, már mennyit tudok?!

Derüsnek azonban nem lehetett mindig csak az őrön hűsölni. A gazdája egyszer kiadta a vezényszót: megyünk szolgálatba. Nem is ellenkezett Derüs, sőt láthatólag örömeinek adott kifejezést, hogy már ő is valaki lesz. A bajtársam nagyobb darab kenyeret sülyesztett a járőrtáska mélyére. Titokban én is. (Könnyen tehattük, mert a gh. már kiküldte Derüs étellemezési pénzét.) A négy lábú portyázó társunk öröme egy kicsit lohadt, mikor a nyakörv és a póráz reá került. Megvigasztaltuk, hogy ez csak a faluban lesz, mert kinn a határban már semmi akadálya annak, hogy mint tanult kutya, szabadon jöhessen mellettünk.

Délután volt, mikor a határba értünk. A vetések már kezdtek magba szökni, a nap kellemesen melegített. Derüsről lekerült a póráz, de ennek ellenében gyakorolnia kellett. Meg kellett keresni az

elhagyott kesztyűt, visszamaradni és parancsra utánunk jönni, előre szaladni és azután megint vissza, aztán ugrani és még sok mást, amire már nem nagyon emlékezem vissza. Így esteledett ránk.

Megtartottuk a nagypihenőt is. Már hajnalodott, mikor a vasútvonalra értünk, hol egymásután három vasúti őrház volt a tereptárgy. A vasútvonal mentén mező, távolabb pedig vetés zöldellett. Itt esett meg a baj.

Derüs láthatólag már fáradt volt, le-lemaradozott, unta már az egyhangú életet. A gazdája ezt szintén látta és hogy mozgásba hozza a „járőrtársat“, észrevétlenül leejtette kesztyűjét. Vagy 100 métert haladtunk, mikor megszagoltatja kezét és kiadja a vezényszót: „Keresd!“ Derüs egy kicsit nekividulva indul vissza. Hányta a fejét, két füle előreállott, mint apró, tömzsi lándzsa, szeme örömben égett, lehellete a munka izgalmatól forroan áradt a korai levegőbe. Hányta az orrát a föld felé jobbra-balra, farkát balról-jobbra és... egyszerűen egy tapsifülest ugrasztott fel hajnali barázdágyas álmából!... A füles tova iramodik. Derüs sem rest, meglátva a szökevényt, mit sem törődve tovább a keresendő kesztyűvel, utána a szökevénynek. „Deeerüüü!“ — hangzott fel mellettünk többször is, Derüs azonban siket lett. Mit sem törődve bajtársam üvöltésével, derüsen vágatott tova a szökevény nyomában. Nemsokára el is tűntek mindketten a vetések között. Miután a fegyverhasználatra kellő indok nem volt, némi várakozás után kénytelenek voltunk Derüs helyett megkeresni — a kesztyűt.

Bajtársam dohogott, szidta a kutyát, de meg azon is tünődött, hogy most mit tegyen? Ha a kutya nem kerül elő, hogy felel a kincstárnak érte? Mellesleg nem sok jót ígért. Derüsnek sem, ha mégis megkerül. Gyakran visszanéztünk, remélve, hogy mégis meggondolja a dolgot és visszatér. Már elhagytuk a vasútvonalat és az országúton poroszkáltunk, mikor a távolban Derüs vágató s egyre növekvő alakját fedeztük fel. Mikor már közelebb jött, láttuk, hogy valami van a szájában. Mindjárt felelevenedett előttünk a vadászati törvény sok paragrafusával, hogy itt lesz a nyúl, de abból csak baj lehet... Mit is tegyünk? Körülnéztünk és felsóhajtottunk, hogy hála... még nem láthatta senki.

A problémát végül is Derüs oldotta meg. Szájában egy jókora ürget szorongatott, mit néhány lépérről szánó-bánó tekintettel hasoncsúszva helyezett bajtársam lába elé. Úgy látszik, időközben rájött bűnösségére és elégtételt igyekezett adni. De mert a nyuszi gyorsabb volt, azt gondolta, hogy ha ló nincs, számár is jó, azaz: nyuszi helyett ürge is...

Derüsnek az egyéni szolgálatáért kijáró jutalma nem volt valami derüs. Ráadásul újból pórázra került. Szegény, azután búsan ballagott mellettünk, néha-néha felvetette sunnyogó tekintetét, bizonyára azt gondolta, azért kapott ki, mert a nyúl helyett csak ürget hozott...

Ki tudja?

Ki és mikor készítette el az erdélyi büntetőtörvénykönyvet?

Kit vesz el Tobáncai őrmester?

írta: SZABÓ DÉNES őrmester.

(Elbeszélés-pályázatunkon külön jutalmazott munka.)

Legények daloltak a faluban. Toborzók jártak, néhány legény felcsapott katonának, azoknak volt jókedvük. Tobáncai Jóska is katonának állt. Hiába marasztalta sírva az édesanyja, csak felcsapott. Mindig katonának vágyott, a fegyver, meg a ló volt mindene. Apja nem is marasztalta:

— Ha kedved van, menj.

Jóska búcsúzkodott. Utóljára hagyta Virágékat. Virágné jó asszony volt, Jóska igen szerette gyerekkorától. Ha pogácsát, dióspatkót, egyéb jót süített, Jóska mindig kapott belőle. Aztán lánya is volt Virágnénak, kis fésülő bimbó, Marika. Jóska sokat pajtáskodott vele. Tanította labdázni, lepkét fogni, hozott neki vadrózsátöt az erdőről, karácsonyra fenyőágot. Vasárnap délután hozzászegődött, mikor libáit kihajtotta a gyepre. S úgy elmerültek játékba, beszédbe, hogy bizony tilosba mentek a libák. Akkor segített a mogorva csószot kiengesztelni.

Marika az udvaron állt, háttal Jóskának, amint ment be. Szakajtóból magot szórt a körülötte repdeső baromfiseregnek.

— Pi-pi pi-pi, pity-pity-pity, pitye-pitye... — Nagyon értették azok e szót, mert seregestül gyűltek a szakajtó alá.

Jóska mögéje surrant, befogta hátulról a szemét.

Marika sikítva megrebbent, elejtette a szakajtót. A baromfinép szétröppent, egy kakas fennen csatázva kelt védelmére Marikának, de a szakajtó kiboruló tartalma megengszelte.

Ilyenkor az a kötelesség, hogy ki kell találni, ki a váratlan vagy hivatlan vendég. Marika mindjárt kitalálta:

— Jóska, te vagy!

Nem csoda: emberemlékezet óta nem fogta be más a szemét, csak Jóska.

Jóska szembefordult vele:

— Jóestét kis galamb! — merthogy hanyatlott már a nap.

— Hozott Isten! — gyűl ki az öröm Marika fényes szemebogarán.

— Űgy-e, megijesztettelek?

— Nem is ijedtem meg, — mosolyodik el gyenge hajnalkepe.

— Mégis elejtetted a szakajtót.

— Azám, — ijed meg Marika, — kidült a köles, — és a mosoly eltűnik szeme körül.

— Nem baj, felszedjük, — mondja Jóska. Lehajol, s a tisztáját belemarkolja a szakajtóba.

— A többi jó lesz a pityéknek. Legalább megemlegetnek a jó vacsoráért.

Marika tudja, hogy Jóska elmegy, hiszen mindenki tudja a faluban. Ráemeli szemét:

— Hát elmész?

— El, Beálltam.

— Milyen katona léssz?

— Jóska megemeli kissé fejét:

— Huszár!

— Huszár?

— Az.

— Gondoltam, hogy huszár leszel.

— Miről gondoltad?

Marika vár kicsit, mintha hirtelen nem tudná, mit mondjon, aztán belekezd:

— Mert olyan... — Megakad, halvány pír önti el homlokát.

Jóska segít neki:

— Olyan...

— Olyan huszáros legény vagy, — s hátrább lép egy lépést.

Jóska nézi a lányt, előtte egy lépéssel. Csaknem gyerek, majdnem leány. Talán tavaly volt csak, mikor lánevirágot kaszált neki a réten. Azt mondta, neki sok virág kell, hogy feldíszíthessék az iskolát a vizsganapra. Akkor volt tizenkétéves. Ő meg akkor kezdett birkózni a kaszával, hogy legényszámba mehessen. Kaszált Marikának sok virágot. Itt áll a lány előtte: szemében tiszta mosoly fénylik, kis hajnalarcán gyenge pír van gyulladóban, mint tavaszi báránnyelűkön estefelől az égen. Piros kis szája félig nyitva, mint egy kis aranykálca ajtaja. Szinte várja az ember, hogy valami fényes aranytollú gyöngymadár röppen ki rajta. Keze vékony, tiszta, mint a gyermekeké és angyaloké. Jóska kicsit elámul, mintha most ismerné meg Marikát. De szép lány lesz ebből a gyerekből. Nézi a szemébe, Marika ráfüggeszti szemét, tiszta mosollyal néz rá. Nem veszi észre a kis szünetet. Ő kérdez:

— Messzi mégy-e?

— Nyiregyházára.

Feléje lép, megfogja a kezét. Marika tágabba nyitja szemét:

— Az igen messzi van. Még a Tiszán is túl.

— Messzi. — Összeteszi Marika kezét, mintha két lilomot fogna.

— Nem lesz rossz sorod, ki főz ott neked?

Hangja gyermekesen komoly. Jóska nevet:

— Nem ám! Mindennap tyúklevés, meg barátfüle lesz ebédre.

Marika megnyugszik, friss mosollyal kérdi:

— Nem esel le a lóról?

Jóska elereszti a kezét, megnől egy fél fejjel:

— Én!?

Marika nevet:

— Na, tudom ugyanis, hogy nem esel le. Hiszen huszár sohase esik le, — s büszkén felnéz Jóskára.

— Szép kardod lesz, úgy-e?

— Szép ám, — nevet Jóska szeme.

— Csillagod is lesz. — Ezt nem kérdi, csak mondja, mintha látná.

Jóska felkapja fejét, majd lehajol Marikához:

— Olyan fényes lesz, mint a te szemed.

— Aztán mikor jössz haza, — csügged el kicsit Marika.

Jóska eltűnődik hirtelen, erre még ő sem gondolt.

— Karácsonyra, — mondja találomra, de hiszi is, hogy úgy lesz.

— Az soká lesz... — Árnyék fut mosolyos arcára s utánamondja, inkább magának: — Csak most múlt Szentgyörgy napja.

Mennek befelé, fogják egymás kezét. Két gyerek. Mintha a rétre mennének lánevirágot szedni.

Odabent elköszönt, Virágné megkönnyezte és egy kis balyu elemózsiaát erőltetett rá, — jó lesz az útra.

Marika a kapuig kísérté. Feléje nyujtotta kezét, ráemelte szemét:

— Isten veled...

BAJTÁRSAINK FELVÉTELEI

I. A kiképzés köréből

Gy. Takách fhdgy. felv.

Bálint thts. felv.

Fejér Örgy. felv.

Petróczi M. thts. felv.

Gádory alezr. felv.

Bálint thts. felv.

Bálint thts. felv.

Nagy József XI. thtts. felv.

Nagy József XI. thtts. felv.

Dr. Csellár hdgy. felv.

Nagy József XI. thtts. felv.

Fessler csó. felv.

II. A tábori csendőrökről

Reviczky szds. felv.

Gy. Takách fhdgy. felvételei

Nemtényleges bajtársainkról

A bajtársak „sorozása”

Egy — az alkalmasok közül

Orvosi vizsgán

Jó-e még a szív?

Tudnak-e még tisztelegni?

Csetneki A. cső. felv.

„Beöltözés”

Bálint thts. felv.

Büszkén megy az „öreg”...

Rákos J. thts. felv.

Nemtényleges bajtársaink

III. A szolgálatból

Indul a járőr

Molnár L. örm. felv.

Vásárügyeleten

Bakos cső. felv.

A bűncselekmény helyszínén

Bálint thts. felvételei.

Értetni kell ehhez is Fessler cső felv.

A közlekedési csendőr szolgálatához ez is tartozik

Molnár L. őrm. felv.

A fegyvermester gyutacsot szerel és rendbehozza a puskákat

Gy. Takách fhdgy. felv.

A műszaki alosztály szolgálatából

Szakál P. thits. felv.

Csaba szv. t. őrm. felv.

A távbeszélő központból

Szakál P. thits. felv.

Végül a szakács szolgálat se akármilyen...

Nagy J. XI. thits. felv.

IV. Szolgálat után

.. rendbehozzuk magunkat ...

Bálint thts. felv.

... virágot ápolunk ...

Bálint thts. felv.

... a csizma is ragyog újból ...

Hideg I. cső. felv.

... vagy pedig ...

Szekeres I. thts. felv.

A kis orvhalász

A kis gazd'asszony

Bálint tñts. felvételei.

— Isten veled, Marika...

Nézett utána a lehajló estében, — és egy kicsit megfájdult a szíve.

Jóska három esztendőt szolgált a nyiregyházi huszároknál. Három csillagja volt. Minden esztendőre jutott egy. A három év után csendőr lett belőle. És mert huszár volt: lovascsendőr lett.

Már nemcsak lóval, karddal és más hadiszerszámmal tudott banni. Megtanulta a csendőr ezerágú mesterségét, megtanulta intézni az emberek ezer ügyét-baját, megtanult jóvátenni sok rosszat, őrizni, óvni minden jót, mindenki javát. Megszerette hivatását, a tájat, vidéket, ahol szolgált. Kedvvel járta a hosszú lovasőrjáratot, öröme telt a nagy tárt mezőben, ha elnézett rajta messze, az ég aljáig. Megszerette az Alföldet, pedig dunántúli gyerek volt s nem feledte még el az otthoni határt, lankát, völgyet, csörgő eret. Nem feledte apja házát, lovát, szekerét, barázdáját. Eszébe jutott egykor-egykor az otthoni mező, a kakukos erdő, régi aratások, jószagú szénarendek, a régi rétek, a gyermekláncfű, dolgos napok, nótás esték, harangszós vasárnapok, Virágné dióspatkója és — igen, néha — Marika. De ő is talán csakúgy, mint a többi emlék: kedvesen, szívmelegítően. Pihentető, nyugtató jóérzés volt minderre emlékeznie.

Őrjáratban voltak Darvas őrmesterrel. Csöndes, ritkaszóval léptettek egymás mellett.

Jólesik az ilyen jó, kiadós portyázás. A lovak okosak, tanultak, tudják az őrjárat minden lépését. Hosszú, nyugodt lépésekkel viszik most is a két lovast. Ők nézik a határt, látó szemmel, komolyan, bölcs nyugalommal. Közben beszélgetnek. Olyan ez a beszélgetés, mint csöndes, jóízű pipaszó falusi estéken. Folyik a szó lóról, szolgálatról, borról, búzáról, békességről, de a háborúról is és — az asszonynepről. (Nem mintha a háborúnak, meg az asszonynepek köze lenne egymáshoz, ámbár...) Darvas most is erre tereli a szót:

— Te, Jóska, nagyon elgondolkozol mostanában. Biztosan szerelmes vagy.

Jóska ránéz, de nem szól, kíváncsi, hova akar kilyukadni az őrmester úr.

— Ne tagadd, de be sem kell ismerned, mert lehet, hogy még nem jutottál dülőre magaddal sem. De az igaz, hogy az a két lány igen utánadesett.

Tudta, kikről beszél az őrmester úr. Szalontai molnár leányáról, meg a Bakos törvénybíróéről. Szép lány volt mind a kettő. Többször táncolt velük majálison, bálon, itt-ott, ahol lányokkal össze lehet jönni. Mindkettő kedves, szeretnivaló leány. S mind a kettő egy kicsit „utánaesett“, mint ahogy itt mondják mostanában. A szüleik is alighanem szívesen vennék, ha eludvarolná feleségül a lányukat. De — mind a kettő. Pedig mind a kettőt nem vehetné el. Egy engedélyt is nehéz manapság megkapni odafelelőre. Aztán melyiket is venné el. Igaz, hogy ezen gondolkozott már. A két tűz között alighanem megégette magát. Az őrmester úr vaktában — vagy tán nem is vaktában — eltalálta előbb az igazat.

Darvas tovább szólt:

— De nem is csodálom, ha egy kicsit te is megpörkölödtél. Pedig állhatatos gyereknek ismerlek. Fene szép lányok, — a csillagát neki.

Jóska nem szól, elnéz a határba, messze a Csóti-tanya felé. Darvas folytatja, nem bánja, hogy Jóska hallgat:

— Aztán nemcsak a lányoknak tetszel ám, — az anyjuknak is. A minap majdnem hajbakapott miattad a két asszony. Egymásnak estek, pedig jóban voltak eddig. Persze ezt csak bizalmasan mondom, mert én is úgy tudom. A világ nem tudja. (Világon alkalmasint a falut értette.)

Jóska felfigyelt. De sokat tud az őrmester úr. Erre még ő nem is gondolt. Darvas csak mondta:

— Mind a két asszony kijelentette, hogy majd ő megmutatja, hogy kit vesz el a Tobáncai csendőr. Hát úgy vigyázz, mindenik kivetette a hálót. Abba akadj, amelyikbe magad akarod.

Jóska feléje fordult, összenézett a két lovas:

— Köszönöm, őrmester úr, résen leszek.

Darvas elhallgatott, látta, hogy Jóska nincs beszélő kedvében. Hadd töprengjen.

Kocogtak még egy darabot, aztán Darvas üggetésre fogta lovát. Jóska lova átvette az ütemet.

Iramos üggetéssel értek a Csóti tanyára, onnan a pihenőre. Ellátták a lovakat, ettek valamit, szívtak egy cigarettát s elnyugodtak.

Jóska eltűnődött a Darvastól hallottakon. Úgy látszik önkénytelenül háborúságot okozott a két asszony között. Pedig még nem is szólt egyik lánynak sem úgy, hogy idefejlődhetett volna a dolog. Beszélt, mulatott mindenikkel, de szerelemtől vagy éppen házasságról szó sem volt. Nem gondolhatta egyik sem, hogy udvarol neki. Biztosan az anyjuk megsejtette, hogy a lányok tüzet fogtak, vagy talán azt is gondolták, hogy ő se messze áll a szerelemtől s kötelességszerűen mindegyik biztosítani akarja lánya számára a „partit“. Szégyenlené a falu előtt mindegyik, ha a másiknak a lányát venné el. Meghát, ez az örök asszonyi cél: férjhez adni a lányt.

A lányok talán nem is tudnak minderről. Ismerte jól őket. Okos, jóérzésű, helves életfelfogású lány mind a kettő. Kedvelte őket. Teri — a törvénybíró lánya — barnaszemű, csintalan kis csevegő, mint egy énekesmadár, szereti a nótát, táncot, de komoly mértéket tart mindenben. Anna — a malmos lánya — szőke, kékszemű, kicsit ábrándos, szereti a komoly, tartalmas beszélgetéseket, sokat olvasott, dolgos, kész gazdaasszony. Nehéz dolga lesz, ha választania kellene köztük. De a két asszonynak is, ha meg akarja mutatni, kit vesz el Tobáncai csendőr.

Befelé fordult, aludni akart. Az őrmester úr már alszik. Biztosan a fiát lovagoltatja a térdén. Mindig ez a mulatsága, éjjel-nappal. Már amikor teheti. Olyan kis vasmarkú fia van, mint Toldi Miklós Nagyfaluban, 2 éves korában.

Félálomban volt már, mikor lelke napos oldalán meglátta otthona képét. Sokszor ezen aludt el. Anyja szomorú arcát látta. Mindig szomorúnak látta édesanyját, ahogyan búcsúzott tőle, mikor katonának ment. Azóta is mindig így búcsúzik tőle, könnyesen. Apja dolgos két kezét látta, az ekeszarván, meg amint a magot szórja a földbe. Ilyenkor tavasszal virágos volt a hunyori rét, virágozik a vadkörtefa a páskomi dombon. A hunyori rét: ott kaszált lánvirágot egyszer... és eszébe jut a kedves, tiszta emlék — Marika. Fényes szeme, tiszta mosolya, arca édes pirja, amilyen a báránnyelűkőn van. Látja, amint leül a halom rétvirág mellé és angyalkezével

koszorút köt, olyan hosszút, hogy körüléri az iskolát, de talán a világot is...

Marika. Azóta nagy lány lett belőle. Tavaly látta, mikor szabadságon volt. Éppen olyan, mint gyerekkorában. A szeme, a csengetyűhangja, kis száján most is gyöngymadar röppen ki, ha szól. Húsvétra írt neki képeslapot...

Hosszú ösvényen találta magát. Virág szegte végig az utat. Lánvirág, kakukfű, rétiszekfű, margitvirág. Ment az úton s egyszer csak Marikát látta, nem messzire. Várt reá az úton és mosolygott kedvesen, melegen, mint a napsugár. Mikor meglátta, Marika feléje nyújtotta kezét, s azután kézenfogva elindultak az ösvényen. Végig koszorú szegte az utat, olyan hosszú, hogy körülérte a világot...

Darvas hangjára ébredt:

— Nyergelünk!

Nyeregbe szálltak, s csoda könnyű volt a szíve.

Májusban előléptették őrmesterré. Hamarosan hazament az új csillaggal. Édesanyja megkönyezte az ezüst csillagot, apja csak megölelte melegen s nem szólt. Nehéz az ilyesmit elmondani.

Hát Marika! Messziről látta, a virágos kertben dolgozott, mikor ment. Rózsafát nyesegetett elmerülve. Jóskának eszébe jutott a régi szokás. Meglepi Marikát: befogja a szemét. Bement csendesen a kertbe. Marika állt a rózsafa mellett, tett-vett rajta s halkán dúdolt hozzá. Jóska nézte és olyan szépnek látta, hogy attól félt, elszáll, mint egy tünemény. Csöndes mozdulattal rátette kezét a szemére. Marika megrezzen, mozdítja fejét, de nem tudja kiszabadítani. Aztán nagy örömmel, de halkán, mintha maga sem hinné:

— Jóska!...

Jóska fogja hátul Marika vállát és belenevet kigyulladó szemébe:

— Most, úgy-e, megijedtél?

— Most meg, mert azt hittem, nem igaz, hogy itt vagy.

— De látod, igaz.

— Most már meg is bátorodtam, — ragyog vissza a szeme. Egészen szembefordul Jóskával:

— De ni, Te új csillagot kaptál. Szép, fényes ezüst csillag, — mondja komolyan.

— Tetszik? — kérdi Jóska és nevet a szeme.

— Nagyon szép, — mondja Marika és hirtelen összeszeszi kezét, mintha tapsolni akarna.

— Nekem nem tetszik.

— Miért? — ijed meg Marika s összefogja keblén a kezét.

— Mert nem olyan fényes, mint a te szemed.

Ezer mosoly gyullad Marika szemében:

— Olyant szeretnél?

— Olyant.

— De mikor kapsz olyant?

— Azért jöttem most, — Karját Marika vállára fonja, közel hajol a szeméhez, megöleli:

— Add nekem ezt a két csillagot.

Marika visszanéz Jóskára, ezer öröm csilingel hangjában:

— Ha már éppen ilyen kell, legyen a Tied.

Jóska fogja Marika két karját, kicsit eltolja magától, úgy nézi a két fényes csillagot, amit kapott:

— De nekem nemcsak a csillag kell ám.

Marika nem szól, csak a szemével kérdez.

— Magad is, egészen, a szíved is, a lelked is.

— Azt is odaadom, mindent.

— El is kell velem jönnöd messzire.

— Elmegyek.

— Nem félsz?

— Veled nem, — s arca elkomolyodik, de sugaras marad a boldogságtól.

— Mért?

— Mindig rád vártam.

— Tudtad, hogy visszajövök érted?

— Tudtam.

— Miről?

— Mert írtál képeslapot.

— Csak arról?

— Nem. Szilveszterkor ólmot öntöttem és lovas-husár jött ki.

— Csak erről?

— Nem, — a hangja boldog, mesélő lesz — mikor imádkoztam, mindig Rád gondoltam, mikor álmodtam, mindig Veled jártam, ha szívemet kérdeztem, mindig a Te neved mondta, ha lelkembe néztem, mindig a Te képed láttam ott...

Állt ott a kerti úton előtte, mint álmában a virágos ösvényen. Beletette kis meleg kezét széles tenyerébe s megindultak a ház felé...

A mérgezésekről.

írta: Dr. PUTNOKY ISTVÁN.

(Folytatás.)

Idegmérgek.

Az emberi testet egy nagyon finom, különös érzékenységű elektromos hálózat járja át, amit megtalálunk a szervezet minden egyes részében. Ez az idegrendszer. Az idegek igen vékony szálaeskák, amelyek a végtagokból futnak a gerincoszlop felé s a gerincoszlopban köteggé egyesülve felfelé haladnak s bejutnak az agyvelőbe. Talán úgy képzelhetnénk el az egész rendszert, mint egy elektromos centrálét (ez az agyvelő), amelyből az elektromos áram szét fut a finom vezetékeken (idegszálak) a megfelelő izmokhoz, belső szervekhez stb. Ha az agyvelőben az a gondolat támad, hogy pl. a lábak meginduljanak és járjanak, úgy az agyból egy inger (elektromos áram) indul meg e vékony idegszálakon keresztül a lábizmokhoz, az izmok megkapják az ingert, mire megmozdulnak és a járást megindítják. Ebben az esetben az inger az agyból jött s eredménye egy helyváltoztatás. Az ingerek azonban nemcsak egyirányúak, hanem fordítottak is lehetnek. Pl. egy tüvel megszártuk a kezünket. A bőr felületén az idegszálak igen dús szétágazásban végződnek s valóságosan sűrűn behálózják a bőrt. A szúrás tehát vagy közvetlenül az idegszálakat éri, vagy szorosan mellette hatol a bőrbe s ezt a behatolást, az idegszál a pillanatnak ezredrésze alatt mint elektromos ingert elszállítja az agyba, aminek eredményeként megjelenik és tudatosává válik a fájdalom érzése. Ennél az esetnél tehát az inger nem az agyból jött, hanem oda ment. Látjuk, hogy az idegszálak ingervezetés szempontjából két kiinduló pontból haladnak. Vagy az agyból kifelé (ennek valamilyen mozgás, vagy

ténykedés az eredménye), vagy a testből az agyba (aminek eredményeként valamilyen érzés vagy képzet tudatossá válik; pl. fájdalom).

Igen fontos idegközpontot találunk az agyvelő egy külön részében, mely a szív működést, a tüdőt és általában a belső szervek munkáját szabályozza. Ez a szervezet másik idegrendszere, mely az *akaratunktól független munkákat szabályozza*, azaz a szívdobogás, tüdő-, bélmozgásokat, belső mirigyek működését stb.

Ha bármelyik idegrendszerben — akár az akaratunktól független idegpályákon — valamilyen oknál fogva zavar keletkezik, úgy vagy az egyes és élettani szempontból fontos szervek fognak rendetlenül dolgozni, vagy pedig teljesen be is szüntetik működésüket, aminek eredménye súlyos megbetegedés, vagy halál.

Azokat a méreganyagokat, melyek az idegekre hatnak, akár izgatólag, akár bénítólag, idegmérgeknek nevezzük. Az idegmérgeket talán a legveszedelmesebb méregfajtáknak mondhatjuk. Ha a szervezetben felszívódtak, úgy aligha lehet ellenük erőlesen védekezni. Bizonyos mértékig viszont előnyük, hogy csak addig okoznak elváltozást, míg a szervezetben vannak. A szervezetből kiürülve, a mérreg hatása is megszűnik, ennél fogva a mérgezéseknél csakis *heveny tüneteket lehet észlelnünk.*

Borszesz.

(*Aethylalkohol.*)

Az aethylalkohol élvezetre fogyasztott fajtái közül ki kell emelnünk a tiszta alkoholt, melyből hígítással és ízesítő anyagok hozzáadásával állítják elő a különböző likőröket, rumot és néhány mesterséges pálinkafélét. A tiszta szeszt burgonyából, kukoricából, árpából állítják elő erjesztéssel. A szőlő levéből ugyancsak erjesztéssel készül a bor, míg az árpaléből a sör. A sör 4—6, a bor 5—15, a pálinka, rum, konyak 20—60% tiszta szeszt tartalmaz.

Bármely szeszital mértéktelen fogyasztása veszélyes, de különösen ki kell emelnünk a rumot, melyből $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ liter mennyiségű embert is ölhet. A tiszta szesz halálos adagja 2 deciliter. Igen érzékenyek az alkohollal szemben a gyermekek, akik már $\frac{1}{4}$ deciliter pálinkától is meghalhatnak.

A heveny alkohommérgezés — a részegség — tünetei röviden összefoglalva a következők: izgalom, hőemelkedés, majd hőmérséklet-csökkenés, amikor a halál pl. éppen a test kihűlése folytán állhat be, végül bénulás. (Hőcsökkenés folytán fagnak meg könnyen a lerészegedett emberek.)

A mérgezetten, vagy elhalton az alkohol szaga jól érezhető.

Az alkohommérgezés részletesebb tárgyalását mellőzzük, mert arról már egy külön közleményben részletesen megemlékeztünk.

Faszesz.

(*Methylalkohol.*)

A faszesz igen hasonlít színében, ízében, szagában, a közönséges szeszhez, de sokkal mérgezőbb és fogyasztásnál mérgező adagja jóval kisebb az aethylalkoholnál. Gyárilag a fának száraz desztillációja révén állítják elő.

A borszeszt (aethylalkoholt) az állam szeszadóval terheli, míg a faszesz adómentes. Éppen ezért régebben lelkiismeretlen emberek pálinkakészítésre használták. (Különösen sok methylalkoholos mérgezést követtek el az Egyesült Államokban a prohibíciós — alkoholtilalom — időszakában, amikor a szeszesempészek és zugfőzők minden gátlás nélkül keverték a szeszitalokat faszesszel.) Nálunk minden esztendőben előfordulnak methylalkohol-mérgezések, melyeknek legnagyobb része tudatlanságból ered s áldozataik a szegényebb néposztályból kerülnek ki.

A mérgezetten rendszerint csak 1—3 deciliter pálinkát fogyasztanak el, úgyhogy lerészegedve egyáltalában nincsenek. Csak órák elteltével jelentkezik náluk fejfájás, émelygés, szédülés, valamint heves gyomor- és bélgörcsök. Ezek a tünetek a mérgezés első jelei. Később hányás következik be, majd látási zavarok állnak elő.

A látási zavarok már bizonyos támpontot nyújtanak a méreganyagra nézve. A borszesszel a részegség látózavarai kettős látásban jelentkeznek. (A tárgyakat, személyeket duplán látja.) A methylalkohollal mérgezettnél a pupillák erősen kitágultak, a mérgezett úgy lát, mintha sűrű szövetű szítán nézne keresztül. Az emberek szénfeketék, azokat nem ismeri fel világos nappal sem, és kéri, hogy gyújtsanak lámpát. Ezeket a tüneteket a teljes vakság zárhatja be.

Gyakran előfordul, hogy az előbbi jelenségek lezajlása után javulás áll be, de azután néhány óra múlva a légzőközpont bénulása következtében áll be a halál (fulladás).

A methylalkohol mérgező mennyiségét figyelembe véve, azt találjuk, hogy rendszerint $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ deciliter 30%-os faszesz átmeneti vakságot, 5—8 deciliter halált okoz. (1—2 deciliterrel is történtek már halálos mérgezések.)

Meg kell jegyezzük, hogy faszesz mérgezését kaphatnak azok is, akik a methylalkohol gőzét lehelik be, pl. a politurok, firniszek, illatszerek, kölnivizek, hajszeszfélekkel foglalkozó munkások, töltőtők, stb.

Ha úgy az aethylalkohol (borszesz), mint a methylalkohol (faszesz) mérgezési tüneteit megvizsgáljuk, azt látjuk, hogy a velük kapcsolatos jelenségek mind az idegek, vagy az idegközpontnak (agynak) a zavaraiából tevődnek össze.

A részeg ember tántorogva jár (az egyensúly megtartását az agyvelő szabályozza), duplán lát (szemidegei működnek zavarosan), gyorsabban lélegzik (a tüdő beidegzésének izgalmi állapota), majd súlyos alkohommérgezéseknél csökken a légzés és a szív működés (e két szervet ingerlő idegek bénulnak).

A faszesztől mérgezettnak szemidegei bénulnak (homályos látás, vakság), majd a légzőközpont bénulása folytán áll be a halál (fulladás).

Ezek a tünetek pontosan igazolják, hogy mindkét alkohol idegmérreg.

(Folytatjuk)

Néhány szó lovaink gondozásáról.

Irta: DR. MIKECZ BÉLA főtörzsállatorvos.

A „Csendőrségi Lapok“ mult évi április 15-én megjelent 8. száma vezéreikkében „Az élet nem áll meg“ cím alatt az alábbiakat írja:

„A csendőrlő sem akkora úr már, akinek — vagy aminek — csak komótos lépésben szabad mozognia.“

Jól esett ezeket a sorokat olvasni, mert kitűnik belőlük is, hogy loállományunk kihasználása, a lovasok és lovak edzésére irányuló elgondolások mindenütt megértésre találtak.

Lovasalakulatainknál úgy minőség, mint teljesítőképeség szempontjából nagy előrehaladást látunk; ezért az eredményért azok a lovas csendőrök érdemelnek dícséretet, akik a korszerűséget megértették és szakképzettségüket önképzéssel is gyarapították.

Lovasaink szaktudása, lóismereti képzettsége, az országos lótenyésztésre is kihatással van. A lovas csendőr falun él, a lótenyésztő gazdák körében gyakran megfordul; nem mulik el olyan találkozás, hogy a ló a magánérintkezésnél szóba ne kerülne. Gyakran megtörténik, hogy vásárügyeleti járőröktől a gazdák lóvásárlásnál szakvéleményt is kérnek.

Miután loállományunk nemzeti vagyónunk egyik jelentős tényezője, szükségesnek tartom, hogy jelen cikkemben rövid összefoglalását adjam azoknak a tudnivalóknak, amelyeket a tavasszal oktatás keretében az őrsökön letárgyaltam. Azt gondolom, hogy a szó el is repülhet, de az írás megmarad.

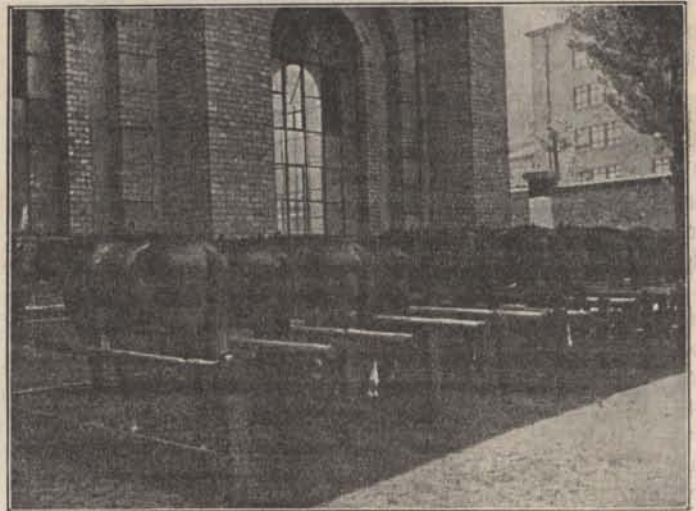
A legtöbb magyar ember azt hiszi, hogy mert lovas nemzet vagyunk, hát úgyis értünk a lóhoz. Én erre azt válaszolom: nagyon szép, ha szeretjük, jól bánunk vele, de szaktudást örökölni nem lehet, azt meg kell tanulni. Nem mondom, hogy nincs egyéni adottság és rátermettség, de a hozzáértéshez — ha mindezek meg is vannak — szakképzettség kell.

Mit látunk a magánéletben? Felpattan a magyar a fejletlen csikóra, vagy hámrá fogja már kétéves korában anélkül, hogy az elemi iskolában szerzett természetrajzi ismereteken kívül — ha ugyan azok is megvannak —, valamit is tudna róla.

Pedig, ha a gazdaközönséget szakszerű előadások tartásával lóismereti tudnivalókról, lovakkal való bánásmódról és ezzel kapcsolatos teendőkről oktatnák, szép eredményt lehetne felmutatni. Úgy hallom, a népművelési oktatás tantervébe a jövőben a lóismeretet is fel szándékoznak venni; jól teszik: az eredmény nem maradhat el. Nagy szerencsénk, hogy az Isteni gondviselés a magyar rögön helyenkint olyan szívós és acélos lovat teremtett, amit sok esetben a hozzá-nem-értés se pusztíthatott el. Szomorú statisztikával számolok be, ha felemlítem, hogy az 1939. évi pótlóvázásnál 1900 csikót néztünk meg az országban, amíg 45 csendőrségi szolgálatra alkalmas lovat találtunk. 1940-ben, a bizottság elé állított 2272 ló közül 109 lett csendőrségi szolgálatra alkalmas. Ez utóbbi 109-et 27 község válogatott loállományából, a legjobb lótenyésztési körzetekből vásároltuk meg.

A leírtakból látható, milyen fáradtságba és anyagi áldozatokba kerül, míg sikerül a loállományunkban beálló fogyatéket minőségileg is minden tekintetben kifogástalan egyedekkel pótolni.

Az új irányzat: a korszerűségnek megfelelő, fokozott szolgálat. El is látjuk a legénységet erre alkalmas lovakkal, kifogástalan nyeregfelszereléssel. A fiatal nyergek kora a múlté. De ha a belügyi kincstár ilyen nagy anyagi áldozatokat hozott, joggal elvárja, sőt meg is követeli, hogy a legénység a reá bízott kincstári vagyont megbecsülje: hogy egy

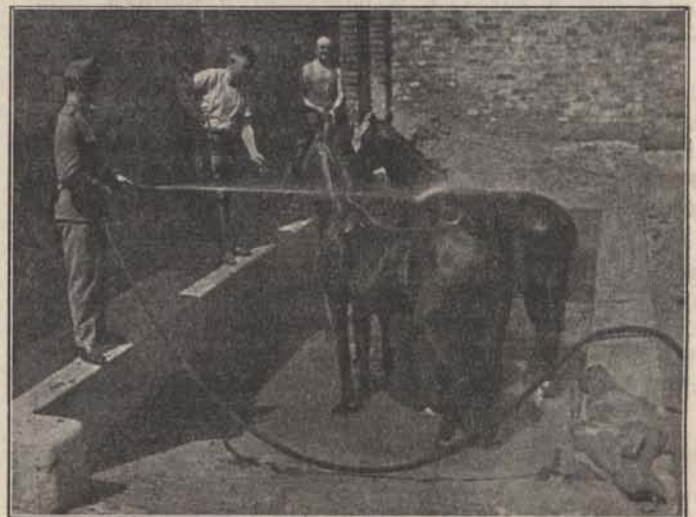

Nyári állás a budapesti 3. lovas tanalosztálynál.

Bálint törm. v. felv.

lovat se veszíthessünk el idő előtt a hiányos tudásból eredő okok folytán.

A tanalosztálycknál állandóan elméleti és gyakorlati kiképzés folyik. A vizsgákon hallunk is sokszor igen értelmes feleleteket. Sajnos, azonban sokan, mikor újból az őrsükre haza érkeznek, azt gondolják, hogy „a vizsgát már úgyis letettem, mit tanuljak én többet a lóról“. „Minek ápoljak lovat“, hiszen ott van a „János“. Ezt természetesen az előjáró, aki maga

Munka utáni üdítő lemosás a fürdőben.

Bálint törm. v. felv.

is szakember, azonnal észreveszi, mert azok a testrészek, felszerelési tárgyak, amelyek ápolásához szaktudás kell, egyáltalán nincsenek gondozva.

Azt, amit a ló, a felszerelés ápolása, az istálló, a takarmány tekintetében tudnia kell a csendőrnek, nem ismétlem. Szakkönyvemben és a *Csendőrségi Lapokban* közölt cikkeimben, valamint az őrsökön

megjelenésekor már elmondtam. A következőkben röviden beszámolok arról, hogy a lovak karbantartása, edzése tekintetében milyen irányú gyakorlati kiképzés folyik a budapesti 3. lovas tanalosztálynál. A képeken mutatom ezt meg s néhány szóval kiegészítem az ott látottakat.

I.

Nyári állások.

Kora tavasztól késő őszig, lovaink bevonulás után pihenő idejüket árnyékos helyen, a szabadban töltik.

A válaszrudakat az istállókból hozzuk ki. Ilyen állásokat kevés költséggel házilag — ahol megfelelő férőhely rendelkezésre áll — a legtöbb órs létesíthet. Hogy mi az előnyük, arról a „Csendőrségi Lapok“ július 1-ei 13. számában „A csendőrségi pótlovak nevelése“ című cikk igen értékes és tanulságos beszámolót adott.

Patakötés.

II.

Üdítő lemosások, lábvégek és paták fürösztése az e célra készített fürdő medencében.

A medence cementből készült, lejtősen kövezett lejárattal. Méretei 6×3 méter, 1 méter mély.

Nyomókötés.

Torok ruha szemfedővel szabadon.

III.

Minden *pártatiprást* kalikot polyával kötünk. Nincs is tetanuszos fertőzés. A patasérüléseket kitisztítás, fertőtlenítés után sterilizéssel fedjük, majd vattaréteget helyezve rá, a pólyát az óramutató irányában csavarva rögzítjük.

IV.

Patavédőkötés (patakötés).

Az előzőben ismertetett kötés fölé mint biztosító kötetést alkalmazzuk. Legjobb erre a célra a jó erős zsákvászson 50×70 cm méret nagyságban. Rögzítésére egy 170 cm hosszú patakötő szalagot használunk.

Ha vízbemártjuk, heveny patagyulladás ellen, mint hidegborogatás is alkalmazható.

V. és VI.

Torokborogatásként rendszeresített torokruhát használunk, amely egyuttal szabályozható szemvédővel is el van látva. Posztóból, nemezből készült; a fejet, torokjáratot, a nyak oldalait betakaró oldalcsatlékkal ellátott védőruha.

A fülek szabaddátételére külön nyílások szolgálnak. A szemek felett külön csatlékkal ellátott szabályozható fedő részek vannak.

Nagy Lajos tiszthelyettes (Tiszacsége) 10 éve lovagolja „Gyula“ nevű lovát.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy rablási eset nyomozása.

Írta: KISS MIKLÓS tiszthelyettes (Debrecen).

Seres Ákos* hajduszovátai lakos hentes és felesége 1939 január 30-án egyik hajduszovátán lakó rokonuknál lakodalomban voltak. Minthogy héthónapos Károly nevű gyermeküket nem akarták magukkal vinni, a gyermek godozásával és a lakás felügyeletével Seres Ákosné édesanyját — B. Nemes Károlynét — bízták meg. Seres és felesége a lakásukról január 30-án 21 óra tájban távoztak el. Ez alkalommal Seres Ákos hallotta, amikor anyósa a konyhaajtót utánuk kulccsal bezárta és a tolózárat is rátolta.

A Seresék lakásától mintegy 200 méter távolságra lakó Kelemen Antal január 30-án 23 óra tájban a lakodalmas házhoz ment és Seres Ákossal közölte, hogy B. Nemesné, a gondozására bízott gyermeket ruhájába takarva, mezitláb megjelent a lakásán s ott elmondta, hogy 3 álarcos férfi rátörte az ajtót. Az illetők azután a száját betömtek, majd ütlegelték és tőle pénzt követeltek. Közben a gyermeket is kivették a kocsiból és azzal fenyegették meg, hogy megölik.

Seres Ákos a jelen volt testvéröccsét — Seres Bélát — a hajduszovátai csendőrörsre küldte, hogy ott a történetről jelentést tegyen, ő pedig Kelemen Antallal a lakására sietett, hogy a hallottakról meggyőződést szerzzon. Seres a feldúlt lakásból látta, hogy a Kelemen Antal által közölt hír a valószínűségnek megfelel. Ezért a konyhaajtót kulcsával be akarta zárni, hogy Kelemen Antal lakására mehessen és az ottariózkodó anyósától a történetek felől részletesen érdeklődhessen. A konyhaajtó azonban nem zárult be, hiába fordította rá kétszer is a kulcsot. Az ajtót csak akkor tudta bezárni, amikor a fal felé elhajlott ütközőt a rendes helyére visszanyomta.

Seres Béla jelentése alapján az örs járőre is a helyszínre érkezett. A járőr a feldúlt lakást lezárta, Kelemen Antal lakására sietett, hogy az odamenekült B. Nemesné a történetről kikérdezhesse. B. Nemesné azonban kikérdezni nem lehetett, mert eszméletlen állapotban ágyban feküdt. Az illetőt a hajduszovátai orvos éppen akkor részesítette első segélyben. B. Nemesné állapotáról kiállított orvosi lelet és vélemény a következő volt:

a) B. Nemes Károlyné 47 éves asszony a legkisebb zajra is rángatózó beteg, láztalan, érlökése gyors, egyenetlen. Érintésre az egész teste összerándul. Vizsgálatkor beszéde

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

akadozó, a szavakat alig tudja kimondani. Fejfájásról és egész testére kiterjedő fájdalmakról panaszkodik, melyek leg-erősebbek a has jobb felében.

b) Az arc jobboldalán, a szem alatt, szabálytalan, két-pengősnyi kékes folt észlelhető.

c) A jobboldalán, a máj alsó szélén, a bordaív alatt és a vakbél tájékának megfelelőleg a bőrhámrétege férfitenyérszerűen hosszú, vörösen lobos és a tájék dagadt, tapintatra igen fájdalmas.

Vélemény: Az arcon és a has jobboldalán tompa tárgy által okozott ütések, zúzódások. Gyógyulási idő a belső sérülés (hashártya, belek sérülése) miatt a 20 napot is túlhaladhatja.

Miután B. Nemesné kikérdezni nem lehetett, a járőr Seres Ákostól és feleségétől, továbbá Kelemen Antaltól és családjától igyekezett bővebb adatokat megtudni. Az ismertetett adatoknál egyebet azonban ők sem tudtak. Csupán Seres Ákos jegyezte meg később azt, hogy az ismeretlen tettesek 60—80 pengőt kitevő pénzét ellopták. Ugyanezt állította Seres felesége is.

A hajduszovátai örs a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságnak telefonon jelentést tett és az örs támogatására nyomozó járőr kivezénylését kérte. Ennek alapján az alosztályparancsnokság Bárány István tiszthelyettes daktiloszkópust (fényképész) és Mártha Gábor tiszthelyettes nyomozót vezényelte ki egyenruhában.

A kivezényelt járőr a helyszínen a következő állapotot találta:

1. A folyósóra nyíló konyhaajtófelfán és az ajtódeszkán, a zárral egymagasságban, több feszítési nyom látható. A feszítési nyomok lapos, de nem éles széllel bíró, kemény tárgytól eredőnek látszottak.

(Mint már említve volt, Seres Ákos az eset felfedezésekor a konyhaajtót csak úgy tudta kulccsal bezárni, amikor a fal felé elhajlott ütközőt a rendes helyére visszanyomta.)

2. A konyhában száradás végett kiterítve volt gyermekruhák a földön szétszórva. A ruhaszáritó zsinemből közepén 150 centiméter kivágott rész hiányzott. A zsineg megmaradt két vége a falbavert szegeken lógott.

3. A konyhából nyíló lakószoba ajtaja teljesen nyitva. Az éjjeli szekrényen volt kőolajlámpa közvetlen a szobaajtó és a kályha között a földön, apró darabokra tört állapotban. Körülötte kőolajnyomok láthatók.

4. A boglyakemence mellett egy literes kőolajos üveg darabokra törve, mellette kőolajnyomok.

5. Az ajtó mögött lévő két ruhásszekrény ajtóit kinyitva, fiókjai pedig kihúzva. A poleokon volt ruhaneműek a földre kiszórva. A ruhásszekrényben volt 70—80 pengő hiányzott. A kiszórt ruhaneműek között a konyhából hiányzó 150 centiméter zsineg megtaláltatott.

6. A szobában elhelyezve volt virágállvány, virágokkal együtt, elborulva. Két virágcserep darabokra törve.

7. Az utca és udvar felőli ablakokra 1—1 ágyterítő volt akasztva. Az asztal melletti szék — amelyiken az ágyterítők voltak — elborítva.

8. Mindkét ágy teljesen felforgatva. Általában az egész lakásban a kutatás és dulakodás nyomai láthatók.

A szekrényből elvitt 70—80 pengőn kívül egyéb tárgy a lakásból nem hiányzott. Egyik szekrényben egy női kiegészítő egy pengő 60 fillérrel, az éjjeli szekrényen pedig egy nikkel zsebóra érintetlenül

viisszamaradt. A lakás betörés ellen biztosítva nem volt.

B. Nemes Károlynét, állapota miatt, csak napokkal később lehetett a történetekre nézve kikérdezni. B. Nemesné az eset megtörténtét a következők szerint ismertette:

Seres Ákos és felesége eltávozásakor, miután a konyhaajtót tolózárral és kulccsal bezárta, visszament a szobába s ott cipőjét lehúzza, ruhástól lefeküdt, a már előzőleg megvetett ágyak egyikére. A kőolajos lámpa az ágy melletti éjjeli szekrényen, kissé lecsavarva égett. Ugyanezen ágy mellett kocsiban feküdt 7 hónapos Károly nevű unokája, akit miután ébredezett, ringatni kezdett. Közben úgy tünt fel neki, mintha a konyhaajtó felől zörejt hallott volna. A zajnak nem tulajdonított különösebb fontosságot, mert azt gondolta, hogy a konyhaajtót a házőrző ebük kaparja. Egy-két pillanat múlva egy alacsony, álarcos ember állt az ágya elé. Ő az ágyról azonnal leszállt és az álarcos ember elé állt. Az álarcos mindkét kezével megragadta és annyit mondott, hogy: „Pénzt!” Erre ő azt felelte, hogy: „Nem tudok, nincs”. E kijelentésével egyidejűleg az álarcost ellökte magától. Az álarcos azonban ismét megragadta őt. Ezidő alatt másik két magasabb termetű álarcos is a lakásban termett. Ezek nem szóltak semmit, csak az alacsony álarcos mögé álltak és vártak. Ez utóbbi intett két társának, akik erre az ágyterítőket az utca és az udvar felőli ablakokra terítették.

Egyik álarcos ezután az éjjeli szekrényen levő lámpát a konyhába vitte. Ugyanakkor a másik álarcos villanylámpát vett elő és a konyhából visszafért társával a ruhaszekrényekből kezdték a ruhaneműket kiszórni. Ő ekkor az alacsony álarcost ellökte magától és a szekrényhez rohant, hogy a ruhaneműek kiszórását megakadályozza. A két álarcos azonban megragadta és a kemencéhez visszanyomva, egy kis székre való leülésre kényszerítette. Ülő helyzetében az alacsony álarcos két-három ökölcsapást mért az arcába. Az ütések következtében eszméletlen állapotba jutott. Amikor magához tért, az alacsony álarcos egyik kezével a száját, másik kezével a mellét fogta, térdeit pedig a gyomrának szegezve, a kemence oldalához nyomta. Ezalatt a másik két álarcos a lakásban kutatott.

A kocsiban fekvő gyermek eközben sírni kezdett. Az alacsony álarcos erre őt elengedte és a gyermeket a kocsiból, ruhájánál fogva kiemelve, földhöz akarta csapni. Ő azonban a gyereket és közbe elkapta és magához rántotta. Így a gyermeknek komolyabb baja nem történt. Miután a gyermek tovább sírt, egyik álarcos azt ajánlotta a másiknak, hogy lépjen a gyermek nyakára. A másik azonban visszaszólt, hogy: „Gondolj a gyermekedre!”

Kutatás közben egyik álarcos a tükkörsztal mellett egy kőolajos üveget talált. Az illető az üveget odavitte hozzá és annak tartalmát az ő ruhájára öntötte. Ezután az üres üveget úgy hozzávágta, hogy az darabokra törött. A másik álarcos erre oda-szólt társának, hogy: „Gyújtsd meg!” A felszólított erre a zsebéből gyufát vett elő. A harmadik álarcos azonban közbeszólt: „Gondolj anyádra!” Egyik álarcos erre társait figyelmeztette, hogy kopognak. Nem is maradtak tovább, hanem távoztak a lakásból. Közben egyikük figyelmeztette, hogy utánuk ne merjen menni, mert ők még az udvaron maradnak.

Utána nyomban esörrenést hallott, hogy mi történhetett, nem tudja, mert ismét eszméletét veszítette. Amikor magához tért, a lakásban sötét volt. Hogy a lámpával mi történt, nem tudta. A gyermeket a kocsiból magához vette és hiányos öltözetben — mezitláb — az utcára, onnan pedig Kelemen Antal lakására vitte, hol menedéket talált.

B. Nemesné a tettesekre vonatkozóan azt adta elő, hogy egyik alacsony, kettő pedig magas termetű volt. Előbbi kalapot, utóbbiak pedig szürke sportsapkát viseltek. Arcukon szürkés színű papíralarc volt. Az alacsony termetű alarca annyiban különbözött a másik két társától, hogy fekete műbajusz és szemöldök is volt ráragasztva.

Hajduszovátán és környékén a B. Nemesné és a 7 hónapos gyermek esete nagy feltűnést keltett. Személyük iránt a részvét és a szánalom általános volt. Mindenki óhajtott a tettesek mielőbbi kézrekerülését, hogy a megérdemelt büntetésüket elnyerhessék.

Most pedig arra kérem bajtársaimat, hogy a cikk olvasásánál tartsanak szünetet. Rendezzék a felsorolt adatokat és tegyék bírálat tárgyává azokat, vonják le belőlük következtetéseiket és döntsék a nyomozás mikénti folytatásáról. A cikk olvasását csak akkor folytassák, amikor beleérték magukat a „Mi történt és hogyan, ki lehet a tettes?” kérdésekre.

A közfeltűnést keltő rablási eset ügyében 9 napon át nyomozást végző Mártha Gábor tiszthelyettes betért a nyomozó alosztályparancsnoksághoz és a nyomozásról a nyomozó alosztályparancsnok úrnak szóbeli jeletést tett. Az alosztályparancsnok úr a rablás megtörténtét kétségbe vonta. Ezért engem maga elé rendelt és parancsot adott, hogy a Mártha tiszthelyettes által jelentett adatokat foglaljam írásba s miután így az esettel megismerkedtem, az általam esetleg gyanúsnak talált adatokat jelentsem. A már ismertetett adatok közül gyanúsnak találtam:

1. tetteseknek a kulccsal bezárt konyhába való nesztelen bemenetelét,

2. a konyhaajtó ütközőjének a fal felé való elhajlását (ez kívülről való behatolásnál nem volt lehetséges), továbbá:

3. hogy a 7 hónapos gyermeket B. Nemesné elkapta, amidőn azt a rablók egyike földhöz akarta vágni.

A gyanúsnak talált adatokat az alosztályparancsnok úrnak jelentettem, aki azt a parancsot adta, hogy Mártha tiszthelyettes idegen egyének tettességét feltételezve, az ügyben nyomozzon tovább, ugyanakkor én utazzam Hajduszovátára és a nyomozást abból a feltevésből kiindulva folytassam, hogy a rablás nem történt meg.

Én a kapott parancs alapján a nyomozást elülről kezdtem. A hajduszovátai örsről hozzám csatkozott járőrrel elsősorban a helyszínt tekintettük meg. Ez alkalommal Seres Ákossal visszaállítottuk a konyhaajtó ütközőjét abba a helyzetbe, amilyenben azt az eset megtörténte után találta. Az ajtón és az ajtófélfán talált feszítési nyomok alapos vizsgálata során láttuk, hogy azok nem voltak alkalmasak az ajtó kinyitására. Kétségtelennek látszott, hogy a fal felé elhajlított ütközőt nem kívülről, hanem belülről hajlították el. Az ütközőnek kívülről való elhajlítása nem volt lehetséges, ezt különben

szakértővel is ellenőriztettük. Ennélfogva a B. Nemesné által előadott rablási eset valószínűtlennek látszott.

Ezekután azon gondolkoztunk, hogy B. Nemesné mi indíthatta a rablási eset kitalálására. Biztosítási csalásra nem gondolhattunk, mert a lakás betörés ellen biztosítva nem volt. Így egyéb indítóokot kellett keresnünk. A következő okokat tételeztük fel:

a) Rablási eset színlelése abból a célból, hogy Seres Ákos esetleges fizetési kötelezettségeinek rendezéséhez időt nyerjen,

b) B. Nemesné lopta el a pénzt és a lopást a rablási mese kitalálásával akarta leplezni,

c) B. Nemesné a rablást feltűnési vágyból azért rendezte meg, hogy így szerephez jutva, róla beszéljenek. Esetleg azért, hogy neve az újságba kerüljön.

A nyomozás irányítása végett kivezényelt Hajdu László alhadnaggyal az adatgyűjtést elsősorban Seres Ákos anyagi helyzetének megvizsgálásával kezdtük meg. Seres Ákos ismételt kikérdezése során is fenntartotta azt az állítását, hogy az ismeretlen tettesek 70—80 pengő pénzt vittek el. A meghatározottabban állította azt, hogy csupán 10 pengő adóssága van, ami Valló Imre hajduszovátai lakostól vásárolt sertés árából maradt fenn. Ez az adósság Valló kikérdezésével tisztázódott is.

A további nyomozás során megtudtuk, hogy Seres Ákosnak a bemondott 10 pengőn kívül még: Sebő Mihálynál 75, Szuhai Lajosnál pedig 50 pengő tartozása van. Mindkét adósság 1937 január hóban vásárolt sertések árából maradt fenn. Mind Sebő, mind Szuhai több ízben kérték a tartozásának kiegyenlítésére, Seres azonban arra hivatkozott, hogy nincs pénze. Adóssága kitizetését február 1-re ígérte. Ez azonban a közbejött rablás miatt nem következett be.

Sebő Mihálytól és Szuhai Lajostól nyert adatok alapján Seres Ákost ismét kikérdezés alá vontuk. A feltejt kérdésekből Seres mindjárt észrevette, hogy az eltitkolt tartozása tudomásunkra jutott. Ez annyira meglepte, hogy rövid tagadás után visszavonta a pénz ellopására vonatkozó előadását. Ugyanakkor elmondta, hogy a szekrényben talált 1 pengő 60 lilléren kívül több pénzüket nem volt. Nem tudta okát adni annak, hogy a nemlétező pénz ellopását miért állította. A nyomozás során megmaradt eme állítása mellett azzal, hogy a lakásában történt rablás nem az ő tudtával történt.

Seres Ákosné kikérdezése hasonló eredménnyel járt. Azzal védekezett, hogy az eset megtörténte után férjétől hallotta, hogy az ismeretlen tettesek 70—80 pengőjüket elvitték.

Ő bár tudatában volt, hogy pénzüket nem volt, de a férjét nem akarta meghazudtolni, ezért állította, hogy a pénzüket elveszett.

Ezután B. Nemes Károlyné kikérdezéséhez fogtunk. Reméltük, hogy megdöntjük a rablási esetre vonatkozó állítását, mint ahogy megdöntöttük Seres Ákos és feleségének a pénz elvitelére vonatkozó állítását is. B. Nemesné azonban határozottan kitarított a már ismertetett előadása mellett, abból semmit sem engedett. Ő nem állította, hogy Seresék pénzét a három álarcos elvitte. Amint mondotta, ő a pénz elviteléről Sereséktől értesült. Arról azonban nem volt tudomása, hogy volt-e pénzüket, vagy sem.

Láttuk, hogy B. Nemesné így célt nem érünk el. Ezért megkezdtuk az előéletére vonatkozó adatgyűjtést. Ugyanis Seres Ákostól és feleségétől megtudtuk, hogy B. Nemesnének már több hasonló esete volt. Kíváncsiak voltunk ezekre a régi esetekre, mert feltételeztük, hogy azok ismerete révén a most történt rablási eset tisztázásához jutunk. Miután sem Seres, sem felesége nem tudott pontos adatokat szolgáltatni B. Nemesné régebbi élményeiről, így ismertetésükre őt magát kértük fel.

B. Nemes Károlyné régi eseteinek ismertetésével több mint két évtizedre ment vissza. Elmondta, hogy első gyermeke 26 évvel ezelőtt született a debreceni határban levő Nagyhegyesen. A szülésnél egy Csatlós nevű — már rég elhalt — öregasszony segédkezett. A gyermek a szülés után 2 óra múlva meghalt. Ugyanakkor ő olyan súlyosan megbetegedett, hogy Hajduszoboszlón lakó szülei lakására kellett gyógykezelés céljából hazaszállíttatni. Amíg ő a lakásról távol volt, Csatlósné a férjétől a szülésnél való közreműködésért 10 koronát kért. Férje azonban a kért összeget nem adta oda, mert Csatlósnét okolta a gyermek haláláért. Amint később férjétől hallotta, már aznap éjjel recsegés és nagy dübörgés volt a lakásuk padlásáról halható. Ez a recsegés és dübörgés folytatódott azután is, amikor ő gyógyultán kiment a tanyára. Volt rá eset, hogy bezárt lakásukban, ahol ő csak a férjével aludt, másnap reggelre a párna és dunyha huzatait kivagdálva találták. Ők abban a tudatban voltak és vannak most is, hogy Csatlósné szelleme zaklatta őket, amiért a szülés levezetéséért nem fizettek meg nekik.

Körülbelül 15 évvel ezelőtt, amikor Hajduszoboszlón laktak, egyik éjjel az ablakon keresztül észrevette, hogy egy cigány fészegeti a konyhájuk ajtaját. Segélykiáltására a cigány elfutott, de a fészegetés nyomai az ajtón visszamaradtak.

Egy másik alkalommal egyik éjjel, egylovass fogatukkal Debrecenbe indult. Ekkor egy ismeretlen katona állta útját, lovát és pénzét követelte tőle. Ő azonban szembeállt az ismeretlennel és dulakodni kezdett vele. Már majdnem legyőzte az ismeretlen, de közben jött egy autó, amitől a katona megijedt és elfutott.

Egy későbbi alkalommal, téli délutánon egyedül ment Hajduszoboszlóról a tanyára. Ez alkalommal egy, kormos papíralarcot viselő, férfi hátulról megragadta és a köténye zsebéből 5 pengőjét elvette. Az ismeretlen ezután az ő lábán levő fűzős cipő fűzőit késsel végigvágta és a cipőt lábáról lehúzza, eldobta. Majd a tenyerét késsel megsebesítve azzal hagyta ott, hogy hátra ne merjen nézni, mert leszúrja.

A következő esetek a közelmúltban hajduszoboszlói lakásokon történtek vele. Egyik este észrevette, hogy két nő ruhába öltözött férfi tyúkot akar tőlük lopni. Ő nem ijedt meg tőlük, odament hozzájuk és birokra kelt velük. A nő ruhába öltözött betörők erre megijedtek és elmenekültek. Ezenkívül még két esetben fordult elő, hogy a hízősertésüket akarták ellopni. Egy esetben pedig az ágyneműit és ruhaneműit szedték össze és akarták elvinni. Ő azonban a lopást mindhárom esetben észrevette és végrehajtását megakadályozta.

Amidőn B. Nemesné a vele történt esetek ismertetését befejezte, kérdést intéztünk hozzá, hogy a felsorolt esetekben mikor és hol tettek feljelentést, a megejtett nyomozás milyen eredménnyel járt? B. Nemesné azt válaszolta, hogy az esetekről nem tettek feljelentést soha, mert károsodás egyetlen egyszer sem érte őket. Ez a körülmény még gyanúsabbá tette a B. Nemesné szerepét. Lehetetlennek tartottuk, hogy valakinek betörőkkel és álarcos rablókkal annyi élménye legyen, mint azt B. Nemesné elbeszélte. Kitalált mesének és rögeszmének véltük az egészet. Feltételeztük, hogy ha azok valóban előfordultak volna, akkor nem hallgatják el, hanem jelentik és a tettesek kinyomozását kérik.

B. Nemesné eseteinek megismerése után láttuk, hogy beteg nővel állunk szemben. E betegség következtében válhatott rögeszméjévé a szellemekkel, be-

törökkel és rablókkal való viaskodás. E feltevést látszik igazolni a B. Nemesné férjének a következőkben ismertetett előadása is:

B. Nemes Károly elmondta, hogy tanyai lakásukban a dübörgés és a bútorrecsegés akkor kezdődött, amikor felesége gyógyultan haza érkezett. Előfordult, hogy bezárt lakásukban — ahol csak feleségével aludt — másnap reggelre ágyukban kést és villát találtak. Másik alkalommal a cipőfűzők voltak cipőikben elvagdálva. Volt olyan eset is, hogy a párna- és dunyhahuzatok voltak ollóval bevagdálva.

Előfordult, hogy bezárt lakásukban valaki — valószínű Csatlósné szelleme — a vizes poharukat úgy az ajtóhoz vágta, hogy apró darabokra tört. Egyik éjjel pedig fiókosszekrényükön elhelyezett fényképét akarta a szellem elvinni, de nem sikerült, mert az ajtónál elejtette.

Egy másik alkalommal Hajduszoboszlón lakó anyósánál vendégségben voltak. Már lefekvés előtt szóvá tette, hogy a lakást jól bemelegítették. Majd amikor feleségével egy ágyba lefeküdt, ismét szóvá tette, hogy nagyon meleg van a lakásban. Utána nyomban egy kanesó víz zúdult a nyakába. Ő erre ijedtében elkiáltotta magát. A másik ágyról anyósa nyomban leugrott és lámpát akart gyújtani, a szellem azonban úgy arcul ütötte, hogy nyomban feldagadt az arca. Lámpagyújtás után a bezárt lakást átkutatták, de ott senkit sem találtak.

A következő eset lakásukon történt. Egyik este felesége, amikor lefeküdt, elsikoltotta magát, hogy megcsípte valaki. Lámpagyújtás után felesége combján a csipés nyomait valóban felfedezték.

A szellem végül egy későbbi alkalommal azzal fejezte be üldözésüket, hogy egyik éjjel a bezárt lakásukban elhelyezett csizmáit a vizes vedrűkből teletöltötte.

Ezenfelül B. Nemes Károly külön felsorolta a felesége által ismertetett lopás és rablás kísérleteit is. Ő azonban — amint mondotta — ezeket az eseteket felesége elbeszéléseiből ismeri, mert azok mindig akkor történtek, mikor ő a lakásáról távol volt. Jelentést sohasem tettek egyik esetről sem.

Ha B. Nemes Károly és felesége előadását megvizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a szellemjárás, dübörgés, bútorrecsegés, kés, villa ágybarakása, párna- és dunyhahuzatok ollóval való kivagdálása, vizespohárnak ajtóhoz vágása, fényképlöpési kísérlet, stb. mindig bezárt lakásukban és csak ott történt, ahol B. Nemesné megfordult.

A beteg B. Nemesné a gyenge idegzetű és szín-

tén beteg férje előtt úgy tüntette fel a dolgot, mint ha a felsorolt eseteket, Csatlósné szelleme idézte volna elő. B. Nemes Károly ezt szentül hitte, ennek ellenkezőjéről őt meggyőzni nem lehetett. Hiába világosítottuk fel arról, hogy szellemek nincsenek, nem hitt nekünk. Csak a feleségének hitt. Elhitte azt, hogy minden eset úgy történt, ahogy azt felesége előtte beállította.

B. Nemesné egyébként teljesen normális ember benyomását keltette és rablómeséit olyan meggyőzően, részletesen adta elő, hogy valóságukban nehéz volt kételkedni.

Az összegyűjtött adatok alapján B. Nemesné megkíséreltük beismerésre bírni. Ez a kísérletünk azonban eredménytelen maradt, mert továbbra is megmaradt a már ismertetett előadása mellett. Az illetőt, az állítólagos rablási eset története után, 11 nap múlva ismét meglátogattuk, de az arcán talált sérülésnek már akkor semmi nyoma sem volt.

Miután a nyomozás során szerzett adatok túlsúlyban amellet szóltak, hogy rablás nem történt, így a további nyomozást abbahagytuk. Ilyen értelemben tett az örs jelentést, az illetékes debreceni kir. ügyészségnek is.

A leírt esetből láthatjuk, hogy az adatok bírálata, súlyos és valószínűnek látszó eseteknél is milyen nagy fontossággal bír. Ennek soha nem szabad elmaradni, mert az adatok bírálata során lehet a lehetségest a lehetlentől, a valószínűt pedig a valószínűtlentől megkülönböztetni.

B. Nemesné, a leírtakból következtetve, hisztériában szenvedett. Képzeltkőre igen élénk volt. Nála hosszú évekkel ezelőtt, kedélyi izgatottság után, alapbetegségéből kifolyólag ködös állapotok léptek fel, ezenfelül hosszabb-rövidebb ideig tartó emlékezetkiesései is voltak. Indulatrohamai alatt pedig tört és zúzott (lámpát, széket, stb.). Ezek a tünetek jellegzetesek a hisztériára, ahol tudvalevőleg hallucinációk, kényszerképzetek és kényszereselekedetek is előfordulnak.

Csendőr-gyűrűk

Sasvári Józsefnél

Budapest, IV., Régiposta-utca 10.

Winkelmayer Károly

Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 28/a. Tel.: 144-673.

Varrógép kerékpár rakár Nagy javító műhely
Phönix varrógépek családi használatra és minden iparág részére.

ARCHÓ IRODAGÉPEK SZAKÜZLETE

OLÁH MIHÁLY BUDAPEST, V., SZALAY-U 5/a Tel: 118-995

Az összes rendszerű író és számológépek és kellekek
raktáron Köztisztviselőknek nagy juttatási kedvezmény

G Á C S E D É N Y G Y Á R

INTÉZETEK KÓRHÁZAK KAVÉHAZAK
ÉTEKZÉK VENDEGLŐK CUKRASZDÁK
HÁZTARTÁSOK LEGELŐNYÖSERB
BESZERZÉSI FORRÁSA

BUDAPEST, VIII., ŐR-UTCA 4. TELEFON: 336-644

Gyűjtőirodalom Szállítás Vámlás Beraktározás Lombardirozás

BORON TRANSPORT Compagnie

nemzetközi és tengerentúli szállítmányozás.

MÁV. belső áruszállítási ügyintézője Baross Szövetség tagja.
Hajózási képviselet.

Hétfői irada: Budapest, V. Szt. István krt. 4. Tel.: 114-285. 129-124 Távirat: Woidop.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honved jóteti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi ruházati levonás mellett: egyen ruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

KERESZTYÉN MUASZTALOSOK BUTORCSARNOKA

Budapest, IX., Üllői-út 19. Telefon: 181-691.

Üzem: Ujpest, Ósz-utca 41. Tel: 295-632.

Cégtulajdosok: Szőke Pál és Lukács József Hálóak, Komb. szobák, Ebédlők, Konyhák, Uri szobák, Cifó butorok, Btyl butorok és válaszfalban saját, vagy adott tervek szerint készülőnek saját üzemeikben. Fizetési kedvezmény

Mint hogy emlékezethiányukat ezek a betegek képzeletükből maguk töltik ki: mint tanuk, sértettek, vallomásukban használhatatlanok, igen gyakran hamisan vádaskodnak, amely vádaskodásnak indító-okait néha a kóros hazudozásra való hajlam képezi.

Veszedelemes ennél a betegségnél, hogy a beteg, ha mint tanu, feljelentő, sértett vagy gyanúsított kerül a csendőr elé, teljesen egészséges ember benyomását keltheti és a mondókáját olyan meggyőzően, hiteltérdemlően adja elő, hogy a csendőr agyában a kételkedésnek még csak a gondolata sem merül fel. Nagyon helyesen járt el a járőr akkor, amikor elfogadható indítóokot nem találván, B. Nemesné multjának felderítésével igyekezett támpontokhoz jutni.

A Csatlósnéval kapcsolatos „szellemjárás“ pedig nem más, mint téveszme fokára emelkedett babonás hajlam.

A hisztériás anyóssal együttlakók elhitték, hogy valóban minden megtörtént, amit B. Nemesné nekik elmondott, férjét Nemes Károlyt sem lehetett az ellenkezőjéről meggyőzni, ez az úgynevezett *lelki fertőzés*.

Érdekes ennél az esentél az, hogy Seres Ákos milyen rugalmasan alkalmazkodott az anyósa által teremtett helyzethez és azt igyekezett saját céljaira kihasználni.

Anyósát ismerte, tudta, hogy a rablómese épp oly kevésbé igaz, mint anyósa előző élményei, de számolt azzal, hogy a csendőrség ennek felül s így jó alkalomnak látta azt, hogy a mesével — a pénz elrablásának megtoldásával — maga iránt a községben szánalmat gerjesszen és így hitelezőinél fenálló kötelezettségeire nézve halasztást nyerjen.

Hegedű, Harmonika, Türogető,

Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbák

itt a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részlete is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII. Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen

Felten és Guillaume

kábel- sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI. Budafoki-út 60. sz.

Légoltalmi

tömlők, kabátok

BUDAKALÁSZI TEXTILMŰVEK RT.

Budapest, V. Wekerle Sándor-u. 11.

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Szabó István IV. törzssörmester (II. ker.),

1908—1934-ig szolgált,

Kovács Gyula tiszthelyettes (III. ker.), 1906—

1926-ig szolgált,

Prisznyák Boldizsár törzssörmester (III. ker.),

1910—1925-ig szolgált,

Köröshegyi József törzssörmester (IV. ker.),

1904—1927-ig szolgált,

vitéz Kovács József törzssörmester (VI. ker.),

1918—1922. és 1924—1930-ig szolgált,

Bártfai József tiszthelyettes (VII. ker.),

1897—1920-ig szolgált,

Rónaszegi (Ruskó) József törzssörmester (VII.

ker.), 1913—1931-ig szolgált a testületnél.

Kegelettel őrizzük emléküket!

OLVASÓINKHOZ. Kérjük olvasóinkat, hogy cím-
változás bejelentésére használják a borítólaponk utolsó
oldalán levő és kivágható nyomtatványt, amelyet 2 fil-
lérés bélyeggel küldhetnek be hozzánk. Csak az ilyen
módon bejelentett címváltozást vesszük tudomásul.

A CONTINENTAL IRÓGÉP

azért olcsó, mert tökéletes!

Készpénzára egyelőre változatlan!

Kérjen díjtalan próbagépet prospektust
és árjegyzéket a vezérképviseltől,
vagy legközelebbi körzetképviselőntől.

CONTINENTAL

írógépek magyarországi vezérképvisellete

GOÏ és KOVALSZKY irodagépüzem

Budapest, V., Nádor-utca 11. sz

HIREK

Szlatinay-Szopko Győző ny. ezredes.

Megilletődve adunk hírt arról, hogy Szlatinay-Szopko Győző ny. ezredes november 27-én, 61 éves korában, Budapesten váratlanul elhunyt.

1880-ban született Késmárkon. A hadapródiskola elvégzése után 1900. augusztus 18-án mint hadapród tiszthelyettest, a volt cs. és kir. 101. gyalogezredhez osztották be. A következő évben már testületünkben találjuk, melynek 34 éven át volt lelkes, mindig tevékeny, nagytudású tagja. 1902-ben megbízzák a ko-

máromi szakasz vezetésével, s ugyanebben az évben hadnaggyá nevezik ki. 1907-ben kinevezik főhadnaggyá és a volt VIII. számú csendőrkerület segéd-tisztjévé. 1908-ban megbízzák a belényesi szárny vezetésével, 1909-ben megint a VIII. csendőrkerület segéd-tisztje. 1910-ben beosztották a belügyminisztérium csendőrségi osztályába előadótisztnek. 1913-ban kinevezték századosná. Az 1916–1917-es éveket a harctéren tölti, 1918-ban kinevezik őrnaggyá, 1919. februárjában pedig a belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetőjévé. 1921-től mint alezredes vármegyei csendőrparancsnok Komáromban, 1924-ben a csendőrség állandó tanulmányi bizottságához osztják be. 1926-ban ezredessé neveztek ki, 1928-ban pedig a szombathelyi csendőrkerület parancsnokává. 1935-ben távozott nyugállományba.

Tulajdonosa volt a hadidíszítményes 3. oszt. katonai érdemkeresztnek a kardokkal, az ezüst katonai érdeméremnek, a bronz katonai érdeméremnek, a Kormányzói dícsérő elismerés bronz érdemérmének, a bronz katonai érdeméremnek a piros szalagon, Károly csapatkeresztnek, a Háborús emlékéremnek, a 2. osztályú tiszti katonai szolgálati jelnek, a hadidíszítményes Vöröskereszt 2. oszt. díszjelvényének és a katonai jubileumi keresztnek.

November 30-án helyezték örök nyugalomra Budapesten a Farkasréti temetőben a hozzátartozók, bajtársak és ismerősök nagy részvéte mellett. Egykori szombathelyi kerülete vitéz Poltáry Vilmos ezredes, kerületi parancsnok vezetésével tiszti és altiszti küldöttséggel képviselte magát.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Minden olvasónknak kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Kormányzó Úr Ó Főméltósága névnapját ország-szerte lelkes hangulatban ünnepelték meg. A *Vitézi Rend* december 5-én este Budapesten fényes keretek között ülte meg *Miklós* napját a *Gellért*-szálló kupolacsarnokában. Másnap délelőtt a honvédség és csendőrség tisztikara és legénysége vallásfelekezeti szerint ünnepi istentiszteleten vett részt. Budapesten az istentiszteletek után a csendőrlaktanyában vitéz *Nemerey Márton* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője buzdító beszéd kíséretében kihirdette a Budapesten állomásozó tiszteknek és legénységnek a **Kormányzó Úr Ó Főméltósága** által adományozott kitüntetések. Délben a tiszti- és altiszti étkezdében a tisztikar és legénység díszében vett részt.

Honvédségi Közlöny. 40. szám. Személyes ügyek. Kitüntetések: A Kormányzó Úr Ó Főméltósága 1940. évi december hó 3-án kelt legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatott: a *Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét*: vitéz *Torzsay Lénárd*, *Huszár Ágoston*, vitéz *Poltáry Vilmos* és vitéz *Bátky József* ezredeseknek kiválóan eredményes és igen hasznos teljesítményeikért; a *Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét*: vitéz *Ridegh Rajmond*, *Orbán László*, vitéz *Soltész József*, vitéz *Szilassy László*, nemes udvardi és kossuthi *Kossuth József*, *Láday István* alezredeseknek, továbbá vitéz *Mészáros Ödön*, vitéz *Király Gyula I.*, vitéz *Kudar Lajos*, vitéz nemes kibédi *Péterffy Jenő*, *Abay Kálmán* és *Mohácsy Lajos* őrnagyoknak kiválóan eredményes és hasznos teljesítményeikért. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága egyidejűleg elrendelni méltóztatott, hogy *Dicsérő Elismerése tudtul adassék*: *Bajor Kálmán* alezredesnek, *Fejér Károly*, *Mariska György*, *Liscinszky Béla*, *Geneszy Géza*, *Kőrösmezői Miklós*, *Börzsönyi Mihály*, nemes toldalagi *Nyárády Domokos*, nemes simonyi és varsányi *Simonyi József* őrnagyoknak, továbbá *Berendy János*, *Kiss Ákos* századosoknak, *Kun József*, *Beneked Andor I. g.* őrnagyoknak, nemes *Varga László*, *dr. Nuridházy Zoltán* és nemes berzeviczei és kakaslomniczi *Berzeviczy László g.* századosoknak kiváló és eredményes teljesítményeikért. — A m. kir. Honvéd Vezérkar Főnöke *Okirati Dicsérő Elismerésben részesítette*: *Bodur Gyula* főhadnagyot a tisztsarjadék kiképzése, oktatása és nevelése terén kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért.

Honvédségi Közlöny. 39. szám. Személyes ügyek. Kinevezések. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága *Vattay Ferenc I.* ezredet a m. kir. kolozsvári IX. csendőrkerület parancsnokául, nemes lemhenyi *Gábor Péter* ezredet a m. kir. csendőrség szabályzatserkesztő és tanulmányi bizottsága elnökéül, *Pintér Aladár III.* ezredet a m. kir. marosvásárhelyi X. csendőrkerület parancsnokául, *Tölgyesi Győző* ezredet a m. kir. kassai VIII. csendőrkerület parancsnokául kinevezte.

Havasi őrszeink ellátásában és postaszolgálatában nyújtott jelentős segítséget a Belügyminiszter Úr, amikor azok részére 4356/res. VI. b. 1940. számú rendeletével egy-egy hegyi málhásló bérletét engedélyezte és a közigazdálkodások részére pedig 4–600 pengős beszerzési előleget utaltatott ki. Aki a Csendőrségi Lapokban elolvasta Verbó János ny. ezredes cikkeit, annak már lehet bizonyos elképzelése ezeknek az őrsöknek nehéz helyzetéről. Sósmező,

Székelyvarság, Tihuca, Radnalajosfalva, Kőkeret, Csobányos, Barackostelep, Dornavölgy és Kolibicia ezek az őrsök, fent a felszabadult hősapkás, vénszikkás keleti havasok között. Köszöntjük ezeket az őrsöket, bajtársakat, akik éppen úgy megállják helyüket ott, mint a régiak, magyar katona, magyar csendőr módon.

Kárpátalja kormányzói biztosa, dr. vitéz leveldi Kozma Miklós, a honvédelmi és belügyminiszter urak hozzájárulásával 4000 pengőt oszt szét azok között a csendőrök között, akik a ruszin nyelv elsajátításában a legtöbb eredményt mutatják fel. Az elbírálás 1941 február hóban, bizottság előtt lesz. Három 200, három 150, tíz 100 és harminckilenc 50 pengős jutalmat oszt ki a bizottság, amelyik nehéz feladatot vállalt, mert már most is sokan igen jól beszélnek a ruszin nyelvet, hiszen — a csendőrt sohasem kellett biztatni valamely kötelessége elvégzésére. A jutalom ezért valóban jutalom lesz.

Lovasmérkőzések. A Budapesti Ügetőverseny Egyesület a budapesti Tattersalban november 5—8. között rendezte országos lovasmérkőzéseit. A mérkőzéseken résztvett vitéz Biró József százados és Sörényi István százados, Vitéz Biró százados megnyerte „Kiskont” nevű lován a Magyar Lovassport Egyesület „közép” osztályú díjlovaglását. Sörényi százados ugyanebben a számban „Pajti” nevű lován a 6. helyen végzett. Vitéz Biró százados megnyerte továbbá „Kont” nevű lován a M. kir. Honvéd Vezérkar Főnökének díját, a nehéz osztályú díjlovaglását és ugyanebben a számban 2-ik is lett. Sörényi százados ugyanitt a 4. helyen végzett. A kiváló eredményekhez gratulálunk.

Legszébb **karácsonyi** ajándék egy jó **kerékpár.** Kedvező **részletfizetés,** olesó **árak.** Kérjen árajánlatot.

PARRAGI VINCE

mű-zerész **kerékpár raktára,**
SZEGED, Mikszáth Kálmán-u. 7.

VARGA FERENC

csizmaspecialista és uri cipész

Készít: Díszmagyar, vadász és angol lovaglócsizmát.

Országos ruházati intézet és Ludevika szállítója!

BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 1.

T E L E F O N: 184-205.

NAGY IMRE

cs. és kir. udvari szállító

virágkereskedő

Budapest, Fővám-tér 5.

Távbeszélő 186-829 és 186-820

BRANDSTETTER FERENC

lakásberendező asztalos

BPEST, II., MARGIT-RKP. 20. Tel.: 358-128. Öskeresztény cég.

Stíl butorok, butorok átalakítását, tömegecikkék és egyéb berendezések szak-zerülté-készíté-ét vállalom.

Kárpátalján és Erdélyben szolgáló őrsparancsnokok és járőrvezetők segítése. A belügyminiszter úr a Kárpátalján, valamint a visszatért keleti és erdélyi országrészekben szolgáló őrsparancsnokok és járőrvezetők érdemes és rászorult tagjait pénzsegélyben részesíti. Ezzel méltányolni kívánja a nehezebb viszonyok között teljesített szolgálatukat. A rendeletet a múlt napokban adták ki.

A budapesti járőrtárs-iskolát Gera Antal próbacsendőrvégezte legjobb eredménnyel.

Dícséreték. A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerület parancsnoka Szabó Sándor V. csendőrt kerületi nyilvános dícséző elismerésben részesítette, mert a gödöllői örökösökönként 1938., 1940. évben a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó felelősségteljes szolgálatát fegyelmetten és fáradságot nem ismerő buzgalommal végezte.

Csendőregyén megsérülése. Az orosházi őrs állományába tartozó Várnagy István törm. december 4-én motorkerékpáron Orosházáról Békésszentandrásra át, valószínűleg Őcsöd községbe akart menni. Békésszentandrás községben a motorkerékpárról leesett és súlyos agyrázkódást szenvedett. A szentesi kórházban ápolják.

Határsértés. A nagyborosnyói őrs jelentette, hogy november 23-án 10—11 óra közötti időben Nagypatak község délkeleti részén magyar területen, Samu Miklós nagypataki

Vászon, fehérnemű
kelengye legjobban **Mössmer-nél**

IV. Váci-utca 1. Távbeszélő: 388-132.

SAPKA

különlegességek és felszerelési cikkek

Baross-tér 4. szám, a Keleti p.u. közelében.

Szíves támogatást kér **HOKSÁRI JÓZSEF**

A „TURUL” stencil, festék, szénpapír, indigó egyedárúsítója, kellék kereskedés

ÖZV. VARGA SÁNDORNÉ,

Budapest, IV., Semmelweis-utca 25. sz. Telefon: 180-675.

Postatakarékpénztári szám 24205.

Epilca

Ez a mi **Írógépiünk**

Dezérképviselő:

Bálint Sarolta

Budapest, Erzsébet krt 43. Tel.: 422-123.

Elsőrangú kivitel, nagy teljesítő képesség, méltányos ár.

A m. kir. csendőrség részére kedvezményes fizetési feltételek.

Kérje a gép díjtalan bemutatását.

lakos, szolgálatban álló erdőőrre a román határőrök két eredménytelen lövést tettek. Ugyanakkor magyar területen az erdőből fát szállító Szakács György nagyborosnyói lakos, kétfogatú lovaskocsijából, a határon magyar területre ájtott, négy román katona a két lovat kifogta és a lovakat a határon át román területre vezették.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. **A budapesti I. kerületben:** Németh Lajos törm. és Dedics István prbeső. együtt 5 P, Kovács Sándor törm. és Szekeres István cső. együtt 5 P, Szabó Géza I. cső. és Sági Sándor I. cső. együtt 5 P 99 f., Dorogi Mihály cső. és Gál Péter cső. együtt 19 P 96 f., **a székesfehérvári II. kerületben:** Cziráki Károly cső. és Alföldi Kálmán cső. egyenként 2 P 50., **a szombathelyi III. kerületben:** Karácsony Béla cső. 2 P 28 f., Kondor András törm. 5 P, Magyor Mihály törm. és Dormán Jenő prbeső. egyenként 24 P 88 f., Kovács Sándor IV. cső. 3 P 75 f., Tóth István II. prbeső. 3 P 74 f., Boros László és Kiss Sándor cső. egyenként 10 P 10 f., **a pécsi IV. kerületben:** Szabó Mihály törm. és Balla János prbeső. együtt 5 P, Csaba Ferenc őrm. és Olasz József cső. együtt 2 P 07 f., Zrinyi József törm., Cserős Albert és Szalai János cső. együtt 3 P 18 f., Tóth István thits. 24 P 80 f., Halász József őrm., Németh István cső. és Pál Mihály prbeső. együtt 40 P 70 f., **a debreceni VI. kerületben:** vitéz Kalocsai János törm. és Kuna Károly prbeső. egyenként 2 P 05 f., **a miskolci VII. kerületben:** Deák István törm. és Bánfalvi János cső. együtt 3 P 30 f., Madarász Kálmán törm. és Gulyás Bertalan cső. együtt 3 P, Lénárd Mátyás őrm. és Csörgős István cső. együtt 34 P 76 f., Kis-Jenő Árpád thits. és Juhász Kálmán I. őrm. együtt 11 P 71 f., **a kassai VIII. kerületben:** Császár Lajos őrm. és Kiss István II. cső. egyenként 40 f., Tokodi Lajos és Krasznavölgyi Miklós cső. egyenként 2 P 03 f.

Csendőrségi Közlöny. 24. szám. Szabályrendeletek. Erdély vasútilag elvágott részébe irányuló szállítások. Csendőrségénység által magánúton beszerzett ruházati cikkek ki-

hordási idejének meghosszabbítása. Szolgálati és tankönyvek számbavétele. Az aranykészetek bejelentéséről és az aranya vonatkozó jogügyletek korlátozásáról szóló 2360/1935. M. E. számú rendelet kiegészítése és módosítása. A Magyar Szent Koronához visszaesatolt keleti és erdélyi területek közigazgatása. A keleti és erdélyi országrésznek a Magyar Szent Koronához visszaesatolásával kapcsolatos igazságügyi szervezeti rendelkezések. A Magyar Szent Koronához visszaesatolt keleti és erdélyi területen a magyar polgári büntetőbíráskodás működésének megkezdése.

Csendőrségi Közlöny. 25. szám. Szabályrendeletek. A Magyar Szent Koronához visszaesatolt keleti és erdélyi országrészen egyes lakásbérleti jogviszonyok rendezése. A Magyar Szent Koronához visszaesatolt keleti és erdélyi területen a vadászati tilalmi idő szabályozása.

Felhívás műsoranyag beküldésére. A *Vitézi Rend Zrinyi Csoportja* — mint a magyar katonaszmény szolgálatára hivatott intézmény hazafias és katonai ünnepek, szórakoztató előadások számára a nemzeti és katonaszmény szempontjából megfelelő műsoranyagot gyűjt. Mivel ily célra aránylag csekély számú és általában selejtes minőségű anyag áll rendelkezésre, a Zrinyi Csoport vezetősége már régebben elhatározta „Zrinyi Színpad” címmel oly könyvecske összeállítását és kiadását, amely elsősorban nemzeti és katonai ünnepeink, valamint más nevelőcélnú előadások számára megfelelő műsoranyagot tartalmaz és egyben útmutatót nyújt különféle előadások rendezésére. Mielőtt a Zrinyi Csoport a már meglévő ilyenmű kéziratából a fenti művet sajtó alá bocsájtaná, nyilvános felhívást intéz mindazokhoz a rendezőkhoz és szerzőkhöz, akik a Zrinyi Csoportot e közérdeklő törekvésben támogatni hajlandók, szíveskedjenek a megjelölt célra alkalmas kézírataikat és esetleges javaslatokat legkésőbb 1941. évi január hó 15.-ig a Vitézi Rend Zrinyi Csoportja központi vezetőségéhez (Budapest, VIII., Revizky-utca 4/b.) „MŰSORANYAG” jelzéssel beküldeni. A felhasználható kéziratok szerzői, illetve beküldői kellő tiszteletdíjban részesülnek, melynek kifizetésével a Zrinyi Csoport

Óra, Ékszer- | BALINT ISTVÁN
 ARÚ NAGY RAKTÁR
 PÉCS. (SZINHÁZZAL SZEMBEN)
 SZAKSZERŰ JAVÍTÓŰZEM. CSENDŐRÖKNEK ÁRENYGDMÉNY

Alapítási év: 1921. Telefon: 144-192
KOZÁK ANTAL
 ezüstkoszorús mester. Kardműves- és lakatosüzem
 FÉMCSISZOLÁS, CHROMOZÁS, NIKKELEZÉS, AUTÓGÉNHEGESZTÉS
 Budapest, VIII., Üllői-út 58. (Futó-u. sarok, villamosmegálló)

Sport Maurer István
 felszerelések szaküzlete
 Bpest, vi., Teréz-kt 4. Tel.: 118-194

Órá-ékszeri
REGÉNYILAJOS
 ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ CÉGNÉL VÁSÁROLUNK
 Alpacca evőeszközök. Ajándék-tárgyak Kedvező fizetési feltételek. Megbízható bevásárlási forrás.
 Székesfehérvár, Kossuth L-u. 2

Gallicza Gyula
 Budapest, V., Zrinyi-utca 16. Tel.: 127-637
 Az összes rendszerű írógépek kedvező fizetési feltételek mellett is.
 írógép üzeme

ÓRA ezüst **ÉKSZER** arany
AJÁNDÉKTÁR GYAK-AT
 v á s á r o l j u n k
Szakszerű javítás.
SZERAFIN GYULA
 órásmester és ékszerész-nél
 Budapest, Krisztina-tér 2. sz. Roham utcai oldalon.
 A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezmény

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK
ÉS KELLÉKEK
SAKÁL GÉZA
 SZAKÜZLETÉBEN
 V. DOROTTYA UTCA 11.

Akkumulátorok Szárazelemek
 minden célra
Sziklai és Társa
 Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.
 Távbeszélő: 424-532.
 A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,
 A m. kir. Csendőrség szállítója.

az egyes szellemi termékek kiadói jogát megszerzi. *Kellenek* rövid ünnepi beszédek, hazafias vagy katonai tárgyú költemények, kisebb színpadi művek (egyfelvonásos színdarabok, monológok, párbeszédek, humoros jelenetek, népi játékok, stb.), továbbá különféle dalok és kisebb zenei művek. A színpadi műveknél az is követelmény, hogy egyszerű eszközökkel (kevés díszlet és jelmez) is előadhatók legyenek. *Főbb tárgykörök:* Március 15., Hősök napja, a Legfőbb Hadúr születés- és nevenapja, Szent István napja, Október 6. Ezenkívül az ezrednapok, fegyvernemi ünnepek, bajtársi összejövetelek, különleges évfordulók (pl. Zrínyi-nap) ilyenmő igényeit is figyelembe kell venni.

Ambrus Antal tiszthelyettes, Szeged (csendőrlaktanya), kéri azt a bajtársat, akinek tulajdonát képező, jó állapotban levő, eladó csendőrségi zöld ágytakarója lenne, közölje vele az ár feltüntetésével.

Barabás Antal volt próbaesendőr (Kolozsvar), kéri Vas Aron volt mezőcsávási őrsparancsnokot, Inceze volt alőrmezt és Finta, valamint Farkas, volt nyárádremetei alőrmezt, illetve azt a bajtársat, aki a megnevezettekről tud, hogy közölje címüket lapunkkal.

A Csendőrségi Közlöny megjelenésének időpontját a belügyminiszter úr — a rendkívüli idők tartamára — minden hét szombatjában állapította meg.

SZEMÉLYI HIREK.

Előléptek: a szegedi V. kerületben: Tiszthelyettes: Bogнар Ferenc I. tőrzsörmester. A miskolci VII. kerületben: Őrmeztér: Varga Márton II. esendőr.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: Cselényi József, Nagy Lajos I., Papp Károly, Imrei József, Arany István tiszthelyettesek; a szombathelyi III. kerületben: Boros Jenő tiszthelyettes őrsparancsnokká kinevezettek.

Véglegesítették: a budapesti I. kerületben: Bátor János; a szegedi V. kerületben: Fekete Béla, Máté Leó, Ujvári István, Timár Lajos, Lovas Zsigmond, Garamvölgyi György, Lajtai (Lukovszki) József, Szalai György, Takács András, Balla Sándor, Fekete Mihály, Mészáros Imre II., Vida János. Szemeyei Károly, Szücs Imre, Czibulyka István, Tóth Bálint I., Zvolenszky József, Varga László, Petrovszki

Mihály, Zsigmond István, Biró István, Tóth Bálint II., Dobsa Imre, Jójárt János, Vetró Imre, Papp József, Táborosi Péter, Bori Mátyás; a miskolci VII. kerületben: Passa János csendőrököt a próbaszolgálati idő letelte után.

Vitézzé avatás: a kassai VIII. kerület állományába tartozó *Megyesi József* tőrzsörmeztert a Kormányzó Úr Ő Főméltósága vitézzé avatta.

Házasságkötés: Lajtaváry László százados Karády Margit úrhölgygel Pitvaroson; a budapesti I. kerületben: Felsővári Ferenc őrmester Ujvári Máriával Lesenectomajon; a szegedi V. kerületben: Timár István őrmester Petres Máriával Bácsalmáson, Rózsahegy István őrmester Pettermann Annával Baján, Szakács József tőrzsörmester Kézér Ilonával Zagyvarékáson, Mészáros Sándor tőrzsörmester Tancsik Katalinnal Tompán, Szabó Mihály I. őrmester Néveri Irénnel Szegeden, Károly Sándor tőrzsörmester Terjék Agnessel Kiskunfélegyházán; a debreceni VI. kerületben: Varga Gyula I. tiszthelyettes Lukács Rozália özvegygel Sarkadon; a miskolci VII. kerületben: Haraszi László őrmester Polyák Máriával Gödöllőn, Vida József őrmester Hahner Katalinnal Majson, Boros István I. őrmester Heintz Máriával Nagymaroson; a kassai VIII. kerületben: Sass István I. őrmester Balogh Annával Békésen, Bere Lajos esendőr Löcsei Ilonával Kőlesén.

Született: a szombathelyi III. kerületben: Bazsó Lajos tiszthelyettes feleségének Margit leánya, Zsédely István tiszthelyettes feleségének Szilveszter-Károly fia; a pécsi IV. kerületben: Ágoston János tőrzsörmester feleségének Magdolna-Anna leánya; a szegedi V. kerületben: Takács István tőrzsörmester feleségének István-Károly fia; a debreceni VI. kerületben: Somogyi Jónás tőrzsörmester feleségének Jónás-Ferenc fia, Varga József II. őrmester feleségének Borbála leánya; a miskolci VII. kerületben: Morvai János tőrzsörmester feleségének János fia, Biró Balázs tőrzsörmester feleségének Erzsébet leánya; a kassai VIII. kerületben: Pál András tiszthelyettes feleségének Eendre-György fia, Fazekas János II. őrmester feleségének János-Mihály fia, Dobos Ferenc tiszthelyettes feleségének Mária-Terézia leánya, Várhelyi József I. tőrzsörmester feleségének Mária-Gizella leánya, Lévai Ádám tiszthelyettes feleségének László-Árpád fia, Csernai András tőrzsörmester feleségének Csaba-Attila fia, Juhász János tiszthelyettes feleségének Károly fia, Simon Lajos II. tőrzsörmester feleségének Lajos fia, Karikás György tőrzsörmester feleségének Irén-Julianna leánya.

Halálozás: Harmat István tőrzsörmester felesége Tolnán meghalt.

Előléptetéséhez gratulálunk!

További gyors előrehaladást és eredményes munkát kívánunk Önnek, amelyben megbízható hűség munkatársa lesz Önnek Continental írógépünk, melyet mérsékeltén szabott, kedvezményes árban, kényelmes részletfizetésre is megvásárolhat.

GOÿ és KOVALSZKY

Budapest, V., Náder-utca 11.

FEINER GYULA

Márkus órák
arany, ezüst ajándék tárgyak megbízható kivitelben. Kedvező árak, feltételek. Szakmóról javítások. Keresztény marva árulat.

ÓRASÉKESZERESZ
SZOMBATHELY
GRÓF SZÉCHENYI-UTCA 8

IRÓGÉPEK

PAPÍRÁRUK
ÍRÓSZEREK

KIRÁLYFALVY-tól

a legkedvezőbb részletre

MISKOLC,
Horthy Miklós-tér 18.

Divatárukat, szövetet, vásznat, női és gyermekkabátokat, szőnyeget és függönyt

DEÁK TESTVÉREK cégnél

Székesfehérvár, Fáy király-tér 2. vásároljunk
Szabott árak. Kedvező fizetési feltételek. Alapítási év 1843

Kerékpárt, írógépet, rádiót, csillárt
A L K A T R É S Z T

NAGY LAJOS-NAL

SZÉKESFEHÉRVÁR, KOSSUTH-U. 8.
Megbízható keresztény cég
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

RÁDIÓ, csillár, gramophon és villamosági felszerelések megbízható bevásárlási helye

A m. kir. csendőrség
ERDŐS PÁL KAPOSVÁR,
Fő-utca 20.
tagjainak kedvező fizetési feltételek. Hivatkozunk a Csendőrségi Lapokra.

KERÉKPÁR, fegyver, pisztolyok, lőszer, sportcikk megbízható bevásárlási helye

Mihalicsko Károly

aranyéremmel kitüntetett puska- és fegyver-kereskedő. Kedvező fizetési feltételek. A csendőrség elismert bevásárlási helye. **KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 22. SZÁM.**

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a lörlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezt és válaszszelvénygel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát belegegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánozni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánt intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánt intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólap 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

Mátészalka. Kérdéseinek legnagyobb része rendeződött időközben. Ha többet kell fizetniük az előírt összegnél, jelentsék az őrsparancsnoknak. Félreértette üzenetünket, mi csak azt mondtuk, hogy inéltányosnak tartjuk a visszatérítést s ezt mondjuk most is. Olvassa el „Erdély (B. E.)“ jelíges üzenetünket is.

R. P. 1884. A választ megtalálja lapunk 1939. évi II. számának 393. oldalán „A munka nemesít“ jelige alatt. Ügylátjuk, hogy tévedésben van, az A. mintájú igazolvány — amelyre Ön igényt tarthat — nem biztosít egyenlő jogokat a 4 középiskolát végzett egyénekkel.

Rába. 1. Az őrsparancsnokiskolát el kell végezniük. Rövidesen sor kerül rá. 2. Előléptetési ügyekhez nem szólhatunk hozzá. 3. A megfontolás nélkül ígérgető s ígérteit be nem tartó völegény volt a hibás. Ezért is fenytették meg. Ennélfogva az előző nösülési kérvény számának megtartását nem kérheti, amint azt a nösülési szabály megmondja.

Erdély (B. E.). A Cs—20. előírja, hogy milyen esetekben fizethető vissza a napibetét. Természetes, hogy minden előfordulható esetre az sem intézhető, de az irányelveket megadja. Többször üzentük már, hogy különösen a 20%-kal felemlen fizető nemténylegeseknél, előre tudott huzamosabb távollét esetében méltányosnak tartjuk a napibetétnek teljes egészében visszafizetését és éppen így járőr szolgálattal is, ha táskaeélmel nem ad a közzgazdálkodás. Ilyen kérdés felett nem határozhat egyedül a közzgazdálkodást vezető esendőr. beleszólása van minden tagnak s irányító szerepe a helyzetet legjobban ismerő, tapasztalt őrsparancsnoknak. Az osztályparancsnokságtól is kérhetnek döntést.

Aradért. Az eljegyzést nem kell bejelenteni.

Arad (N. J.). A községi előjáróság pontosan tájékoztatja.

Szabadka. A régebben szolgáló a rangidős. Rangsám megállapítására egyébként nem vagyunk hivatottak. A legénységi előléptetési szabályzatból tájékozódhatnak. Képei ezúttal nem sikerültek.

József. A kéreztett úr rendfokozata: ezredes. Címe: Nagyvárád, esendőriskola.

33.333. Természetesen a „vasfazék“ a helyes, mint ahogy ezt Ön is tudja.

BÜTORAIT

SZAKEMBERTŐLVÁSÁROLJA
SUHANESZ L.

KÁRPITOS ÉS BÜTORÁRU CSARNOKA
ARANYEREMMEL TÖBBSZÖRÖSEN KITÜNTETVE
NYÍREGYHÁZA, VAY ÁDÁM-U. 4.

ASZTALOS, LAKATOS, VASSZERKEZET ÉS REDŐNYGYÁRA
BUDAPEST, X. BÁNYA-UTCA 6
TELEFON: 119-001. BAROSS SZÖVETSEG TAGJA.

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-kr. 36 Tel.: 120-739

Nedves falak száraztételéhez „SANIT“ habarcstömítő Posnansky és Strelitz R. T.
BUDAPEST, V., ZSITVAY LEŐ-UTCA 13 SZÁM. TELEFON: 12-28-29, 12-82-86

Tichler János

papíráru, papíracsokó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó utca 37. Tel.: 123-079

Ejtőernyős. Akik most szolgálnak, azokra a mostani előléptetési szabályzat irányadó, még ha a szabályzat megjelenése előtt jöttek volna is a testülethez.

1926. Előjárói már dolgoznak rajta, számíthat rá. Egyelőre türelemmel kell várnia, akármilyen nehéz is.

Gyönyörű vidék. 1. A gyógyszer megtérítését kérheti a ghtól orvosi vény alapján. Az orvosi költséget nem térítik meg. 2. Azóta megkapták a segítséget.

Alsóverecke. Nem számíthat rá.

Bácska. A név helyes írását szükség esetén a B. M. úr állapítja meg, oda kell tehát a kérvényt is előterjeszteni. Csatolni kell hozzá a saját, az apa és a nagypapa születési és a két utóbbi házassági anyakönyvi kivonatát. A kérvényre 2 P-s okmánybélyeget, a mellékletekre pedig — ha belső okmánybélyeget ellátva nem lennének — egyenként 30 filléres okmánybélyeget kell ragasztani. Minthogy Ön a nagypapa születési anyakönyvi kivonatát beszerezni nem tudja, nem sok reménye lehet, de megkísérelheti.

Erdély, 1919. A közölt ok alapján kérje vezénylését. Versét nem közölhetjük.

Irodaszolga. Elsősorban a tűzharcosok és az igényjogosultsági igazolvánnyal ellátottak jönnek tekintetbe, így Önnek nincs sok kilátása. A kérvényt a B. M. úrhoz kell benyújtani s csatolni kell hozzá születési anyakönyvi kivonatot, erkölcsi-, illetőségi- vagy állampolgársági-, orvosi- és iskolai bizonyítványt, s ha előzőleg szolgált már, működési bizonyítványt.

Erdély (N. B.). 1. A visszaténylegesítés feltételeit megtudhatja az őrsparancsnoktól. 2. Kérje őrskihallgatáson, hogy családi segély iránti kérését terjesszék fel az osztályparancsnoksághoz.

Vezényeltetési pótdíjak. Vezényeltetési pótdíj olyan alkalommal jár, amikor valakit ideiglenesen elvezényelnek (pl. helyettesítésre; más őrsre szolgálatteljesítésre stb.). Nem tartozik ide pl. a járőrszolgálat, karhatalmi szolgálattal kapcsolatos összpontosítások stb., mely szolgálatok után nem vezényeltetési, hanem vezénylési (külszolgálati) pótdíj illetékes és pedig minden befejezett 12 óra után, a távollét egész tartamára. (L. 155.600/VI. b. 1925. B. M. rend. 7. §. 4. pont). Ez vonatkozik a kért esetre is.

Őreg harcos. 1. A csendőrségi szolgálatot megelőző szolgálat 30 napnál nagyobb megszakítás esetén nem számít be a nyugdíjba abban az esetben, ha az illető 1934. január 1. előtt ment nyugállományba. Ha a megszakítás nem sokkal haladja meg a 30 napot, kegyelmi úton kérheti az előző

szolgálati idő beszámítását. 2. Az őrsön van már rendelet, ott megtudja.

Székely. Kérheti. Olvassa el folyó évi 21. számunk 729. oldalán „Háborús emlékérem“ jeligés üzenetünket.

Arad szabad. Ha 1929-ben ment nyugállományba, nem számíthat rá. A feltételeket megtudhatja az őrsön.

Somlyó. Krämer Antal nyug. ezredes címe: Budapest, XII., Istenhegyi-út 7/c. A másik cím nem található.

90.539. Vitéz felsőtornjai Kozma István vk. ezredes címe: Miskolc, hadtestparancsnokság.

K. J. Olvassa el „Őreg harcos“ jelige 1. pontja alatti, Önnek is szóló üzenetünket.

Csik-Csicsó. A nekünk írt adatokat jelentse a B. M. úrnak (VI. b. osztály) és kérje nyugdíja megállapítását. Egyelőre ne csatoljon okmányokat. A nyugdíj ügyek rendezése időt kíván, legyen türelemmel.

Szilágyosomlyó. Előbbi üzenetünk szól Önnek is.

Barackos. Báró deési Diószeghy Tibor ny. százados címe Dunaszekeső, 216. szám.

Kéri thts. Halmosd. Ötvös Gábor thts. címe: m. kir. csendőr osztályparancsnokság, Balassagyarmat.

G. B. 1919. Réz István ny. őrnagy lakása: Budapest, XII., Márvány-u. 21/a. II. em. 6.

Bizonytalanság. A megengedett úton előterjesztette kérelmét, mást nem tehet. Ha mód van rá, teljesítik. A cikkét hozzuk.

T. J. 1915. 1. Forduljon volt ezredéhez és kérje igényjogosultságának megvizsgálását. 2. Ha mindent elkövetett már és sehogyan sem sikerült beszereznie, terjessze elő a meglévő okmányokat és jelentse a hiány okát. A továbbiakban az illetékes parancsnokság dönt.

Sz. G. L. volt eső. Erd. Sok az előjegyzett, ezen az úton aligha számíthat eredményre.

A...bá. Szeged. Megírhatja. Szívesen fogadjuk akkor is, ha nem közölhetjük. Másik kérését a „Hírek“ rovatában közöljük.

Érsekvadkert. A visszaténylegesítés feltételeit megtudja az őrsön.

384.041. Az őrsparancsnokiskola jövő év január vagy február havában kezdődik. Azokat vezénylik, akik 1938. és 1940. évben már vezényelve voltak, de a közbejött események miatt az iskolát nem végezheték el. Ehhez szabja a további terveit.

Böröcsök Mihály

ÖSKERESZTÉNY CÉG HÖVVED KINCSTÁRI SZÁLLÍTÓ

TAKARÉKTÜZHELYEK MESTERE

HADIROKKANT EMLÉKLAPOS FŐHADNAGY

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 109/c. ÜZEM: VIII., KOSZORÚ-U. 18. Tel. 13-88-44.

IRIBON

RUHAZATI RT.

Jó minőségű ruházati cikkek jelenleg is

ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. T. 139-281 és 131-297

TÁMOGASD

HANGYA

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL

magad és családod

JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

Igyunk Kneipp malátakávét!
Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Havasróna. Mély érzés van benne, de a vers — kezdetleges. Inkább jó könyvek olvasásával szórakozzék, amikor ideje van rá. Lapja Havasközre jár, mert címváltozást nem jelentett.

Zágon. Jó, hozzuk. A többire türelmet kérünk.

Ág. A pályázat során elbíráljuk. Örömmel mi is örvendünk. A jelzett cikke nincs szükségünk.

Sz. I. Endröd. Gyönyörű. Aki így versel, annak sok versének kell lennie. Küldjön többet, hogy megbíraljuk. Addig várunk a közléssel.

Propaganda. Igen ügyesen segített a bajon. Jó esendőr megtalálja a célra vezető utat. Több oknál fogva nem közölhető. A beküldött „Csodabogár”-hoz hasonlót már közöltünk.

P. J. Székesfehérvár. Mindkettő sorra kerül.

Dicső I. Ügyesen megírta, de közismert dolgok, nem szoríthatunk helyet neki.

Dicső II. Tudjuk jól Önről, hogy izzig-vérig esendőr most is. Nem mond újat s azt sem úgy, hogy közölhetnénk.

Dicső III. Felhasználjuk.

T. I. Mezőbánd. Hasonló leírásokat közöltünk már, nem hozhatjuk.

Badaesony. Sorát ejtjük, türelem.

B. Gy. Debrecen. Közöljük.

M. J. Hetes. Ha csak lehet, felhasználjuk.

T. L. Bükk-szentkereszt. Jó, hozzuk.

U. S. Nagybocskó. — T. Dolha. — Cs. Kolozsvár. „Csodabogarak” nem alkalmas közlésre.

Megfejtések.

A esendőr tizparancsolat

8. és 10. pontjának értelmezésére hirdettünk versenyfeladatot november 1-i számunkban. Örömmel láttuk, hogy milyen nagy számban jelentkeztek a feladat megoldására olvasóink. Alább felsoroljuk a legjobbakat, akik közül a jutalomban részesültek neveit vastagabb betűvel szedettük. A legjobb munkákból néhányat legközelebbi számainkban bemutatunk.

A Csendőr-tizparancsolat 10. pontjáról a következők írtak a legjobban:

Apostol Lajos tiszthelyettes (Torna), Bányi István tiszthelyettes (Rév), Báró Dezső tiszthelyettes (Üllő), Bata József esendőr (Bercel), Bérezes József II. esendőr (Miskolc), Boda István őrmester (Kolozsvár), Bolla Mihály törzsrőrmester (Ózd), Borbély Antal őrmester (Szombathely), Buzás Mihály esendőr (Pécel), Császi Lajos esendőr (Nagyszénás), Cseh Balázs tiszthelyettes (Büdszentmihály), Csetneki Antal esendőr (Jóka), Csordás András alhadnagy, Fábian István őrmester (Mezőhegyes), Farkas József II. tiszthelyettes (Budapest), Fodor Dezső őrmester (Budapest), Gerzsenyi György tiszthelyettes (Debrecen), Gondi Emil esendőr (Nyárádszereda), Gyórfi János őrmester (Szulók), Gugi Béla próbaesendőr (Balatonboglár), Halász István tthts. (Jádremete), Hatvani István esendőr (Huszt), Illés Mihály I. törzsrőrmester (Hosva), Kecskés János őrmester (Rice), Kemenes István őrmester (Ungvár), Komoly Dezső tiszthelyettes (Szatmárnémeti), Kovács Gábor őrmester (Egyek), Lakatos Ferenc tiszthelyettes (Jánosháza), Laké András esendőr (Miskolc), Ligeti Alajos ny. áll. alhadnagy (Szeged), Molnár Lajos őrmester (Pécs), K. Nagy József őrmester (Alsódabas), Nagy József XI. tiszthelyettes (Ungvár), Németh Ferenc III. esendőr (Káloz), Nyíró Lázár törzsrőrmester (Budapest), Pánczél Mihály próbaesendőr (Céce), Szabó Dénes őrmester (Csögle), Szabó Ferenc III. őrmester (Ungvár), Szabó Mihály I. őrmester (Léva), Szabó Gyula II. nt. tiszthelyettes (Kassa), Szentmiklósi Péter törzsrőrmester (Céce), Takács Ferenc tiszthelyettes (Kassa), Vince György törzsrőrmester (Szatmárnémeti), Záhonyi József esendőr (Lyuta).

A esendőr-tizparancsolat 8. pontjára pedig a következők dolgozatát találtuk legjobbnak:

Abafalvi Imre nt. törzsrőrmester (Abádszalók), Apostol Lajos tiszthelyettes (Torna), Balogh János I. tiszthelyettes (Balatonföldvár), Bánföldi György esendőr (Püspökladány), Bata József esendőr (Bercel), Boda István tiszthelyettes (Eled), Boda István őrmester (Kolozsvár), Bolla Mihály törzsrőrmester (Ózd), Borbély Antal őrmester (Szombathely), Buzás József esendőr (Egyek), Buzás Mihály esendőr, Császi Lajos esendőr (Nagyszénás), Cseh Balázs tiszthelyettes (Büdszentmihály), Csetneki Antal esendőr (Jóka), Csikesz István tiszthelyettes (Budapest), Csonka János törzsrőrmester (Hororódklánd), Csordás András alhadnagy, Dombóvári (Dzuró) József próbaesendőr (Kassa), Egedi Mihály őrmester (Bükk-szentkereszt), Fábian István őrmester (Mezőhegyes), Farkas

Írógép CSENDŐRBOLTBAN Kerékpár

A 77.416/eln. 20.-1940. sz. Honvédelmi miniszteri körrendelettel rendszeresített vállapok, nyakvédő, (köpenyhez) és inggallér már kaphatók. Szállítás utánvéttel.

Nyomatványt, hajtókapasztót vagy más szöveget egyelőre nem tartunk

CSENDŐRBOLT
BUDAPEST,

XI., Bőszörményi-út 19/a

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

25 gyertyalényes kezelésmentes, lágyfényű világítás. Rögz. lámpáját átaltatjuk ismertetőt díjmentesen küldi.

Aladdin RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

BERTALANNÉ
keresztény bútorszálon

Műök, ebédök, kombinált szobák, konyhák, előszobák kárpitos különlegességek. FIZETÉSI KEDVEZMÉNYEK
Budapest, VII., Rákóczi-út 82. I. emelet
Telefon 22 31-31. Díjtalan arajánlat. Vidékre ajánlatot küldök.

Ha statisztikát állítunk össze arról, hogy melyik az az ajándék, amely hasznosság, közkedveltség és más száz szempontból legjobban tetszik nekünk, — akkor feltétlenül a győzelmi pálmáért a jó kis füstölőnivaló fut be elsőnek.

Most pedig bocsássák meg egy szubjektív megállapítást semmit sem bánt mert családomban, rokonaimhoz és ismerőseimhez adresszálom. Ami az idejé karácsonyot illeti, — ne okozzon senkinek sem fejtörést. Ne is próbáljatok „kiötleni” valami újfajta meglepetést mert a végén ugyanis csak valami haszontalan műtűrke lesz belőle. Nagyon kérek beneteket, ne „lepítetek” meg idén faragottnyelű elefáncsont-papírvágóval, mert én mint eddig ezután is már készen, felvágva veszem a papírost. Drága achét írógarnitúra sincs szükségem. Jó nekem az én kis zakatoló öreg írógépem is! E pillanatban százhusz tényleges szolgáltra beosztott nyakkendőm van és egy kis vasalás-reaktíválási művelettel újabb 338-at állíthatok első vonalba... Kézelőgombgarnitúra sincsen pillanatnyilag szükségem mert 1987-ig sőt egy icipici takarékoskodással 1992-ig vagyok ellátva...

Egy őszinte vallomást még engedjenek meg nekem. Lánccigarettázó vagyok, — ha még nem vettétek volna észre. Könyűvé teszem nektek a választást.

Jó a szivar, pompás a cigarettá, — de a jó Pursicsán — Kir — Hercegovina keveréket sem küldöm vissza. Becsületszavamra.

Tehát Hölgyeim és Uraim! Az idén ebben maradunk.

DR. ERŐS DOHÁNYOS.

József II. tiszthelyettes (Budapest), Fodor Dezső őrmester (Budapest), Galambos József őrmester (Pelsőc), Gerzsenyi György tiszthelyettes (Debrecen), Győrfi János őrmester (Szulok), Gyurka József tiszthelyettes (Csurgó), Halász István tiszthelyettes (Jádremete), Hatvani István esendőr (Huszt), Hidvégi Sándor esendőr (Kassa), Illés Mihály I. törzsrőrmester (Ilosva), Iván Pál törzsrőrmester (Zilah), Ivány Imre nt. esendőr (Monszentjános), Karacs László őrmester (Tiszalök), Kecskés János őrmester (Riese), Kemenes István őrmester (Kassa), Kovács Gábor őrmester (Egyek), Kovács György II. törzsrőrmester (Komárom), Kiss Dániel törzsrőrmester (Élesd), Kiss Gyula esendőr (Zalaszántó), Kiss János III. esendőr (Keszthely), Kiss Sándor II. törzsrőrmester (Váradles), Lakó András esendőr (Miskole), Makra Lajos esendőr, Mazsári Mihály esendőr (Méhkerék), Mogyorós őrmester (Tataros), Molnár József nt. őrmester (Kerepes), K. Nagy János őrmester (Alsódabas), Nagy József XI. tiszthelyettes (Vaszar), Soós Lajos próbaesendőr (Magyarbánhegyes), Süveg József tiszthelyettes (Kerepes), Szabó Dénes őrmester (Csögle), Szabó Gyula II. nt. tiszthelyettes (Kassa), Szabó Ferenc III. őrmester (Ungvár), Szabó József X. tiszthelyettes (Székesfehérvár), Szabó Mihály I. őrmester (Léva), Szentmiklósi Péter törzsrőrmester (Cécke), Szilágyi László esendőr (Kosna), Takács Ferenc tiszthelyettes (Kassa), Tiszay László esendőr (Bükkzentkereszt), Tóth József IV. törzsrőrmester (Apanagyfalu), Török Ferenc törzsrőrmester (Kisdemeter), Török István nt. törzsrőrmester (Balatonföldvár), Varga Alajos őrmester (Hajasd), Varjasi János esendőr (Kemece), Vass Sándor esendőr (Debrecen), Vigh törzsrőrmester (Tataros), Vince György törzsrőrmester (Szatmárnémeti), Záhonyi József esendőr (Lyuta).

Csodabogatok

Tűzrendészeti kihágásról szerkesztett fogalmazványban ezt olvastam: „F. hó 6-án az őrs járőre Varga Imrét a lakásán tetten érte, hogy a tűz megakadályozására szükséges vizes hordó száraz volt.”

Kovács Sándor szatócsot az őrs járőre tetten érte, hogy „az üzleti áruk kimérésére 1 darab 1 dkg-os hiteletlen sárgarézsúlyt használt”.

Mezőrendőri kihágás fogalmazványából: „Az őrs járőre X. Y.-t f. hó 6-án tetten érte, hogy tehenét a községek közötti műuton legelni küldte a padkára.”

Közegészség elleni kihágás fogalmazványába ezt írták: „F. hó 1-én az őrs járőre Grünstein Izidort tetten érte, hogy az az udvarán a trágyát összegyűlni engedte.”

„Az őrs állományába tartozó X. Y. esendőr N. N. hajadonnal megkötendő nősülési kérvényét folyó hó 31-én hason szám alatt beadta.”

„A fenti őrs állományába tartozó X. Y. esendőr a felterjesztett nősülési kérvényének visszavonását kéri, mert arájának tudomás szerint jelenleg is több vőlegénye van.”

Szemle végén kérdi az előljáró a nemténylegesenket: — Mivel ápolják lábbelijüket? Azt feleli az egyik: Saját zsirunkkal.

Kolompár Damó cigánylegény vadházastársára, Kalányos Pirosra, Suta Palkó szemet vetett. Ebből verekedés lett.

A járőrvezető a feljelentést elkészítette s többek között ezt írta: „Kolompár Damó lakos, cigány, aki Kalányos Pirossal óta N...-i községben vadházasságban él...” Az őrsparancsnokhelyettes a „vadházás” szót keresztül húzta és helyette „vadnős” szót írt.

Küldjön be hozzánk „Csodabogarak”-at!

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Besenyői BEÖTHY KALMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: György Aladár igazgató.

Versenyfeladatok.

I.

A saját őrskörlet területén kívül ez a korlátozás nem vonatkozik azokra a csendőrökre, akiket a jelen pont 3. bekezdése alapján rendelték ki.

Ezt a mondatot a Szut. két mondatából állítottuk össze. A két mondatot a Szut. egy és ugyanazon pontjából vettük. *Keresse meg.*

II.

Melyik őrskörletben van a Schiller-malom? (Ezt is a Szut. ból vettük.)

III.

Melyik őrsnek van a legtöbb külközsége?

A feleleteket január 15-ig kell hozzánk beküldeni. A legjobbakat jutalmazzuk. Csak legénységi állományú bajtársaink pályázhatnak.

Írógépek legkedvezőbb fizetési feltételekkel kaphatók

HÖNSCH JÁNOS hadirokkant-műszerésznél
szakszerű javítóműhely, vétel, eladás, csere.
Bpest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 34. Tel.: 12-40-06.

SZEMÜVEGÉK, LÁTCSÓVEK, FÉNYKÉPEZŐGÉPEK és KELLEMEK

logócsóhban
beszereshetők

BARNA ANDOR

látvány-specialista. M. Kir. Honvédség, Mabl. Otn. Hév. Posta stb. szerződéses szállítója, optikai és fotoszaküzletében. Budapest, VI., Andrásy-út 26. Telefon: 316-546. (Operaház mellett) Vidékre kézzel küldi áránálulot. foto vagy látás-érlelvéket.

Kauderer Károly

accumulátor gyártó üzeme,

Bpest, VII. Nagyatádi Szabó-u. 24. T.: 421-577

Fióközeme: IX., Erkel-utca 14. Tel.: 186-408

Gyárt, javít és tölt bármilyen típusú autó indító accumulátort